NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראָשען

(טאַבעלע פון דער מלוכה־לאַטעריע – זעה 9 זייט)

10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 213 | Łódź, Czwartek, 10 Września 1936 | אדרעס: לאָדז, פּעטריקאַווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאָדז, דאָנערשטאַג ה' נצו"ע כ"ג אלול תרצ"ו | 14-טער יאָהרגאַנג

היינט וועט לאָדז בעגריסען
דעם גענעראַל רידז־שמיגלי

אויפרוף פון בירגער־קאָמיטעט

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם צוריקקעהר פון גענעראַל־אינספּעקטאָר פון די בעוואָפענטע כוחות גענ. רידז־שמיגלי קיין פּוילען, האָט דער בירגער־קאָמיטעט אַרויסגעגעבען צו דער געזעלשאַפט פאַלגענדען אויפרוף:

בירגער!

ס'קעהרט זיך אום קיין פּוילען דער הויפּט־אַנפיהרער פון דער אַרמעע גענ. עדוואַרד רידז־שמיגלי.

ער קומט צוריק פון אַ רייזע צו בעפעסטיגען די פריינדשאַפט מיט פראַנקרייך, וואו ער איז געווען דער גאַסט פון גאַנץ פראַנקרייך, וואו ער איז בעגריסט און אויפגענומען געוואָרען מיט אַן אונגעהויערער בעגייסטערונג דורך דער רעגירונג מיליטער און פון גאַנצען פראַנצויזישען פאָלק. ער איז בעגריסט געוואָרען נישט נאָר אַלס הויפּט־אַנפיהרער פון דער פּוילישער אַרמעע, נאָר אויך אַלס פיהרער פון דעם פּוילישען פאָלק.

די אויפנאַהמע, וואָס איז געמאַכט געוואָרען פאַר'ן גענ. רידז־שמיגלי אויף דער פראַנצויזישער ערד בעווייזט, אַז אין פראַנקרייך און אין דער גאַנצער וועלט האָט זיך איינגעבירגערט דער געדאַנק, וועגען דער בעדייטונג פון דער פּוילישער גרויס־מאַכט, וואָס מוז דעריועקען שטאָלץ און פרייד ביי יעדען איינציגען פּאָליאַק.

גענ. רידז־שמיגלי פיהרט מיט אַן איבערצייגענדער לאָגיק און אויסגעהאַלטענער קאָנסעקווענץ אונזער פאָטערלאַנד אויף דעם וועג, וועלכען ס'האָט אַנגעצייכענט דער אויפבויער פון אונזער פאָטערלאַנד יוזעף פּילסודסקי — דער וועג צו גרויסקייט און רוהם.

דעם צוריקקעהרענדיגען פון דער רייזע גענ. רידז־שמיגלי וועט מקבל־פּנים זיין דאָס גאַנצע פּוילישע פאָלק, אַלע פּאָליאַקען. אין דעם דאָזיגען קבלת־פּנים דאַרפען מיר אונטערשטרייכען די גאַנצע האַרציגקייט פון אונזער פּאַטריאָטיזם און די ליבע צו דער פּערזאָן פון הויפּט־אַנפיהרער.

גענעראַל רידז - שמיגלי
דער הויפּט־קאָמענדאַנט פון דער פּוילישער אַרמעע

אין דעם דאָזיגען קבלת־פּנים מוזען מיר געבען אַן אויסדרוק פאַר אונזער נאַציאָנאַלען שטאָלץ לכבוד די אינטערנאַציאָנאַלע ערגאָבערונגען פון דעם הויפּט־אַנפיהרער.

מיט דעם דאָזיגען קבלת־פּנים ווילען מיר פאַר דער גאַנצער וועלט דעמאָנסטרירען אונזער אחדות, כוח און קראַפט אונטער דעם פּאַראָל: „דער פיהרער מיט'ן פאָלק — דאָס פאָלק מיט'ן פיהרער".

זאָל לעבען דער גענ. רידז־שמיגלי!
זאָל לעבען דער הויפּט־אַנפיהרער!
זאָל לעבען די פּוילישע אַרמעע!

בירגער־קאָמיטעט.

דער צוזאַמענטרעף פון דער לאָדזער דעלעגאַציע קומט פאַר היינט, 8,30 פריה אויפ'ן פאַבריק־באַהן־הויף.

* * *

מצד דער היגער קהלה־פערוואַלטונג וועט זיך אין די קבלת־פּנים־פייערליכקייטען פאַר'ן הויפּט־אינספּעקטאָר פון דער פּוילישער אַרמעע גענ. רידז־שמיגלי בעטייליגען דער פּרעזעס פון דער פערוואַלטונג דעפּ. ל. מינצבערג.

* * *

צווישען די לאָדזער דעלעגאַציעס, וואָס פאָהרען היינט אַרויס קיין קאָלושקי מקבל־פּנים צו זיין דעם גענעראַל־אינספּעקטאָר פון די בעוואָפענטע כוחות, גענ. רידז־שמיגלי געפינט זיך אויך אַ דעלעגאַציע פון „בערעק־יאָסעלעוויטש־לעגיאָן" מיט'ן קאָמענדאַנט צבי מיילער בראש.

דער קבלת פּנים אין וואַרשא
אויז אויפ'ן גאַנצען וועג

וואַרשאַ, 9 (טעלעפאָניש)

עס איז שוין פעסטגעשטעלט, אַז דער גענ. רידז־שמיגלי וועט אָנקומען קיין וואַרשאָ מאָרגען (היינט) 1 מיט 38 מינוט.

אויפ'ן וועג וועט ער בעגריסט ווערען אין דזשעדזשיצע, פּשטשינע, קאַטאָוויץ, סאָסנאָוויץ, דאָמבקאָוויץ, זאַווירטשע, טשענסטאָכאָוו, ראַדאָמסק, פּעטריקאָוו, קאָלושעק און סקערניעוויץ.

פון סקערניעוויץ אָן וועט זיך דער צוג נישט אָפּשטעלען.

אויף די קליינע סטאַציעס וועט ער בלויז איינהאַלטען דעם גאַנג.

אין וואַרשאָ איז שוין צוגעגרייט אַ גאָר פייערליכער קבלת־פּנים. עס האָט זיך געבילדעט אַ ספּעציעלער אויפנאַהם־קאָמיטעט, אין וועלכען עס נעהמען אויך אַ גרויסען אנטייל די וואַרשאָווער יודישע קהלה, און אַ רייה יודישע אינסטיטוציעס, קאָמבאַטאַנטען מיט זייער פיהרער א.אַ.וו. וועלכע וועלען צוזאַמען מיט'ן אַלגעמיינעם צוג אָפּמאַרשירען פון פּלאַץ זבאַוויטשעלאַ.

היטלער קינדיגט אָן
אַ ווירטשאַפטליכען קרייץ־צוג געגען יודען

בערלין, 9 (יט"א טעלעגראַפיש)

אויף דער ערעפענונגס - זיצונג פונם נירענבערגער קאָנגרעס האָט געהאַלטען אַ גרויסע אַנטיסעמיטישע רעדע דער קאַנצלער היטלער.

ער האָט אָנגעקינדיגט אַ פרישען ווירטשאַפטליכען קרייץ־צוג געגען די יודען אין דייטשלאַנד.

נירענבערג, 9 (ספּ. טעל.)

היינט האָט זיך דאָ מיט גרויסע פייערליכקייטען אָנגעהויבען דער אַכטער נאַציאָנאַל - סאָציאַליסטישער קאָנגרעס אונטער די לאָזונגען „דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליזם געגען באָלשעוויזם. נירנבערג געגען מאָסקווע".

אַ גרויסע רעדע האָט געהאַלטען רודאָלף העס, וועלכער האָט שאַרף אַטאַקירט דעם באָלשעוויזם, דיפּלאָמאַט־פראַקטיקען און בעגריסט די דעלעגאַציע פון דער איטאַליענישער פאַשיסטישער פּאַרטיי. דערביי איז די גאַנצע רעדע זיינע געווען אַדורכגעדרונגען מיט שבחים פאַר היטלער'ן און דעם „שומר פון דעם וועלט־שלום".

דערנאָך האָט דער לייטער פון דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער פּאַרטיי אין בייערן, וואַגנער געלייענט אַ מאַניפעסט פון היטלער'ן וועגען די 4 יאָהר גרויסע „דערהגרייכונגען" פונם איצטיגען רעזשים און וועגען אַ נייעם 4־יאָהר פּלאַן, דורך וועלכען דייטשלאַנד דאַרף דערגרייכען זעלבסט־אויסקום אויף אַלע געביטען.

אינעם מאַניפעסט פאַרט היטלער אויך „אין נאָמען פון די רעכט פון דייטשען פאָלק צום לעבען". קאָלאָניעס פאַר דייטשלאַנד.

אויף דער היינטיגער זיצונג איז אַנוועזענד געווען היטלער, מיטגלידער פון דער דייטשער רעגירונג, הויכע מיליטער - אַנפיהרער, דיפּלאָמאַטישער קאָרפּוס און אויסלענדישע דעלעגאַציעס.

דער קאָנגרעס טראָגט דעם נאָמען „דער פּאַרטיי־טאָג פון כבוד".

אויף דער פערזאַמלונג וואָס איז נעווען געווידמעט קולטורעלע ענינים, האָט צווישען אַנדערע גערעדט אַלפרעד ראָזענבערג. א. ד. ט. „די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע וועלט־אַנשויאונג".

וואַשינגטאָן, 9 (ספּ. טעל.)

דער מלוכה־דעפּאַרטאַמענט האָט אַרויסגעשיקט צו דער דייטשער רעגירונג אַ מעמאָראַנדום מכוח'ן בעצאָהלען די 14 מיליאָן דאָלאַר מלחמה־חובות, וועלכע זיינען פעליג צו בעצאָהלען סוף פון לויפענדען חודש. בכלל בעטרעפט דער פערלעגענער חוב 126 מיליאָן דאָלאַר.

יודען פערלאָזען נירענבערג
אויף דער צייט פון נאַצי־קאָנגרעס

בערלין (יט"א) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער עפענונג פון נאַצישען פּאַרטיי־קאָנגרעס אין נירענבערג האָבען לערך צוויי־דריטעל פון דער יודישער בעפעלקערונג פון נירענבערג פערלאָזען די שטאָט אויף דער צייט פון קאָנגרעס. דאָס רוב יודען האָבען זיך בעזעצט אין בערלין.

אין דער קאָמפּאַניע פון די נאַציס געגען באָלשעוויזם שפּילט, נאַטירליך, אַ זעהר אָנגעזעהענעם אָרט די אַנטי־יודישע העצע. די נאַצי־פּרעסע קינדיגט אָן, אַז דער נירענבערגער פּאַרטיי־טאָג דאַרף פיהרען דערצו, אַז דאָס גאַנצע 60־מיליאָניגע דייטשע פאָלק זאָל זיך פּונקט אַזוי דורכדרינגען מיט די פּרינציפּען און וועלט־אַנשויאונג פון נאַציאָנאַל־סאָציאַליזם, ווי עס איז די דריי־און האַלב־מיליאָניגע מחנה פון די אָרגאַניזירטע נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען.

דער לאַנדווירטשאַפטס־מיניסטער דאַלטער דאַרע האָט אין „פעלקישען בעאָבאַכטער" פערעפענטליכט אַן אַרטיקעל, אין וועלכען ער ברענגט „נאָך איין בעווייז", אַז דאָס האָבען די יודען גורם געווען, דאָס דייטשלאַנד זאָל פערשפּילען די וועלט־מלחמה. דאַרע דערציילט, אַז אַ יודישער פּראָפעסאָר מיט'ן נאָמען עלצבאַכער האָט אין 1914 געשאַצט דער ווילהעלם־רעגירונג צו שעצען 9 מיליאָן חזירים, און אָט דערפאַר — פיהרט אויס דער מיניסטער — האָט דייטשלאַנד שפּעטער נישט געהאַט קיין פּראָוויאַנט פאַר'ן מיליטער.

מען דאַרף זיך ריכטען, אַז דער נאַצישער פּאַרטיי־קאָנגרעס וועט פאַר דער אַנטי־יודישער אַקציע אויסנוצען אין אַ ברייטער מאָס די ערמאָרדונג פון ווילהעלם גוסטלאָף, בעזונדערס היות דער פּראָצעס פון דיוו. פראַנקפורטער וועט פאָרקומען, ווי בעקאַנט, שוין גאָר איניגיכען (דעם 16־טען אָקטאָבער).

ענדעקישע סטודענטען
פאַר'ן וואַרש. סטאַראָסטווע־געריכט

וואַרשאַ, 9 (טעלעפאָניש)

היינט זענען דורך דער וואַרשאָווער סטאַראָסטווע געמשפּט געוואָרען 16 ענדעקישע סטודענטען, וועלכע האָבען דעם פערגאַנגענעם זונטאָג געהאַקט שויבען און געשלאָגען יודען.

זיי האָבען בעקומען שטראָפען פון 3 ביז 5 טעג אַרעסט.

דער שווערגעטראָפענער
פאַמיליע גליצענשטיין
צוליב'ן טראַגישען טויט פון זייער אונפערגעסליכען מאַן און פאָטער
יעקב נ"ע
דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל.
זייט פון גאָט געטריסט!
שלמה לעווקאָוויטש און פאַמיליע

הזכרה.
מאָרגען, פרייטאָג, דעם 11 סעפּטעמבער ד. י. 12 אַ זייגער בייטאָג
צו דער ערשטער שמערצליכער יאָהרצייט נאָך אונזער אונפערגעסליך ליב טעכטער'ל
ב"ע
רוטענקאַ טייטעלבוים
קומט פאָר אויפ'ן בית החיים אַ הזכרה און די ענטהילונג פון דער מצבה,
וועגען וואָס עס טיילען מיט צרה קרובים, פריינד און בעקאַנטע.
די טיפטרויערנדע עלטערן.

מוראַ'דיגע קאַמפּען הינטער הועסקאַ
פראַנצויזישע רעגירונג בעדראָהט צוליב דער שפּאַנישער פּאָליטיק

ס עווי ל אַ, 9 (ספּ. טעל.)

די ראַדיאָ-סטאַציע פון די אויפשטענדיגע לייקענט אָפּ די ידיעה, אַז דאָס רעגירונגס-מיליטער זאָל האָבען פאַרנומען די שטאָט הועסקאַ. עס ווערט דערקלערט, אַז דאָס רעגירונגס-מיליטער איז אָפּגעשטויסען געוואָרען, איבערלאָזענדיג 38 דערהרגע'טע, 108 פאַרוואונדעטע און אַ סך געפאַנגענע אין געפאַנגענשאַפט.

ב אַ ר צ ע ל אָ נ אַ, 9 (ספּ. טעל.)

נאָך אַ מוראַ'דיגען קאַמף הינטער הועסקאַ, האָט דאָס רעגירונגס-מיליטער פאַרנומען די פּאָזיציעס אויף אַ שטח פון 200 מעטער פון דער שטאָט.

די פאַרצווייפעלטע שלאַכט איז געפיהרט געוואָרען פנים על פנים. דאָס רעגירונגס-מיליטער האָט געמוזט דורך אַ שטורם איינעמען די ליניעס פון די אָקאָפּעס.

פון מאַדריד איז מען מודיע, אַז דאָרט זענען דערשאָסען געוואָרען 7 פּאָרטוגאַלישע בירגער, וועלכע זענען בעשולדיגט געוואָרען אין שפּיאָנאַזש לטובת די אויפשטענדיגע.

ה ע נ ד אַ י ע, 9 (ספּ. טעל.)

קאָלומנעס פון די אויפשטענדיגע מאַרשירען פון 2 זייטען אויף סאַן-סעבאַסטיאַן, פון וועלכען זיי געפינען זיך 8 ביז 16 קילאָמעטער ווייט. די צאָהל פערטיידיגער פון סאַן-סעבאַסטיאַן בעטרעפט 14 טויזענד מאַן.

פּ אַ ר י ז, 9 (ספּ. טעל.)

די פראַנצויזישע רעגירונג שטעהט איצט פאַר דער געפאַהר פון אַן ערנסטען קריזיס, צוליב דעם, וואָס די עקסט-לינקע גרופּירונגען פאָדערן, אַז פראַנקרייך זאָל געבען מאַטעריעלע הילף פאַר דער לעגאַלער שפּאַנישער רעגירונג, מאַט ווירענדיג עס דערמיט, אַז נאָר אויף אַזאַ אופן וועט קענען דערהאַלטען ווערען דער אייראָפּעאישער שלום.

אין שייכות מיט דער דאָזיגער שטעלונג פון די עקסט-לינקע, האָט זיך איבער גאַנץ פראַנקרייך פאַרשפּרייט אַ ריזיגע כוואַליע פון אָקופּאַציע-שטרייקען און דער-עיקר אין דער מעטאַלורגישער אינדוסטריע.

היינט איז אויך אויסגעבראָכען אַ שטרייק פון די פאַרט-אַרבייטער אין האַוור, וואו די אַרבייט איז פולשטענדיג אָפּגעשטעלט געוואָרען. דער קאָנפליקט האָט אָנגענומען זעהר שאַרפע פאָרמען און ער בעדראָהט דער עקזיסטענץ פון דער איצטיגער רעגירונג, ווי אויך דער עקזיסטענץ פון פאָלקספראָנט.

ל אָ נ ד אָ ן, 9 (ספּ. טעל.)

היינט ביינאַכט האָבען זיך דאָ פאַרזאַמעלט רעפּרעזענטאַנטען פון 23 אייראָפּעאישע מלוכות, וועלכע בילדען מיט זיך דעם אויפזיכטס-קאָמיטעט דעם ענין נישט אינטערווענץ אין שפּאַניען.

דער דעלעגאַט פון פּאָרטוגאַל איז נישט געקומען. אויך די שווייץ האָט אָפּגעזאָגט איהר בעטייליגונג.

אלס פאַרזיצער פון קאָמיטעט איז געוועהלט געוואָרען מאָריסאָן (ענגלאַנד).

היינט זענען בלויז געפיהרט געוואָרען פּראָצעדור-אַרבייטען.

געקינדיגט 60 בעאַמטע
אינ'ם וואַרשאַווער פּאַלעסטינא-אַמט

וו אַ ר ש אַ, 9 (טעלעפאָניש)

היינט האָבען 60 בעאַמטע פון פּאַלעסטינא-אַמט בעקומען אַ קינדיגונג.

פון די געקינדיגטע 60 מאַן בלייבען אויף זייערע פּאָסטענס בלויז 15.

MAOK
PŁYN TĘPI ROBACTWO

די פערוואַלטונג פון דער יודישער קהלה אין לאָדז
איז דערמיט מודיע, אַז צום נייעם שול-יאָהר ווערט געעפענט די
2טע קהלה'שע תלמוד-תורה
איז צענטער שטאָט, שענקעוויטשאַ 26.
תלמידים, אין עלטער פון 6 ביז 8 יאָהר, ווערען פון היינט אָן אָנגענומען טעגליך אין לאָקאַל פון דער תלמוד תורה, פון 10 ביז 1 פאַרמיטאָג און פון 5 ביז 8 אָוונט.
די קהלה-פערוואַלטונג מאַכט אויפמערקזאַם, אַז אָנגענומען וועלען ווערען קינדער אויסשליסליך נאָר פון די אָרימסטע שיכטען פון די איינוואוינער אין צענטער-טייל שטאָט ביז די גאַסען פּשעיאַזד — אָגרודאָוואַ.
לאָדז, כ"א אלול תרצ"ו.

וויין כשר
ווער עס וויל הנאה האָבען פאַר זיין געלד און אַ אמת'ן עונג שבת ויום-טוב זאָל זיך איבערצייגען, אַז נאָר ביי דער פירמע
„פּראָגרעס"
אייגענטומער זלמן גוטער. בעקומט מען נייעס
ראַדזיבעזשער-ווייך און מעהד
אויך אַלע אַנדערע סאָרטען ווייען און מעהד צו ביליגע פּרייזען.
ווייען און מעהד-פאַבריק
פירמע „פּראָגרעס"
אייגנטומער: זלמן גוטער.
הויפּט-פערקויף: אַלטער מאַרק 2 אין קעלער.
ענגעל-פערקויף: אַלטער מאַרק 2 אויפ'ן הויף.

אונזער חשוב'ן שותף
ה' יצחק גרינבוים
צוליב'ן טויט פון זיין אונפערגעסליכע
מוטער חי' נ"ע
דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל.
זייט געטרייסט מיט המקום ינחם אותך בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.
דאָס פערסאָנאַל פון דער פירמע
גרינבוים.

קאָמוניקאַט.
די סעקציע טריקאָ-וועש-סוחרים ביים קליינהענדלער-פעראיין, אגראַדאָוואַ 10
מאַכט בעקאַנט, אַז זונטאָג, דעם 13 ד. ח 5 נאָכמיטאָג קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל
א דרינגענדע בעראַטונג
אַלע סוחרים ווערען געבעטען אין זייער אייגענעם אינטערעס צו קומען.
די סעקציע טריקאָ-וועש-סוחרים
ביים קליינהענדלער-פעראיין
אגראַדאָוואַ 10.

א עונג יום-טוב
קאָנט איהר נאָר האָבען אין גוט-בעקאַנטען און שטרענג כשר'ן
פּענסיאָנאַט
„NICEA"
KOLUMNA, Krakowska 3
דער פּענסיאָנאַט געפינט זיך אין בעסטען, גרעסטען און שענסטען וואַלד פון קאָלומנאַ. פרישע און געשמאַקע שפּייזען. פּינקטליכע און זאָרגפעלטיגע בעדינונג.
אויף די יום-טובים וועט דאַווענען דער בעסטער אָנגאַזשירטער חזן.
אויפ'ן פערלאַנג ספּעצ. דיעטישע קיך. צו זעהר מעסיגע פּרייזען!
אינפאָרמאַציעס אין לאָדז:
ביי ר' חיים הערדינגער, אגראַדאָוואַ 5, טעל. 215-24
און אויפ'ן אָרט אין קאָלומנאַ.
די געסט ווערען ערוואַרט ביי דער באַהן.

לשמוע התפלה!
דער וואָלבאָרזשער רבי אדמו"ר יוסף ברוך ריבאָק שליט"א, וואָס וואוינט פראַנציסקאַנער 15, וועט הייאָהר ווייטער דאַווענען אין דעם גרויסען לאָקאַל „ברית ישורון" פראַנציסקאַנער 4, פּאַרטער, מיט אַלע בעקוועמליכקייטען מיט דעם בעריהמטען מנגן מ. זינגער ב"י מיט אַ כאָר. פאַר תקיעת שופר וועט דער אדמו"ר שליט"א האַלטען אַ דרשה פון דער היינטיגער צייט. מוצש"ק 12 אַ זייגער ווערט געזאָגט אין לאָקאַל די ערשטע סליחות. זעהר ביליגע פּרייזען. דאָס פאַרדינגען קומט פאָר יעדען טאָג. כל הקודם זכה. ביטע צואיילען זיך. הועד.

בעקאַנטמאַכונג.
דער ראַדאָשיצער רבי אדמו"ר הרה"ק ר' בנימין שליט"א איז געקומען קיין לאָדז און וועט זיין אין לאָדז ביז איבער די ערשטע סליחות און שטייט איין וואָלבאָרסקאַ 1.

בעקאַנטמאַכונג.
דאָס קאָנצעסיאָנירטע בית שימוש-בורא צו דער געריכטס- און אַדמיניסטראַטיוו. אינסטאַנצען פון
SALOMON ZALCMAN
איז איבערגעטראָגען געוואָרען פון 1-טען סעפּטעמבער ד. י. פון זגערזשער 23
אויף זגערזשער 50

געדענקט, שטשעשליווי
ביי
א גרויסער אויסוואָהל פון אָריגינעלע ביליצער און טאָמאַשאָווער סחורות
אויף אנציגער און פּאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאָוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
געדענקט פּראָנט II שטאָק.

„ל. ה. בערגער"
אַכטונג, הויז-בעזיצער!
ווען איהר רעמאָנטירט אייערע הייזער אָדער וואוינונגען, געדענקט, אַז דאָס אַלטע פאַרבען און כעמיקאַליען-געשעפט א.ס.
„ל. ה. בערגער"
לאָדז, דרעוונאָווסקאַ 5, טעל. 133-39
איז ווידער געעפענט און וועט די קונדשאַפט צופרידען שטעלען. בעמערקונג. צעמענט אויף לאַגער.

פערשפּרייט דעם נייעם פאָלקסבלאַט

Dr. med.
E. WAJNBERGOWA
אויגען-קראַנקהייטען
Dr. med.
M. WAJNBERG
נערווען-קראַנקהייטען
האָבען זיך איבערגעצויגען אויף
LEGJONÓW 3 (Zielona)
tel. 172-20.

Dr. med.
Z. DATYNER
אורָאלאָג
ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין-קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.
נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָוונט.
צוריקגעקעהרט

Dr. med.
P. Braun
צוריקגעקעהרט
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפילים און הויט - קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 100-57
נעמט אָן פון 8—2 מיטאָג און פון 4—9 אָוו.
ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.
פאַר אונבעמיטעלטע-לעטשניצע-פּרייזען.

Dr. med.
MAZUR
צוריקגעקעהרט
און וואוינט איצט
Piłsudskiego 72.

Dr. I. ZYW
כירורג
צוריקגעקעהרט
11-go LISTOPADA 17,
Telefon 123-41
נעמט אָן פון 1—2 און פון 5—7 אָוו.

Dr. med.
J. Nadel
ספּעציאַליסט פון אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228-92.
נעמט אָן פון 10—12 און פון 5—7 אָוו.
אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11 פון 12 ביז 1 ביי טאָג.

DR.
S. Kantor
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען (מענער-שוואַכע)
90 פּיעטריקאָווער 90
טעל. 129-45
נעמט אָן פון 8—2 נאָכמ. און פון 6—9 אָוו.

DR.
Michał URBACH
נערווען און אינערליכע קראַנקהייטען און פיזיקאַלישע טעראַפּיע
נעמט אָן פון 1—2 און פון 5—7 נאָכמ.
Zawadzka 15 m. 6 tel. 148-83

Dr. med. Niewiążski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט - קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער - שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פראָנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט
זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

Dr. med.
J. Schlosser
כירורג
ul. CEGIELNIANA 30
tel. 122-16
צוריקגעקעהרט
נעמט אָן פון 4—7 אָוונט.

DR.
J. HERSZFINKIEL
ספּעצ. פאַר קינדער-קראַנקהייטען
צוריקגעקומען
נעהמט אָן ביי זיך זשעלאַנאַ 8a
טעל. 111-87
ווי אויך אין דער לעטשניצע „פּאָמאָץ" אַלעקסאַנדראָווסקאַ 1.

Dr. med.
J. GOLDBERG
ספּעציאַליסט פאַר אויגען-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Śródmiejska 20, tel. 186-13.
נעמט אָן פון 11—1 און פון 7—8 אָוונט

Dr. I. Piechowicz
ספּעציאַליסט פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
שרודמיעסקאַ 18, טעל. 179
נעמט אָן פון 8—10 פרי און פון 1-3

Dr. med.
A. Banasz
כירורג · אורָאלאָג
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
Piotrkowska 121, tel. 139-88.
נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

ד"ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
צוריקגעקעהרט
פאַר פרויען - אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען

אויערען, נאָז און האַלז און לונגען-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. או. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען-קאַבינעט
פאַר דורכלייכטונגען און עלעקטראָטעראַפּיע

Lek. Dentysta
L. Gelberg
Zawadzka 14, tel. 108-33
צוריקגעקעהרט

PrywatnePogotowie
„SZYBKA POMOC LEKARSKA"
tel. 15-111
BAŁUCKI RYNEK
(Zgierska 56)
Czynne przez całą dobę
bez przerwy.

Dr.
Wajnberg
ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ און סקלעראָז קראַנקהייטען
145 פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9-10 פרי, 3-5, 8-9 אָוו.

שולדיג איז די א"י-אדמיניסטראציע

לאנדאנער „טיימס" וועגן דער לאגע אין ארץ-ישראל און וועגן דער עליה-פראגע

ל אָ נ ד אָ ן, 9 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער „טיימס" האָט היינט אין אַ לייט-אַרטיקעל דערקלעהרט, אַז ער שטיצט שטאַרק אונטער דעם בעשלוס וועגען קריגס-צושטאַנד, און אַז מיט'ן אַנווענדען טעראָר אין א"י האָבען די אַראַבער געוואָלט אויפצווינגען אַ געוויסע פּאָליטישע שיטה. זיי זענען דער-עיקר אויסען געווען, אַז דער מאַנדאַט זאָל בטל ווערען. די אַראַבער האָבען מיסגעברויכט דעם גוטען ווילען פון דער ענגלישער רעגירונג. אויך דער מופטי האָט גערופען פון איין זייט צו שטרייק און פּאָליטישע פערברעכענס, און פון דער צווייטער זייט האָט ער געפּרובט צו אונטערהאַנדלען מיט דער ארץ-ישראל-רעגירונג.

דאָס איינפיהרען דעם קריגס-צושטאַנד וועט בעווייזען, אַז די ענגלישע רעגירונג נעהמט אָן די האַרבסטע און שטרענגסטע מיטלען, וואָס יועלען זיכער מאַכען אַ סוף צו דער אַנאַרכיע אין לאַנד.

ווייטער ווערט געזאָגט אין דעם אַרטיקעל, אַז דאָס בעגרעניצען די עליה וועט פערשאַפען דער ענגלישער רעגירונג שוועריגקייטען און איהר מאַכען אַ שלעכטען שם אין דער וועלט. אָבער אויך די עליה, ווען זי זאָל גיין אין דעמזעלבען טעמפּאָ ווי דאָס לעצטע יאָהר, וועט פערשאַפען אַ פערביטערונג ביי די אַראַבער.

ביידע לענדער — זאָגט די צייטונג — האָבען רעכט אויף ארץ-ישראל, אַלץ אייגס, ווי עס זאָל נישט זיין. די א"י-אַראַבער דערקלעהרען זיך פאַר ראַסען-אַנגעהעריג צום אַראַבישען שטאַם, אָבער זיי בעוואוינען דאָס לאַנד זינט דעם 12-טען יאָהרהונדערט. די יודען ווידער האָבען אַ טראַדיציע, וואָס איז פיל עלטער, ווי די אַראַבישע, און אַ פאָלק, וואָס געדענקט איהרע רעכט אינ'ם לאַנד האָט אויך רעכט אויף דעם לאַנד. דערצו קומען נאָך צו די ציוניסטישע גבורות און אויפטוען אין דעם לאַנד.

אוי אָט שטייען צוויי פעלקער און פיהרען קריג צווישען זיך. דער אַראַבער איז דער אַנגרייפער. די יודען, וואָס זענען דיסציפּלינירטער, שטייען אין דעפענסיווע. איצט איז נויטיג פאַר דער רעגירונג צו פיהרען אַ קאָנסטרוקטיווע פּאָליטיק, וואָס די ארץ-ישראל-אַדמיניסטראַציע בעדאַרף אויסצופיהרען.

די קעניגליכע קאָמיסיע, אין וועלכער עס געפינען זיך געניטע פאַכמענער, וואָס מוזען אויסזוכען אַ לעזונג פאַר די א"י-פּראָבלעמען. די דאָזיגע קאָמיסיע וועט דאַרפען פעסטשטעלען, אַז די ארץ-ישראל-אַדמיניסטראַציע איז נישט אינגאַנצען אָהן שולד פאַר די איצטיגע קאַמפען אין לאַנד. די הויפּט-שולד איהרע בעשטייט אין דעם איבערלאָזען דעם מופטי אויף זיין אַמט אַלס פיהרער פונ'ם העכסטען מוסולמענישען ראַט נאָך די בלוטיגע געשעהענישען פון 1920 און פאַר'ן נישט ענטוואַפענען די אַראַבער נאָך די געשעהענישען אין 1921.

אויך איצט האָט די ענגלישע אַדמיניסטראַציע נישט גענומען ערנסט דעם אָנהויב פונ'ם אַראַבישען שטרייק, וואָס האָט אויך דערפיהרט צום פערשטאַרקטען טעראָר.

די קעניגליכע קאָמיסיע וועט מוזען אויסאַרבייטען פּראָיעקטען צו קאָנען לעזען די דאָזיגע אַלע פראַגען.

י ר ו ש ל י ם, 9 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער הויך-קאָמיסאַר וואוקאָפּ האָט היינט אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט'ן מופטי און מיט'ן גוו. ירושלים'ער בירגערמייסטער נאַשאַשיבי, ווי אויך מיט'ן פיהרער פון דער אָפּאָזיציע - פּאַרטיי, אַדיר. אוני-בעי-אַבדול-האַדי. וועלכער איז נישט לאַנג צוריק בעפרייט געוואָרען פונ'ם קאָנצענטראַציע-לאַגער אין סאַראַפאַנד.

דער הויך-קאָמיסאַר האָט אין זיין געשפּרעך גערעדט אָנצוזעהערען, אַז נאָר בקרוב וועלען דאַרפען פאָרקומען פרישע וואַהלען צום העכסטען מוסולמענישען ראַט, וואָס דאָס בעווייזט דעם דירעקטען אומצופרידען מצד דער א"י-אדמיניסטראַציע לגבי דעם מופטי.

דער אינהאַלט פונם געשפּרעך ווערט געהאַלטען שטרענג בסוד. אַ בעווייז דערצו איז, וואָס דער הויך-קאָמיסאַר האָט געבראַכט פון עבר-הירדן אַ ספּעציעלען ענגלישען בעאַמטען, אַלס אַראַבישען איבערזעצער, און האָט זיך נישט בענוצט מיט זיין שטענדיגען אַראַבישען רעגירונגס-בעאַמטען.

נאָך דער דאָזיגער קאָנפערענץ האָט דער הויך-קאָמיסאַר אָפּגעהאַלטען אַ שעה'דיגע קאָנפערענץ מיט דעם לייטער פון דער פּאָליטישער אָפּטיילונג ביי דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע, משה טשערטאָק.

א נייער פערמיטלער אין ארץ-ישראל

קעניג איבן-סאוד שיקט זיין אויסערן-מיניסטער

ב י י ר ו ט, 9 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער אויסערן-מיניסטער פון סאַודיען-אַראַביען פואַד-בעי כאַמזאַ, איז היינט פלוצלונג אָנגעקומען קיין ביירוט. ער איז געקומען פון קאַרלסבאַד, פון וואו ער האָט געזאָלט אָפּפאָהרען קיין פּאַריז אָדער לאָנדאָן. ער האָט אָבער איבערגעריסען זיין רייזע און איז געקומען קיין ביירוט.

פאַר זשורנאַליסטען האָט פואַד-בעי כאַמזא ערקלערט,, אַז ער האָט בעקומען אַן אויפאָדערונג פון קעניג איבן סאַוד אָפּצופאָהרען קיין ביירוט און זיך פערנעהמען מיט דעם ארץ-ישראל-פּראָבלעם.

דער אויסערן-מיניסטער פון סאַודיען האָט נאָכן אָנקומען קיין ביירוט זיך פערשטענדיגט מיט די מאַסגעבענדע פאַקטאָרען אין ארץ-ישראל און אויך מיט נורי-פּאַשאַ.

ל אָ נ ד אָ ן, 9 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער ניי-בעשטימטער אויבער-קאָמאַנדיר פון די ענגלישע בעוואָפענטע כוחות אין ארץ ישראל, דזשאָן דיל, האָט פאַר זיין אָפּפאָהר פון לאָנדאָן, אין אַ געשפּרעך מיט צייטונגס - פאָרשטעהער דערקלערט, אַז ער ווייסט נאָך נישט גענוי זיינע אויפגאַבען אין ארץ ישראל; ערשט אויפן אָרט וועט ער קענען פעסט שטעלען אור זעהן, וואָס עס איז דאָ צו טון.

ער פאָהרט אָפּ פון מאַרסעל מיט'ן קרייצער „דוגלאַס".

דערווייל וועט זיין זיין הויפּט-קוואַרטיר אין ירושלים.

וואו זיין זיידאָרט וועט זיין אין די שפּעטערע חדשים, ווייסט ער נאָך נישט.

דעם אויבער-קאָמאַנדיר בעגלייטען 2 שטאַב-אָפיצירען קאָל און סימסאָן.

י ר ו ש ל י ם, 9 (יט"א טעלעגראַפיש)

די מאַכט אין עזה האָט צוגעשיקט אַ התראה צו די שטרייקענדע בעאַמטע פון דער שטאָט-פערוואַלטונג. אַז זיי זאָלען איבעררייסען דעם שטרייק און אין משך פון 24 שעה צוטרעטען צו דער אַרבייט.

צוליב דעם, וואָס דער ענטפער פון איינציגע בעאַמטע איז געווען אַ נעגאַטיווער, זענען זיי אַרעסטירט געוואָרען און אָפּגעשיקט געוואָרען אין קאָנצענטראַציע-לאַגער אין סאַראַפאַנד. צווישען די פערשיקטע געפינט זיך אויך דער וויצע-בירגערמייסטער פון עזה.

נ י ו - י אָ ר ק, 9 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער „טיימס" האָט היינט אָפּגעדרוקט אַן אַרטיקעל, אין וועלכען עס ווערט געזאָגט, אַז דאָס פּראָקלאַמירען דעם קריגס-צושטאַנד אין ארץ-ישראל וועט ברענגען פאַר דער ענגלישער רעגירונג גרויס נוצען.

י ר ו ש ל י ם. 9 (יט' א טעלעגראַפיש)

היינט איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אַ פּלענאַר-זיצונג פונם אויבערשטען אַראַבישען קאָמיטעט. עס זענען געקומען דעלעגאַציעס פונם גאַנצען לאַנד.

י ר ו ש ל י ם, 9 (יט' א טעלעגראַפיש)

דער אַראַבישער הויפּט-קאָמיטעט האָט אויף זיין היינטיגער זיצונג געמאַכט שאַרפע פּראָוואָרפען און דראָהונגען אויפ'ן אַדרעס פון דער ענגלישער רעגירונג.

אויף דער דאָזיגער קאָנפערענץ האָבען די טעראָר באַנדעס-פיהרער פערלאַנגט, אַז צוויי מיטגלידער פון זיי זאָלען אריין אַלס פאָרשטעהער אין קאָמיטעט.

ל אָ נ ד אָ ן, 9 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער אויבער-קאָמאַנדיר פון דער ענגלישער אַרמעע האָט היינט אַרויסגעגעבען אַ גענעראַל-בעפעהל צו דער דיוויזיע, וואָס פאָהרט אָפּ קיין א"י, אין וועלכען ער ווינשט זיי דערפאָלג, געזונט און דריקט אויס זיין האָפנונג אַז זייער אָנוועזענהייט אין א"י וועט נישט לאַנג דויערען.

י ר ו ש ל י ם, 9 (יט' א טעלעגראַפיש)

עס איז אויסגעבראָכען אַ שווערע שלאַכט ביי נהריה צווישען אַראַבישע טעראָריסטען און ענגליש מיליטער.

אין דערווייליגען רעזולטאַט זענען פאַרהאַן 1 ענגלישער דערהרג'עטער און 4 אַראַבער דערהרג'עטע. 2 א"י-פּאָליציאַנטען זענען שווער פערוואונדעט איינער איז שוין געשטאָרבען אין שפּיטאָל.

עס זענען דאָ נאָך 20 שווער פערוואונדעטע אַראַבער.

י ר ו ש ל י ם, 9 (יט' א טעלעגראַפיש)

ביי ראש פּינה איז פאָרגעקומען אַ צוזאַמענשטויס פון אַ'ענגלישען פּאַטרול מיט אַראַבישע טעראָריסטען.

בעת דער פּאַטרול האָט געוואָלט אדורכפיהרען אַ רעוויזיע אין אַן אַראַבישען דאָרף, האָבען די אַראַבער געעפענט אַ שיסעריי.

עס זענען דערהרג'עט געוואָרען 4 ענגלישע פּאָליציאַנטען.

י ר ו ש ל י ם, 9 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין אַן'אַראַבישען דאָרף איז ענטדעקט געוואָרען אַ גרויסער סכום מאַשינען-געוועהר, ביקסען און איבער 1000 קוילען.

י ר ו ש ל י ם, 9 (יט"א טעלעגראַפיש)

אַראַבישע טעראָריסטען האָבען אין מגדל פערניכטעט 3,000 בוימער אין אַ יודישען פּרדס.

י ר ו ש ל י ם, 9 (יט"א טעלעגראַפיש)

אויף דער אַלט-שטאָט האָבען אַראַבישע טעראָריסטען געשאָסען אויף אַן'ענגלישען פּאָליציי-פּאַטרול.

י ר ו ש ל י ם, 9 (יט"א טעלעגראַפיש)

דריי אַראַבישע פּאָליציאַנטען זענען דערהרגעט געוואָרען פון קוילען פון אַראַבישע טעראָריסטען.

י ר ו ש ל י ם, 9 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין דער נאָהענט פון חיפה האָבען די אַרבייטער בעמערקט אַ מינע אויפ'ן שאָסיי.

אַלס שטראָף האָט אַן'ענגלישער פּאַטרול דעמאָלירט אַן'אַראַביש הויז.

מכוח דעם נייעם סערטיפיקאַטען-שעדיול

י ר ו ש ל י ם, 9 (יט"א טעלעגראַפיש)

ווי יט"א דערוויסט זיך, האָט די עקזעקוטיווע פון דער יודישער אַגענץ אויסגעאַרבייט אַ פאָרשלאַג וועגען נייעם סערטיפיקאַטען-שעדיול אויפ'ן האַלבען יאָהר אָקטאָבער—אַפּריל.

טאָג-טעגליך

די אַקציעס שטייגען

היינט קומט צוריק קיין וואַרשע דער גענעראַל רידז-שמיגלי, און סוף וואָך קומט פון ספּאַלע דער מלוכה-פּרעזידענט.

אין דער רעגירונג וועלען דאַן פאָרקומען בעראַטונגען, וואָס זועלען רעקאַפּיטולירען די רעזולטאַטען פון די פּאַריזער אונטערהאַנדלונגען, וועלכע וועלען פאָרטגעזעצט ווערען פון פרייטאַג אָן, בעת דער אָנוועזענהייט פונ'ם מיני. באַסטיד.

ערשט נאָכ'ן פערענדיגען די געשפּרעכען און קאָנקרעטירען די אָפּמאַכען וועלען די רעגירונגס-ספערען מעלדען אין דער עפענטליכקייט וועגען די קאָנקרעטע פּרינציפּען פון די נייע פּויליש-פראַנצויזישע אָפּמאַכען. לעת עתה פעהלען אויס אָפיציעלע בעריכטען וועגען דעם פינאַנציעלען הסכם, הגם אַלע פּריוואַטע אינפאָרמאַציעס בעשטעטיגען, אַז די הילף וועט זיין אַ גענוג בעדייטענדע און יועט אויסמאַכען אַ קיילעכטיגע סומע פון אַנ'ערך אַ מיליאַרד פּוילישע זלאָטעס.

אַ טייל פון דער דאָזיגער פינאַנציעלער הילף וועט ערטיילט יוערען אין מאַטעריאַלען און אַ בעדייטענדער חלק — אין מזומן געלד.

אַ זעהר וויכטיגע בעדייטונג יועט האָבען דאָס פעסטשטעלען די הויך פון דעם רעדיסקאָנט — אַ סברא ביז אַ האַלב מיליאַרד זלאָטעס — וועלכען די „באַנק פּאָלסקי" וועט בעקומען אין דער „באַנק פון פראַנקרייך". דאָס וואָלט דערלויבט אויף דער קרעדיט-עקספּאַנסיע פון דער „באַנק פּאָלסקי" אויפ'ן אינערליכען מאַרק און וואָלט דערמעגליכט ביליגע קרעדיטען, וואָס יואָלטען בעלעבט אונזער ווירטשאַפטליך לעבען.

אויב די פּאַריזער שמועות זאָלען זיך אַרויסווייזען פאַר בעגרינדעטע, דאַרף מען זיך אַלזאָ ריכטען אויף אַנ'אָפּשפּאַנונג אינ'ם פּוילישען מאַרק און אויף אַ בעדייטענדער אויפלעבונג אינ'ם ווירטשאַפטליכען לעבען.

דערווייל האָט שוין רעאַגירט די בערזע און אין וואַרשע זענען בעדייטענד געשטיגען די פּראָצענט פּאַפּירען. עס איז שוין אויך נאָטירט געוואָרען אַ שטייגערונג פון די פּוילישע פּאַפּירען אויף די אויסלענדישע מ רק —

די אַקציעס שטייגען.

מ.

קליין ווילקיר-עקסמיסיעס

אויף געוועלבער וועלען נישט קענען פאָרקומען הסכם צווישען די ווירטסלייט און לאָקאַטאָרן

וו אַ ר ש אַ, 9 (טעלעפאָניש)

אין פינאַנץ-מיניסטעריום האָט זיך געענדיגט די קאָנפערענץ וועגען דער פראַגע פון לאָקאַטאָרען-שוץ אויף געוועלבער.

אין דער דאָזיגער קאָנפערענץ האָבען זיך בעטייליגט פאָרשטעהער פון ווירטסלייט, לאָקאַטאָרען און פון דער רעגירונג.

מ'איז געקומען צו אַ'אויסגלייך, אַז ביז דאָס געזעץ וועט נישט געענדערט ווערען, זאָלען דערווייל נישט פאָרקומען קיין עקסמיסיעס.

יעדענפאַלס, וועט וועגען יעדען סכסוך מוזען ענטשיידען דאָס געריכט.

אויב דער ווירט מיט'ן לאָקאַטאָר קאָנען נישט קומען צו קיין הסכם. מוז דער ווירט בעצאָהלען דעם לאָקאַטאָר פאַר אַלע רעמאָנטען און אינוועסטיציעס, וואָס יענער האָט געמאַכט אינ'ם לאָקאַל.

דער גאַנצער ענין וועט נאָך אַמאָל בעטראַכט ווערען דורכ'ן עקאָנאָמישען קאָמיטעט ביים מיניסטער-ראַט.

פּונקט דער קינדיגונג פון האַנדעלס- און אינדוסטריע - לאָקאַלען איז אָנגענומען געוואָרען דער פּרינציפּ, אַז ווען אַ לאָקאַל איז פאַרנומען געווען 5 יאָהר צייט, דאַרף די קינדיגונג קומען מיט אַ האַלב יאָהר פריהער, און ווען ר'איז פאַרנומען געווען 10 יאָהר — דאַרף מען דעם לאָקאַל קינדיגען מ ט אַ יאָהר פריהער.

איינמאַליגע פינאַנץ-אַקציע

פּראָקלאַמירט פון צענטער. ציוניסטישער קאָאָרדינאַציאָנס-קאָמיטעט

וו אַ ר ש אַ, 9 (יט"א טעלעפאָניש)

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן צוריקקומען פון לאָנדאָן פון די פּוילישע מיטגלידער פון אַקציאָנס-קאָמיטעט, איז דינסטאָג פאָרגעקומען אַ זיצונג פון צענטראַלען ציוניסטישען קאָאָרדינאַציאָנס - קאָמיטעט, אין וועלכער עס האָבען זיך בעטייליגט: ביעלאָפּאָלסקי, שטשופּאַקעוויטש, קירשענבוים, סאָראָנסקי, ד"ר קאַהאַנע, מאַג. בערמאַן, אַדוו. גוטקאָווסקי, ראַבין, אינזש. רייז, ד"ר שיפּער.

אינזש. רייז און ד"ר שיפּער האָבען איבערגעגעבען וועגען דער פּאָליטישער לאַגע אין א"י און וועגען די געשפּרעכען, וואָס זענען געפיהרט געוואָרען אין לאָנדאָן אַרום דער עליה-פראַגע. עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו אָרגאַניזירען אַנ'איינמאַליגע פינאַנץ-אַקציע (מפעל הבצרון).

עס איז אויך בעשטימט געוואָרען צו רופען אויפ'ן 20 ד. ח.. אַ גרויסע קאָנפערענץ פון אַלע ציוניסטישע ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס אין פּוילען, אויף וועלכער עס וועט אַרומגערעדט ווערען די ריכט-ליניע פון דער גרויס-פּוילישער ציוניסטישער אָפּוועהר - אַקציע.

אויף דער דאָזיגער קאָנפערענץ וועלען מצד דער עקזעקוטיווע זיך בעטייליגען יצחק גרינבוים, בערל לאָקער און פישמאַן.

היינט איז גערופען געוואָרען אַ קאָנפערענץ פון דער גאַנצער יודישער פּרעסע אין וואַרשא, אויף וועלכער רייז און שיפּער האָבען איבערגעגעבען די וויכטיגסטע ענינים, וואָס זענען אָנגענומען געוואָרען אויף דער זיצונג פונם קאָאָרדינאַציאָנס - קאָמיטעט און אויך וועגען דער צוגרייטונג פון דער ווירטשאַפטליכער קאָנפערענץ.

דערהרג'עט אַ 70-יעהריגען ייד

בעת די בלוטיגע אַנטי-יודישע געשעהענישען אין טיקאָטשין

ב י אַ ל י ס ט אָ ק, 9 (טעלעפאָניש)

אינ'ם שטעטעל טיקאָטשין. ביאַליסטאָקער וואָיעוואָדזשטווע, זענען נעכטען, בעת'ן יאַריד פאָרגעקומען בלוטיגע עקסצעסען.

עס איז דערהרג'עט געוואָרען דער 70-יעהריגער זעליג געבענמאַן.

אונזער וואָרט

עקזאָטישע אַטמאָספער

מיקאָ נישט וויסען יוי פאַר אַנדערע — פאַר אונז אָבער זעהט אויס דער איצטיגער וויזיט פון לאָיד דזשאָרדזשען אין דייטשלאַנד זעהר אויסטערליש, און נאָך מעהר ווי אויסטערליש.

מילא, אַז בערגהאָף שאַט דער בערופענער, געקרוינטער און טאַנקציאָנירטער „קאַפּויר-מענטש", דער אויסגעשפּראָכענער פּאַראַדאָקסאַליסט, שטעלט זיך אויף אַנ'אויער און פייפט מיט אַנ'אויג — איז איז עס אויך קנאַפּ פערשטענדליך, ווי גראַמט זיך עס אין איהם דער ראַדיקאַל און סאָציאַליסט מיט זיינע סימפּאַטיעס צום איצטיגען בפירושן באַרבאַריזם, וואָס האָט אַרומגעכאַפּט דייטשלאַנד.

מיר קוקען זיך צו און הערען זיך צו צו דעם „אַלטען לייב" אויסטערלישקייטען און משוגעגע געניג, וועלכע מיר בעצייכענען לייטזעליג אַלס פּאַראַדאָקסאַלע און — מיר גלויבען דאָך נישט אין זיין ער אויפריכטיגקייט, דערגרונטעוועדיג זיך שטענדיג צו דעם רעקלאַמע-אונטערשלאַג פון וועלכע דער גרויסער ענגלישער שריפטשטעלער קאָן נאָך עד היום נישט פטור ווערען.

צי איז אָבער לאָיד דזשאָרדזשען, דעם קלוגען און זאכליכען פּאָליטיקער, דעם אויסגעשפּראָכענעם ליבעראַל פון מיושבדיגען און מיוחסדיגען ענגלישען שניט נויטיג אָט די רעקלאַמע?

צי איז עס איהם נויטיג — זאָל עס אויך זיין, לייסט עס, אַ מיטעל אויף צו שטערען די עפענטליכקייט, און אַרויסצוטרייסלען זיך פון דער אונגעגעהמדער פּאָליטישער פערגעסענהייט?

זאָל עס זיין אַ פּריוואַטע טובה געטון דעם „היהרעדס" שליח, פאָן-ריבענטראָפּ'ען?

אויף די אַלע סברות און השערות איז שווער צו ענטפערן.

גיכער פאַר אַלץ איז עס אָבער די תשוקה פון דעם זאַטען עקסצענטרישען ענגלענדער אַדורכצושפּאַצירען זיך אין די ווילדע דזשונגלעס און אָימרעפען זיך פנים על פנים מיט דער לויערענדער געפאַהר, מיט דער חיה-רעה, וואָס איהרע פאָספאָרויגען לויכטען אין דער פינסטערניש, וואָס די נעגעל זענען ביי איהר אָנגעשטראָמט, די ציין אויסגעשאַרפט, און זי איז זיך מכין צו מאַכען דעם בלוט-דורשטיגען שפּרונג.

און דערביי איז עס אויך עקזאָטיק — איינצואָטעמען אַ ביסעל צייט די אַטמאָספער פון טיפען מיטעלאַלטער!

ב.

די נייע אָרטאָגראַפיע

אין הסכם מיטן אויפרוף פון הויפּט - קאָמענדאַנט פון לעגיאָניסטען פעראַבאַנד פּאָלק. אדאם קאָץ, וועט פאַרנומען א פייערליכע בעגריסונג פון גענעראַל אינספּעקטאָר פון די בעוואָפענטע כוחות ערווארד רידז־שמיגלי. דער דאָזיגער אויפרוף אָטעמט מיט ערינערונגען פון פאַרגאַנגענע יאָרען. אין 1918 האָט אדאם קאָץ אלס קאָמענדאַנט פון פּ.אָ.וו. (פּוילישע מיליטערישע אָרגאַניזאַציע) בעגריסט אויפן וואָקזאַל דעם קאָמענדאַנט יוזעף פּילסודסקי. די בעגריסונג איז, פאַרשטעהט זיך, פאָרגעקומען אין אַנדערע בעדינגונגען, אין געבורטס־פּעריאָד פון דער פּוילישער מלוכה. די בעגעגעניש פון נאָכפאָלגער קומט איצט פאָר אין אויסערגעוועהנליכע בעדינגונגען, זי צייכנט אָן זיך דעם אָנהויב פון א נייעם פּעריאָד אין דער אינעווייניגסטער געשיכטע פון פּוילען.

עס איז א קלאָרע זאַך, אז דער פאָלקספראָנט אין פראַנקרייך האָט פאַרפעסטיגט די אויטאָריטאַטיווע מאַכט אין פּוילען, אז ער האָט אויך גורם געווען דאָס געבען איינציגע פּאַראַגראַפען צו דער פּוילישער קאָנסטיטוציע, די בעגריסונג אויפן וואָקזאַל נאָך דעם ענטוזיאַסטישען אויפנעהם אין פראַנקרייך, איז א אַקט פון פּאָליטישע אַקטע, ווייל דער בריף פון פּרעמיער וועגען דעם אַמט פון גענעראַל אינספּעקטאָר איז די הקדמה צו דער פאַרשטאַרקונג פון דער אויטאָריטעט פון א יחיד.

אין דיהענט פון פיהרער פון פּוילישען מיליטער קאָנצענטרירט זיך בהדרגה די פּאָליטישע פיהרערשאַפט, לעבען דעם הויפּט - שטאַב אויפן פּלאַץ פון מאַרשאַל פּילסודסקי דאַרף מיטן כוח פון די פאַקטען ענטשטיין א פּאָליטישער שטאַב מיט א שעף בראש. ווער וועט זיין דער אָנפיהרער, ווער וועט צושטעלען מאַטעריאַל, געבען עצות, בעאיינפלוסען די בעשלוסען? אויפן ערשטען אויגענבליק קומט אויס אז שעף וועט זיין דער הויפּט - קאָמענדאַנט פון לעגיאָניסטען פעראַבאַנד, אז אויפ'ן ערשטען אָרט רוקט זיך אַרויס דער אָנפיהרער פון דער אַמאָליגער פּ. אָ. וו.

מיט אַן'ערינערונג פון די אַמאָליגע יאָהרען הויבט זיך אָן דער אויפרוף פון פּאָלק. קאָץ צו בעגריסען דעם גענעראַל - אינספּעקטאָר פון דער אַרמעע, די צווייטע פּערזאָן נאָכן מלוכה - פּרעזידענט איז בעצייכנט געוואָרען „בירגער" (אָביוואַטעל). זינט א סך יאָהרען האָט מען זיך מיט דעם טערמין נישט בענוצט. אזוי האָבען גערופען צווישען זיך די פראַנצויזען — אָנטיילנעהמער אין דער גרויסער רעוואָלוציע. ווי האָט מען זיך געגענזייטיג טיטולירט אין דעם פּעריאָד פון די אויפשטאַנדען, דעם נאָמען האָט מען גענוצט אין די לעגיאָנען, אזוי רעדען צווישען זיך די ראַדיקאַלע פּאָליטיקער. עס האָט זיך געדוכט, אז נאָכן אָננעהמען די נייע קאָנסטיטוציע, נאָכן צוריקשטעלען די טיטלען וועט פאַרשווינדען דאָס וואָרט בירגער און עס וועט אַרויסקוקען ניבער דער טערמין „אונטערטאַן".

צי איז דאָס בלויז א צופאַל, א געוואוינהייט, צי א צוריקקעהר צו די אַלטע צייטען? אויף יעדען פאַל פאָדערט דער טערמין אויפמערקזאַמקייט, אפשר וועט אין אָנבליק פון די נייע געשעהענישען פאָרקומען דאָס צוריקשטעלען די בירגער־רעכט, אפשר וועט די נייע בעוועגונג, די אָנגעזאָגטע נייע אַקציע אויפן געביט פון דער אינעווייניגסטער רעאָרגאַניזאַציע פון לאַנד מיטשלעפּען מיט זיך די בעשאַפונג פון א מאַסענדיגער אָרגאַניזאַציע, אָנגעשפּאַרט אויף די אונטערשטע שיכטען.

זינט איינינע וואָכען רעדט מען וועגען דעם, מען זאָגט פאָראויס טערמינען, מען לייגט אָפּ, מען רוימט איין אין אויער, אז דער סוד פון נייעם לאַגער דאַרף זיין די לאַנד - פאַרטיידיגונג, אז מען וועט נישט אַריינציהען קיין פּאַרטייען אָדער גרופּירונגען, אָבער נאָכן פאַרעפענטליכען די פּראָגראַם וועט פאָרקומען א מין סובסקריבציע, אַן'איינשרייבונג אין נייעם לאַגער. די געטריעסטע חסידים פון דער נייער בעוועגונג, וואָס דאַרף ווידער־אויפבויען די יסודות פון דער מלוכה, פאַרזיכערען אז אָט די סובסקריפּציע וועט גאָר קיין פאַל נישט דערמאָהנען דעם פּעריאָד פון דער נאַציאָנאַלער הלוואה.

מען ליקוועט אָפּ די קלאַנגען וועגען דעם כלומרשטען אָנזאָג צו ליקווידירען די פּאַרטייען און ציימונגען, די נייע אָרגאַניזאַציע דאַרף זיין טעטיג אומאָפּהענגיג און ניבער טראָץ אַלע פּאַרטייען. דאָס דאַרף פאָרקומען ביי דעם גלייכצייטיגען שאַרפען קאַמף געגען דער קאָמוניסטישער בעוועגונג. געגען די פריידענקער און געגען דעם עקסטרעם - נאַציאָנאַליסטישען לאַגער, זוכענדיג אָבער צו געווינען די יונגע עלעמענטען פון דער ענדעקישער מחנה.

ווי דאָס וועט פאָרקומען, צווישען וועלכע שטורעמס און בליצען, אויף וואָס פאַר א באַרג סיני וועט פאַרעפענטליכט ווערען דאָס נייע פּראָגראַם, ווער וועט האַלטען דעם אַריינפיהר - וואָרט, וואָס וועט ווערען אויך צו מאָרגענס, ווי קוקען אויס די אָנזאָגען פון אַן'אַגראַר רעפאָרם, — אַלץ איז איינגעוויקעלט געוואָרען אין א געהיימנישפולען נעפעל פון סברות, וואָס פאַרשטאַרקען דעם גראַד פון פאַראינטערעסירונג מיטן קומענדיגען לאַגער.

אַלענפאַלס ווערט פון דער דאַטע פון גענעראַל־אינספּעקטאָרס קומען פון פּאַריז קיין וואַרשע אָנגעזאָגט א נייע ווענדונג אין דער אינעווייניגסטער פּאָליטיק. עס קומט שוין אָבער אזוי אויס, אז וועגען אַלע וויכטיגערע פּלענער, וועגען דער פּראָגראַם, וועגען די מעטאָדען פון דער טעטיגקייט דאַרף מען נישט שרייבען. אַנדערע פראַגען דאַרפען און אויצטיגען מאָמענט פאַרנעהמען די אויפמערקזאַמקייט פון די לעזער.

זינט עטליכע וואָכען האָט די פּרעסע אויפגעהערט צו דאַנה'נען וועגען די אָ ענינים, עס ווערען נישט בעריהרט די פּראָבלעמען, עס ווערען נישט דערמאָהנט קיין נעמען, מען איז בלויז פאַרזאָרגט וועגען די פּרינציפּען פון דער נייער פּוילישער אָרטאָגראַפיע. עס קעמפען מיט דער נייער אָרטאָגראַפיע דער רעדאַקטאָר פון „סלאָוואָ". סטאַניסלאַוו מאַצקעוויטש, די זשורנאַליסטען פון „קוריער וואַרשאַווסקי", „גאָניעץ", א.ב.צ, אזוי ווי די נייע אָרטאָגראַפיע וואָס איז בעשלאָסען געוואָרען פון דער אַקאַדעמיע וואָלט געווען די איינציג פערפליכטענדיגע אין פּוילען. די זשורנאַליסטען מיינען מסתמא, אז עס דראָהט זיי די בעריהמטע בערעזע פאַר שרייבען א j אַנשטאָט א i!

זיי האָבען בוזוט אויס פערגעסען, אז צוזאַמען מיט דער אָרטאָגראַפיע פון דער אַקאַדעמיע פערפליכט אַן'אַנדער אָרטאָגראַפיע, א מעהר אויטאָריטאַטיווע און מאַסגעבענדיגע. ווי שרייבען, וואָס שרייבען הענגט אָפּ נישט נאָר פון דער אַקאַדעמיע. ס'איז בעסער זיך צוצוהערען צו די אָנזאָגען פון אַנדערע פאַקטאָרען. זינט עטליכע וואָכען טאָר מען לויט אָט דער אָרטאָגראַפיע נישט פאַראייניגען אין איין וואָרט די אותיות: „ס'". „א'" און „צ'". לויט דער אַקאַדעמיע הויבען זיך אַלע פאַמיליעס אָן פון א גרויסהאַנטיגען אות, לויט אַן'אַנדער פּאַטאָגראַפיע ווערט געעצה'ט צו שרייבען וויטאַס מיט א קליינהאַנטיגען ווע און וואָלעראַן מיט א גרויסהאַנטיגען. פּרעזעס פון מיניסטעריען־ראַט קען מען לויט דער אַקאַדעמיע שרייבען מיט א קליינעם פּע, ווייל עס האַנדעלט זיך אין א אינסטיטוציע. וואָס וועט אָבער זיין ווען עס זאָל — לויט די קלאַנגען וואָס גייען אַרום — קומען צו א קאַנצלער רעגירונג? דער בעשלוס געהערט נישט צו דער אַקאַדעמיע פון וויסענשאַפטען.

לויט דער אַמאָליגער אָרטאָגראַפיע פלעגט מען אין דער סיים - סטענאָגראַמע אָנהויבען מיט גרויסהאַנטיגע אותיות די אויסדרוקען „הויכער סיים".

לויט דער נייער פערפליכטענדיגער אָרטאָגראַפיע, הגם נישט פאָרגעשריבען דורך דער אַקאַדעמיע, וואָלט מען געדאַרפט שרייבען „הויכער רעגירונגס - קאָמיסאַריאַט".

עטליכע טעג צייט וועט די געזעלשאַפט און בעזונדערס די לעהרערשאַפט מיט דער שול-יוגענד האָבען צרות מיט דער נייער אָרטאָגראַפיע. אפשר וועט מען אין עטליכע יאָהר אַרום די אָרטאָגראַפיע בייטען. די אָרטאָגראַפיע וואָס פערפליכטעט אין דער פּרעסע, בויט זיך אָפּ. עס איז נישטאָ אזא האַנדבוך וואָס זאָל אויסלערנען דעם זשורנאַליסט ווי צו שרייבען, נישט קוקענדיג אויף דעם וואָס יעדען טאָג לערנט איהם דער רעדאַקציע - פיהרער דורכן טעלעפאָן די איידעלע קונסט פון געהעריגען שרייבען.

רעגניז.

דער רעוויזיאָניסטישער 10-יאָהר-פּלאַן
אויף די שפּאַלטען פון „טשאַס"

די יודען-פראַגע געלעזט אויף די שפּאַלטען פון דעם קאָנסערוואַטיווען „טשאַס" און דאָס נישט דורך די פּובליציסטען און פּאָליטיקער פון דער דאָזיגער פּריציש - קאָנסערוואַטיווער ציימונג, נאָר דווקא דורך די העכסטע אינסטאַנצען און פיהרער פון די רעוויזיאָניסטען מיט זשאַבאָטינסקי אין דער שפּיץ.

דער נעכטיגער נומער פון „טשאַס" איז פולשטענדיג געווידמעט דער דאָזיגער פראַגע. אָנהויבענדיג פון דעם לייט־אַרטיקעל און ענדיגענדיג מיט דעם אינערליכען פּובליציסטישען מאַטעריאַל.

קודם כל געהט א פּראָגראַם - אַרטיקעל פון זשאַבאָטינסקי, אין וועלכען ער רעדט אַרום די יודישע עמיגראַציע־ענויט און דעם פאַקט, אז כמעט אַלע מלוכות האָבען פאַרשלאָסען די טויערען פאַר דער יודישער אימיגראַציע. זשאַבאָטינסקי מאַכט דערביי דעם אויספיהר, אז אין דער שפּיץ פון די מלוכות, וואָס האַנדלען אזוי לגבי די גע'רודפ'טע יודישע מאַסען קענען אפילו שטעהן גאַנץ גוטע מענשען, אפילו יודען־פריינד, אָבער דער ריקזיכט אויף דער איינענער אינערליכער עקאָנאָמישער לאַגע ערלויבט זיי נישט צו עפענען די טויערען פאַר די יודען.

ווייטער איז זשאַבאָטינסקי צום טייל אויך דן לכף זכות די אַנטיסעמיטען „צווישען אונזערע שונאים זענען אויך פערהאַן אַזעלכע, וואָס פיהלען מיט מיט אונז, עס זענען אפילו פערהאַן אויך פריינד", — שרייבט זשאַבאָטינסקי — די דאָזיגע טעאָריע עמפעהל איך זעהר. פּסיכאָלאָגיש איז זי נישט קיין גרעסערע רעאַליזם ווי די פערקעהרטע טעאָריע. פּראַקטיש איז זי פאַר אונז גינסטיגער, ווייל מען קען מיט איהר הילף אויפבויען פּאָזיטיווע מעטאָדען פון אַקציע".

זשאַבאָטינסקי נעהמט אָבער נישט אין אַכט, אז די גרויסע מאַסען יודישע עמיגראַנטען, וואָס קלאַפּען אין די טויערען פון אונזערע „גוטע פריינד", זענען קרבנות פון רדיפות און עקזיסטענצלאָזיגקייט, אין לענדער, אין וועלכע זיי האָבען זיך שוין לאַנג ערוואָרבען דאָס בירגער־רעכט, און אז פאַר די דאָזיגע רעכט מוזען די יודען קעמפען מיט נישט קיין קלענערן אייפער ווי פאַר דער אויפבויאונג פון דער נאַציאָנאַלער היים אין ארץ ישראל.

ווייטער רעדט זשאַבאָטינסקי וועגען די אויפגאַבען פון דער נייער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, וועלכע בעמיהט זיך פולשטענדיג צו לעזען די יודען־פראַגע און צו מאַכען א סוף צו דער יודישער טראַגעדיע". ווי אזוי די לעזונג זעהט אויס, ליינט מען אין א פּאָר שורות ווייטער: „אונזערע בעמיהונגען געהען אין דער ריכטונג פון אָרגאַניזירען א גרויסע און פּלאַנמעסיגע עוואַקואַציע פון די יודען פון אַלע צענטערען, וואו זיי וואוינען". ווען די דאָזיגע „עוואַקואַציע" וואָלט זשאַבאָטינסקין געלונגען אדורכצופיהרען, וואָלטען מיר זיך גאָרנישט געוואונדערט, ווען אויך די אַנטיסעמיטען וואָלטען געוואָרען זיינע פריינד. זיי שטרעבען אויך צו עוואַקואירען די יודען און האַלטען, אז יודען זענען דאָ פרעמדע.

זשאַבאָטינסקי ווייזט אויך אָן ווי אזוי די עוואַקואַציע זאָל אדורכגעפיהרט ווערען. דאָס איז א 10-יעהריגער פּלאַן, וואָס נעהמט אַרום די „קאָלאָניזאַציע פון אַנדערטהאַלבען מיליאָן יודען אין ארץ־ישראל (אויף ביידע זייטען ירדן), אין משך פון די נאָהענטסטע 10 יאָהר און אין דער קאָנסעקווענץ די עוואַקואַציע פון א בעדייטענדען טייל יודען פון פּוילען, רומעניען, אונטערקאַרפּאַטען רוס, עסטרייך, באַלטישע לענדער, היטלער לאַנד און אַנדערע".

דאַן געהט א צווייטער אַרטיקעל פון ד"ר י. קראַקאָווסקי, אונטערן קאָפּ: „דער 10-יאָהר־פּלאַן און דאָס פּראָבלעם פון דער עוואַקואַציע פון יודענטום פון פּוילען". אין דעם אַרטיקעל ווערט שוין באריכות אַרומגערעדט דער „10 יאָהר פּלאַן" און עס ווערט געמאַכט דער חשבון, אז פון פּוילען דאַרפען „רעפּאַטריאירט" ווערען 75 טויזענט יודען יעהרליך, און אז „די דאָזיגע צאָהל איבערשטייגט אויף 150 פּראָצענט דעם יעהרליכען נאַטירליכען צוּוואוקס פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פּוילען און זי פאַרזיכערט דעריבער א זיכערע פאַרקלענערונג פון דער צאָהל יודען אין פּוילען, וואָס מוז דערפיהרען צו דער סאַנירונג פון די ווירטשאַפטליכע בעציהונגען אין יודענטום און צו אַן'ענטשפּאַנונג אויפן פראָנט פון דער אַנטיסעמיטישער אָפענסיווע".

דער אויטאָר דריקט ווייטער אויס די האָפנונג, אז אויב דער 10 יאָהר־פּלאַן זאָל אדורכגעפיהרט ווערען, וועט די יודישע בעפעלקערונג בעדייטענד זיך פאַרקלענערען.

צום סוף קומט אַן'אַרטיקעל פון שעכטמאַן. ער רעדט שוין אַרום די פראַגע פון דער „פּויליש־יודישער צוזאַמענאַרבייט ביי דער לעזונג פון דער יודישער פראַגע" ד. ה. ביי דער „עוואַקואַציע".

שעכטמאַן זאָגט אין דעם אַרטיקעל אַרויס דעם געדאַנק, אז „אויב עס וועט נישט אָפּגעשטעלט ווערען דער פּראָצעס פון דער פאַראָרימונג פון די יודישע מאַסען און די פאָרטשרייטענדע ווירקונג פון דער אַנטיסעמיטישער העצע מיט אַלע איהרע פאָלגען דורך עפּעס א קאָנסטרוקטיווען פּלאַן און עס וועט זיך נישט אָנהויבען די אָרגאַניזירונג פון דער יודישער מאַסען - עמיגראַציע, וועלען זיך די דריי און א האַלבער מיליאָן יודען פאַרוואַנדלען אין א פולשטענדיג פאַראָרימטע מאַסע אָהן שום עקזיסטענץ מעגליכקייט, וועלכע עס וועט אַרומנעהמען א יאוש צוליב דער נויט אין רעכטלאָזיגקייט".

פאַרשטעהט זיך, אז שעכטמאַן זעהט נאָר די איינציגע עצה אין דער „עוואַקואַציע". אויך ער טרייסט די אַנטיסעמיטען, אז אין 1935 האָט די יודישע עמיגראַציע פון פּוילען קיין ארץ־ישראל פאַרשלינגען דעם גאַנצען נאַטירליכען צוּוואוקס פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פּוילען. שעכטמאַן שטרייכט אויך אונטער, אז די נייע ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע אונטערשיידעט זיך דערמיט פון אַלע אַנדערע ציוניסטישע בעוועגונגען, וואָס זי האָט זיך געשטעלט צווישען אַנדערעם, די אויפגאַבע צוזאַמענצואַרבייטען מיט די מלוכות, „וואָס האָבען א לעבענס - אינטערעס אין דער עוואַקואַציע פון גרויסע יודישע מאַסען".

פאַרשטעהט זיך, אז אויב מען רעדט בסדר וועגען „עוואַקואַציע", מוז אויך אָנגעוויזען ווערען, וואו אַהין די עוואַקואַציע זאָל פאָרקומען. עס מוז געמאַכט ווערען א דרוק אויף די מאַנדאַט־רעגירונג, אז זי זאָל מסכים זיין איינצונעהמען די מאַסען־עוואַקואירטע. שעכטמאַן האַלט דעריבער, אז פּוילען, אלס א לאַנד, וואָס איז שטאַרק פאַראינטערעסירט אין דער עמיגראַציע קיין פּאַלעסטינא, האָט א רעכט צו פאָדערען, אז די נישט־גינסטיגע אימיגראַציע - בעדינגונגען קיין ארץ־ישראל זאָלען ראַדיקאַל געענדערט ווערען. „פּוילען האָט אויך דאָס מאָראַלישע רעכט צו פאָדערען א פאַרשטעהער אין דער מאַנדאַט - קאָמיסיע פון דער פעלקער-ליגע. פּוילען דאַרף אויך אונטערנעהמען אַן'אינטערווענץ ביי אַלע מלוכות, וואָס זענען פאַראינטערעסירט אין א יודישע מאַסען־עמיגראַציע און צוזאַמענרופען א קאָנפערענץ אויף וועלכער עס זאָל אַרומגערעדט ווערען א געמיינזאַמער פּלאַן פון דער אַקציע".

די דאָזיגע אַרטיקלען, צו וועלכע עס איז אויך צוגעגעבען זשאַבאָטינסקיס פאָטאָגראַפיע און אַן'אויפנאַהמע פון ירושלים, שיקט דער „טשאַס" פאָר א לייט־אַרטיקעל, אין וועלכען עס ווערט אַרומגערעדט דער גאַנצער ענין. „עס פאַרשפּרייט זיך אין פּוילען א מיינונג — שרייבט די ציימונג — אז דאָס יודישע פּראָבלעם קען געלעזט ווערען, נאָר דורך א קאַמף מיטן יודענטום, אז צווישען די אינטערעסען פון פּוילישען פאָלק און דער יודישער מינדערהייט, העררשט א תהום, וואָס קען נישט אויסגעגליכען ווערען".

פאַרשטעהט זיך, דער „טשאַס" האַלט זיך נישט אין דער מיינונג און עס ווערט אָנגעוויזען, אז די געדאַנקען, וואָס זענען אַרויסגעזאָגט געוואָרען אין די אַרטיקלען פון די פיהרער פון די רעוויזיאָניסטען זאָגען זיך א סך פונקטען מיט דעם וואָס די ציימונג האָט שוין נישט איינמאָל געשריבען וועגען דער יודען־פראַגע.

און די ציימונג ענדיגט אויף פאָלגענדען אופן: „מיר מיינען, אז מען קען אין דער יודישער פראַגע פעסטשטעלען א פּראָגראַם, וואָס זאָל פון איין זייט צופרידענשטעלען די אינטערעסען פון פּוילישען פאָלק און פון דער אַנדערער זייט זאָל ער געהען אויף דער ליניע פון די אינטערעסען פון גרעסטען טייל פון יודענטום. דער פּוילישער זאָגט: אין פּוילען איז פאַראַן צופיל יודען, זיי פאַרנעהמען אונז אָרט אין ווירטשאַפטליכען לעבען, זיי האָבען א שלעכטע מאָראַלישע השפּעה אויף אונזער געזעלשאַפט. מיר ווילען פון זיי פּטור ווערען. דער רויף דאַרף דער יודישער צד ענטפערען: מיר פאַרלירען אין פּוילען אַלס מעהר מעגליכקייטען פון נאָרמאַלער עקזיסטענץ. די בעדינגונגען, אין וועלכע מיר לעבען, זענען גורם אונזער מאָראַלישע דעגענעראַציע, מיר ווילען זיך פון אייך אָפּזאָגען, אָבער בכדי דאָס צו קענען אדורכפיהרען, איז נויטיג, עס זאָל אונז מעגליך געמאַכט ווערען א מאַסען־קאָלאָניזאַציע אין פּאַלעסטינא.

אָט אזא דיאַלאָג דאַרף דערפיהרען צו א פּויליש-יודישער צוזאַמענאַרבייט מיט'ן ציל צו לעזען די יודען־פראַגע אין פּוילען אויפן וועג פון מעגליך מאַכען פאַר זיי די עמיגראַציע פון אונזער לאַנד און אימיגראַציע קיין פּאַלעסטינא".

מיט איין וואָרט „עוואַקואַציע"

אין דעם אַרטיקעל רעדט זיך וועגען מאָראַלישע דעגענעראַציע. דוכט זיך אָבער, אז דער שרייבער פון אַרטיקעל האָט דאָס געשריבען אויף א פאַלשען אַדרעס, ווייל וואָס שייך דעם דאָזיגען ענין, ווייסען מיר נישט, וואו עס העררשט די „מאָראַלישע דעגענעראַציע", צי אויף דער זייט פון די וואָס בעקומען מיט העק איבער די קעפּ, אָדער אויף דער זייט די, וואָס שלאָגען מיט העק איבער די קעפּ.

וואָס שייך די רעוויזיאָניסטישע גדולים, קען זיין זיכער, אז מיט זייער „עוואַקואַציע" - פּלאַן וואָלטען זיי בעקומען נאָכפריינדשאַפט, נישט אויף די שפּאַלטען פון „טשאַס", נאָר אפילו אויף די שפּאַלטען פון ענדעקישען „דזיענניק נאַראָדאָווי".

און לויט אונזער מיינונג, איז שוין דאָס א גענוגענדער בעווייז, אז זייער וועג איז נישט ריכטיגער.

רייכס-קאָנפערענץ פון די יוד. קולטור-בונדן אין דייטשלאַנד
א נאַצי־גדול האַלט א רעדע אויף דער... יודישער קאָנפערענץ

בערלין (יט"א) אין בערלין איז די טעג פאָרגעקומען די ערשטע רייכס־קאָנפערענץ פון די יודישע קולטור - בונדען אין דייטשלאַנד. אין דער קאָנפערענץ האָבען זיך בעטייליגט דעלעגאַטען פון פערציג יודישע קולטור - בונדען פון אַלע דייטשע פּראָווינצען. א געוויסע סענסאַציע איז אויף דער קאָנפערענץ געווען דער אַרויסטריט פון נאַצי־קאָמיסאַר פאַר יודישע קולטור - אָנגעלעגענהייטען ביים רייכס־פּראָפּאַגאַנדע - מיניסטעריום, האַנס הינקעל. דער קאָמיסאַר האָט געבראַכט צום אויסדרוק די צושטימונג פון דער דייטשער מאַכט פאַר דער ספּעציפישער נאַציאָנאַלער מיסיע, וואָס די קולטור - בונדען האָבען אויסצופיהרען אין די גרענצען פון דייטשלאַנד.

די קאָנפערענץ איז געעפענט געוואָרען דורכן געוו. דירעקטאָר פון חגו׳ בערלינער שטאָט־אָפּערע ד"ר קורט זינגער, וועלכער איז דער פּרעזידענט פון רייכס־פאַרבאַנד פון די קולטור-בונדען. מיט א רעדע איז אויך אַרויסגעטרעטען ראַבינער ד"ר יאָאַכים פּרינץ, ביידע רעדנער האָבען אונטערשטראָכען, אז די איצטיגע בעדינגונגען פון יודישען לעבען אין דייטשלאַנד האָבען געבראַכט נעהנטער די דייטשע יודען צו דער יודישער קולטור און ראָטען אויס דעם גייסט פון אַסימילאַציע.

די רעדעס, וואָס זענען געהאַלטען געוואָרען אויף דער קאָנפערענץ, זענען פריהער צענזורירט געוואָרען דורך די דייטשע רעגירונגס־אָרגאַנען.

פון די בעריכטען איז צו זעהען, אז אין די יודישע קולטור - בונדען האָבען בעקומען אַרבייט לערך 500 יודישע קינסטלער, די צאָהל אַרבייטסלאָזע יודישע קינסטלער אין דייטשלאַנד בעטרעפט אָבער העכער 2000.

אין די ראַהמען פון דער קאָנפערענץ איז געעפענט געוואָרען אַן'אויסשטעלונג, וועלכע שפּיגעלט אָפּ די יודישע קולטורעלע דערגרייכונגען אין דעם לאַנד. די אויסשטעלונג געפינט זיך אין בנין דער בני־ברית - פעראייניגונג און פאַרנעהמט [illegible] דריי שטאָק. די אויסשטעלונג איז איינגעטיילט אין 24 אָפּטיילונגען, דערונטער אַן'אָפּטיילונג געווידמעט דער העברעאישער קולטור א. נ. פון [illegible] ביאַליק. די א"י אָפּטיילונג שטעלט פאָר אין [illegible] טור דאָס טאָג־טעגליכע לעבען פון יודען אין [illegible]

א ספּעציעלע אָפּטיילונג איז געווידמעט דער טעטיגקייט פון דער יודישער טעלעגראַפען - אַגענטור. זי ווייזט, ווי יודישע נייעס קומט אָן קיין דייטשלאַנד דורך טעלעגראַף און טעלעפאָן און ווי דער דינסט ווערט בענוצט אין די יודישע ציימונגען און אָרגאַניזאַציעס אין דייטשלאַנד.

ווי אַזוי פֿרומע יודען האָבען זיך אָפּגערופֿען אויף די בלוטיגע געשעהענישען אין א"י

אויסגעקלעפּטע אויפֿרופֿען וואַנט־איין, אַז שולדיג אין אַלע אומגליקען זענען די קורצע קליידלעך פֿון פֿערשייטע יודישע פֿרויען. — אַ רבי'על לאָזט וויסען, אַז דער בעסטער מיטעל געגען די נייע צרות איז צו דאַווענען פֿון דעם נייעם סידור, וואָס ער האָט אָפּגעדרוקט

וואָס פֿאַר אַן אײַנדרוק האָבען די איצטיגע בלוטיגע געשעהענישען אין ארץ־ישראל געמאַכט אויף די פֿרומע יודען פֿון אַלטען ישוב?

כדי צו בעקומען אַ ריכטיגען ענטפֿער אויף דער דאָזיגער פֿראַגע, האָב איך בעשלאָסען צו בע־זוכען די היגע צענטרען פֿון דעם אַלטען יודישען ישוב: די אַלטע שטאָט, מאה־שערים, נחלת־שבעה, חסד און אַלע אַנדערע היגע קוואַרטאַלען און געה־טאָס פֿון דעם אַלטען יודישען ישוב.

די בעציהונג פֿון די איינוואוינער פֿון די דאָ־זיגע קוואַרטאַלען און געהעטאָס אין ירושלים צו יעדער נייער און אומגעוועהנליכער פּאַסירונג און געשעהעניש. אין ארץ־ישראל און אין דער גאַנצער יודישער וועלט, קענט איהר שטענדיג גלייך זעהן פֿון די געדרוקטע און מיט דער האַנד געשריבענע „מודעות", מעלדונגען און דעקלאַראַציעס, וועלכע ווערען דאָ אויסגעהאָנגען און אויפֿגעקלעפּט אויף די ווענד, טויערען און טירען פֿון אַלע שוהלען, בתי־מדרשים, קלויזען, ישיבות, תלמוד־תורות, בעדער, מקואות, און אויף די טויערען פֿון די „חצרות" (הויפֿען), די טירען פֿון די קראָמען און די מאַרקען.

און שטעלט אייך פֿאָר, ווי ערשטוינט איך בין געוואָרען, ווען אַריינקומענדיג אין מאה שערים און אין די אונגאַרישע הייזער א.אַז.וו. האָב איך די אַלע ערטער געטראָפֿען בעקלעפּט מיט „מודעות", מעלדונגען, דעקלאַראַציעס און אויפֿרופֿען, וואָס ערקלערען, אַז אין אַלע אומגליקען זענען שולדיג די יודען, וואָס היטען נישט אָפּ גאָט'ס תורה.

אָט האָב איך, צום ביישפּיל, איבערגעלייענט אַזאַ מין אויפֿרוף:

„די אורזאַך פֿון אַלע שרעקליכע צרות און אומגליקען, פֿון וועלכע דאָס יודישע פֿאָלק ליידט איצט אַזוי שווער אין אַלע גלות־לענדער בכלל און אין אונזער לאַנד בפֿרט, איז די פֿערשייטקייט פֿון אונזערע ווייבער און טעכטער.

„זייער הפֿקרות און פֿערשייטקייט זענען שוין אַריבער אַלע גרענעצען פֿון פֿרומקייט, אנשטענדיגקייט און בעשיידענקייט.

„זיי ערלויבען זיך צו טראָגען אין דער עפֿענט־ליכקייט אַזעלכע קליידער, וועלכע האָבען גאָר קיין אַרבעל נישט, זענען פֿון הינטען און איפֿילו אויך פֿון פֿאָרענט טיף אַרונטער אויסגעשניטען, און דערצו נאָך זענען די דאָזיגע קליידער פֿון אַזאַ דינעם און דורכזיכטיגען שטאָף, אַז אין זיי זעהען די פֿרויען אויס כמעט ווי נאַקעטע און מען זעהט בעשיינפּערליך אַלע אברים פֿון זייער קערפּער, וועלכע רייצען אַזוי דעם יצר־הרע ביי אַלע מענער, אפֿילו ביי די גאָר פֿרומע.

„און ווען אפֿילו די דאָזיגע זינדיגע פֿרויען מיט זייערע קליידער ברענגען נישט די פֿרומע און גאָטספֿאָרכטיגע מענער צו אַן עבירה, — ברענגען זיי די מענער צו אַ הרהור־עבירה, וואָס לויט די פֿאַרשריפֿטען פֿון אונזערע גרויסע גאונים און רבנים איז דאָס אַזאַ זינד, ווי די עבירה אַליין, אויב נישט נאָך ערגער.

„דעריבער, כדי אָפּצושאַפֿען דעם ביטערען גזר פֿון הימעל אויף דעם יודישען פֿאָלק פֿאַר דער זינ־

Dr. med. H. LUBICZ

צוריקגעקעהרט

ספּעציאַליסט פֿאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקהייטען

צעגעלניאַנא 7 (פֿריהער 43). טעלעפֿאָן 32־141

עמפּפֿאַנגס־שעה'ן 8־10. 12־2 און 5־8 אָוועטנר

(אַ בריף פֿון ירושלים)

פֿון ז. איצקאָוויטש

דיגער פֿערשייטקייט פֿון אונזערע יודישע פֿרויען און טעכטער און דער „ועד הראשי למשמרת הצני־עות" (דער אויבערשטער קאָמיטעט אַכטונג צו געבען אויף דער צניעות פֿון די יודישע פֿרויען און טעכטער, און דער „יעד הראשי למשמרת הצני־גלות־לענדער בכלל און אונזער הייליגען לאַנד בפֿרט, זאָל ענדליך פּטור ווערען פֿון זיינע איצטיגע שווערע און שרעקליכע צרות און אומגליקען, דאַר־נען געגרינדעט געוואָרען קאָמיטעטען אַכטונג צו געבען אויף דער צניעות פֿון די יודישע פֿרויען און טעכטער, און דער „יעד הראשי למשמרת הצני־עות" (דער אויבערשטער קאָמיטעט אַכטונג צו גע־בען אויף די צניעות) האַלט אָפּ זיינע זיצונגען יע־דען זונטאָג אין דעם בית־המדרש פֿון ר' ישראל אַמעריקאַנער".

אומגעפֿעהר דאָס זעלבע האָב איך געלעזען אויך אין דעם „אויפֿרוף צו די יודישע טעכטער", פֿון דער היגער אָרטאָדאָקסישער שולע פֿאַר מיידלעך „בית־יעקב", וועלכער איז דאָ אויך אויפֿגע־קלעפּט אויף אַלע אויבענדערמאָנטע פּלעצער און שטעכט אַלעמענס אויגען מיט זיינע קידוש לבנה־אותיות.

צווישען די פֿיל מעלדונגען און אויפֿרופֿען, וועלכע פּראָקלאַמירען די בעסטע מיטלען פּטור צו ווערען פֿון די איצטיגע צרות, אומרוהען און בלוט־פֿערגיסונגען זענען דאָ זעהר פֿערשפּרייט אויך די אויפֿרופֿען פֿון בעוואוסטען דרשן ר' בן־ציון יאדלער און פֿון אַ יודעל מיט דעם נאָמען „אברהם טכאריק מטשעכאַנאָוו".

דער ערשטער, ר' בן־ציון יאדלער, רופֿט זיך „הממונה הראשי על הערובין" (דער אינספּעקטאָר פֿון די ערב'ס אין ירושלים), און אודאי האַלט ער, אַז דער בעסטער מיטעל צו אַלע יודישע צרות איז „פֿעררוכטען די ערובין אין ירושלים, כדי די ירו־שלים'ער יודען זאָלען נישט געשטרויכעלט ווערען אין דער גרעסטער עבירה פֿון חילול־שבת".

דער צווייטער יודער, ר' „אברהם טכאריק מטשעכאַנאָוו", לאָזט וויסען די יודישע וועלט דורך זיין „מודעה חשובה", אַז אָקאָרשט איז ערשינען פֿון דרוק זיין „סידור ותהלים", און וועלכען עס איז נעבען יעדען שם אויך פֿערהאַן זיין כונה, לויט ווי דאָס איז געשריבען אין שלחן ערוך און אין דעם „האריז"ל ספֿרים. און ר' „אברהם טכאריק מטשעכאַנאָוו" ענדיגט זיין „מודעה חשובה" מיט די פֿאָלגענדע זעהר „בעשיידענע" ווערטער:

„און אין די איצטיגע צייטען, ווען די יודען זענען אין אַ צרה, רחמנא־לצלן, איז עס זעהר נויטווענדיג, אַז יעדער איינער זאָל דאַווענען אין דעם דאָזיגען סידור און זאָל זאָגען תהלים אין דעם דאָזיגען תהלים, און איך בין איבערצייגט, אַז אויף אַזאַ אופֿן וועלען מיר געהאָלפֿען ווערען פֿון אַלע צרות".

שפּאַנישע פֿאַשיסטען צינדען אַן אַ פֿייער אין צפֿון־אַפֿריקא

אַ קענער פֿון די צפֿון־אַפֿריקאַנישע פֿראַגען שילדערט אויף פֿאָלגענדען אופֿן די הערשאַפֿט פֿון די שפּאַנישע אויפֿשטענדיגע אין מאַראָקאָ און די השפּעה, וואָס דאָס האָט אויף דעם פֿראַנצויזישען מאַראָקאָ:

די מאַדרידער רעגירונג האָט איצט איבערגעגע־בען די פֿערוואַלטונגען מיט אַלע איהרע בעזיצונגען אין אַפֿריקא צו אַ גענעראַל־גובערנאַטאָר און וועגען דעם אָפֿיציעל מיטגעטיילט אַלע מלוכות. דער דאָזיגער שריט איז געווען נויטיג, בכדי נישט צו טראָגען די פֿעראַנטוואָרטליכקייט פֿאַר דער משוגע־נער פּאָליטיק, וואָס עס פֿיהרט איצט אין שפּאַניש־מאַראָקאָ דער גענעראַל פֿראַנקאָ.

וואָס קומט אייגענטליך פֿאָר אין דעם שפּאַנישען געביט פֿון צפֿון־אַפֿריקא? דער טעראָר פֿון פֿראַנ־קאָס אָפּטיילונגען האָט באַלד און אָנהויב געהאַט דעם ציל דאָס דאָזיגע אָפּעראַציע־פֿעלד אָפּצושלי־סען פֿון דער וועלט. די אייטנגעבוירענע האָבען אין האַלבען זיך דאָך אַדורכבעקומען פֿעראיינצעלטע ידיעות איבער דער פֿראַנצויזישער גרעניץ, וואָס ערלויבען זיך צו מאַכען אַ בעגריף וועגען דעם, וואָס עס קומט דאָרט פֿאָר. די אייגנגעבוירענע האָבען אין אָנהויב אויפֿגענומען גענעראַל פֿראַנקאָס אויפֿשטאַנד מיט גלייכגילטיגקייט און אויפֿן אָרט אפֿילו מיט אַ געוויסע סימפּאַטיע. די נויט וואָס הערשט דאָרט צוליב די שלעכטע גערעטעניש, וואָס זענען פֿאָר־געקומען איין יאָהר נאָכן צווייטען האָט געדינט אַלס גינסטיגער באָדען פֿאַר דער אַגיטאַציע פֿון די שפּאַ־נישע אָפֿיצירען. אין אַלעם האָט מען בעשולדיגט מאַדריד און די חברים פֿון פֿאָלקס־פֿראָנט. די ערשטע פּרובע צו ווערבירען סאָלדאַטען פֿאַר דער אויפֿשטענדיגע צווישען די ריף־שבטים האָט גע־האַט ערפֿאָלג. 100 פּעזע האַנדגעלד, 5 פּעזע טעגליכער לויהן און אַ פֿולשטענדיגע בעוואָפֿנונג איז פֿאַר די קריגערישע באַרבאַרישע שבטים געווען זעהר אָנציהענד.

פֿראַנקאָ זאָל אויף אַזאַ אופֿן האָבען פֿערגרעסערט זיין אַרמעע אויף 10 ביז 12 טויזענט מאַן. אויסגע־צייכענטע סאָלדאַטען, קאַמפּס־לוסטיג און אָהן שום הומאַניטאַרען צוריקהאַלט. ווי דאָס ווייסען נאָך גוט די שפּאַנישע אָפֿיצירען אַליין: און יולי 1921 זענען אין דער שלאַכט מיט די מאַראָקאַנער ביי אַנואַל געפֿאַלען 10 טויזענט שפּאַניער און ווען נישט די פֿראַנצויזישע הילף, וואָלט פּרימאָ דע רי־וועראַ קיינמאָל זיך נישט געקענט קיין עצה געבען מיט די מאַראָקאַנישע שבטים. פֿינאַנסירט איז די דאָזיגע נייע אַרמעע געוואָרען קודם כל מיט דעם געלד, וואָס איז קאָנפֿיסקירט געוואָרען אין פֿראַנ־צויזיש־מאַראָקאַנישען באַנק דורך פֿרייוויליגע נדבות פֿון גרויסע פֿירמעס צווישען אַנדערע פֿון די דייטשע האַנדעלס־הייזער, מאַנעסמאַן, רייכאַוזען און פּורמ, ווי אויך דורך די „ספּעציעלע שטייערן", אויף די יודישע סוחרים, פֿון וועלכע אַ טייל געפֿינט זיך איצט אין דער תפֿיסה פֿון מעטילאַ. איינציגע הונ־דערט פֿערדעכטיגע זענען דערשאָסען געוואָרען, אַנ־דערע צווייפֿעלהאַפֿטע עלעמענטען פֿון דער בעפֿעל־קערונג זענען דורך דראָהונגען, אַז זיי וועלען האָבען דעמזעלבען גורל, געהאַלטען געוואָרען אין שרעק און אַזוי אַרום האָט פֿראַנקאָ געקענט פֿאַרשטעלען פֿאַרן קאָמענדאַנט פֿון דער דייטשער קריגסשיף „דייטשלאַנד", דאָס שפּאַניש־מאַראָקאָ אַלס מוסטער פֿון אָרדנונג".

אין דער אמת'ן האָבען די אויפֿשטענדיגע שוין ווידער פֿערלוירען דעם צוטרוי ביי די אייגנגעבוירע־נע. די שפּאַנישע אָפֿיצירען בעזיצען וויט נישט די אייגענשאַפֿט פֿון קאָלאָנעלן אָמאַרען און ביים מאָבי־ליזירען די אייגנגעבוירענע האָבען זיי אַרויסגערופֿען זייער אונצופֿרידענהייט. זיי האָבען זיך נישט בע־גנוגענט מיט פֿרייוויליגע מאַראָקאַנער, נאָר זיי האָ־בען אויך געפֿאָדערט, אַז די שבטים זאָלען צושטע־לען קאָנטינגענטען מיליטער און אפֿילו געפּרובט אַדורכפֿיהרען צווישען די אַראַבער אַ פּאָפּאָר די אַראַבישע בעפֿעלקערונג איז אָבער איצט נאַציאָ־נאַל מאַראָקאַניש און האָט נישט קיין חשק זיך צו שלאָגען מיט די שפּאַנישע פֿאַשיסטען. איינציגע אַראַבישע נאָטאַבעלען זענען דערשאָסען געוואָרען, צוליב, וואָס די אויפֿרעגונג איז נאָך מעהר געשטיגען. אַ אַראַבישע פּראָטעסט־דעקלאַראַציע איז אַוועק צום סולטאַן פֿון מאַראָקאָ אונטער וועמענס סובע־רעניטעט געפֿינען זיך אַלע ציווילע ענינים פֿון שפּאַ־ניש־מאַראָקאָ. אַלע לייטענאַלע אַבסערוואַטאָרען זענען אין דער מיינונג, אַז דער פֿאַשיסטישער טעראָר אין מאַראָקאָ וועט אַרויסרופֿען אַן אויפֿשטאַנד. פֿון דער אַלזשירער גרעניץ קומען די ערשטע ידיעות וועגען רעזערווירען פֿון צווישען דער נייגעשאַפֿענע אַרמעע פֿון די אונגעבוירענע. זיי ווילען בעסער מיט דעם בעקומענעם האַנדגעלד אַ נייע ביקסען צו אַנטלויפֿען אין די בערג און וואַרטען דאָרט ביז פֿראַנקאָ וועט אַריבערשיקען זיין מיליטער קיין שפּאַניען.

ווירטשאַפֿטליך האָבען די פֿאַר וואָכען פֿון דער פֿאַשיסטישער דיקטאַטור דערפֿיהרט דאָס לאַנד צו אַ קאַטאַסטראָפֿע. דער עקספּאָרט, וואָס פֿלעגט אין נאָרמאַלע צייטען נעהמען כמעט אין 95 פּראָצענט קיין שפּאַניען, האָט זיך פֿולשטענדיג אָפּגעשטעלט. דער אימפּאָרט פֿון אַעראָפּלאַנען און מאַשינען־געווערען האָט זיך עטליכע מאָל פֿערגרעסערט, חוץ פֿאַר אָבער פֿיהלט זיך אין לאַנד אַ מאַנגעל פֿון לע־בענסמיטלען. אַלע אָבסערוואַטאָרען פֿערזיכערען איינשטימיג דאָס לאַנד בכדי „צו ראַטעווען שפּאַניען פֿון אַנאַרכיע", וועט פֿינצטער איהם אויסברעכען אַ כאַאָס.

מיט שרעקען אָבסערווירען די פֿראַנצויזען, וועל־כע זענען אונטערעסירט אין קאָלאָניאַל פֿראַגען, די ענטוויקלונג אין שפּאַנישען מאַראָקאָ. זיי ווייסען, אַז דאָס פֿייער, וואָס פֿראַנקאָ צינדט דאָרט אָן קען לייכט זיך אַריבערכאַפּען איבער דער גרעניץ און אַרומנעהמען פֿראַנצויזיש־מאַראָקאָ און אַלזשיר. אויך דער אויפֿשטאַנד פֿון אַבד־על־קערים האָט זיך אָנגעהויבען אין שפּאַנישען מאַראָקאָ. לעצטענס האָט מען זעהר אָפֿט דיסקוטירט די פֿראַגע, וואָס די אויפֿ־שטענדיגע האָבען צוגעזאָגט היטלערן פֿאַר זיין הילף. אַז ער זאָל בעקומען געוויסע געביטען אין יענער געגענד, איז פֿראַנקרייך רוהט זיך פֿערהיטען, ווייל אויך ענגלאַנד איז פֿערא אינטערעסירט נישט צו דער־לאָזען דערצו. אָבער מיט חוץ רעוואָלוציאָנירונג פֿון דאָזיגען געביט האָט פֿראַנקאָ היטלערן שוין אויך געטאָן אַ געוואַלדיגע טובה. עס וועט אין דער נאָ־הענטסטער צייט זיין נאָר געגוג מעגליכקייטען פֿאַר דעם „שוץ פֿון בעדראָהטע אינטערעסען". און אויך אַקטיוועער צו טרייבען די נאַצי־פּראָפּאַגאַנדע. און שלום־צייט שטעהט אַ חיטעל פֿון דער פֿראַנצויזי־שער אַרמעע אין די קאָלאָניעס. עס איז היטלערן וויכטיג געווען אַ פּאָר טויזענט אַעראָפּלאַנען. אַז זיי זאָלען אויך מוזען בלייבען דאָרט אין מלחמה־צייט".

—*X*—

די הייליגע יונג־פֿרוי

שאַרלאָט דע קאָרדע, וועלכע האָט דערשטאָכען מאַראַט, דעם פֿיהרער פֿון די לינקע אין דער פֿראַנצויזישער רעוואָלוציע.

פֿון ב. י. גאָלדשטיין

שאַרלאָט האָט זיך דערפֿיהלט ווי געפֿענגעט אין קייטען: איהר איז דאָ געוואָרען מוראדיג ענג, די ענערגיע אין איהר האָט זיך ווי אַ ים צעגאָסען און אַזוי פּונקט דעמאָלט ווען זי האָט געקראָגען די צייטונגען פֿון פּאַריז, וואָס האָבען מיט גרויסען שריפֿט דערצעהלט, אַז די לעגיסלאַ־טיווע אַסעמבליי איז געפֿאַלען, און אויף איהר אָרט איז געקומען די קאָנווענציע מיט 72 דעפּוטאַטען. די זשיראָנדיסטען, די מעסיגע און די עקסטרעם־לינקע מיט דאַנטאָנ'ען, ראָבעספּיער'ען און מאַ־ראַט'ן אין דער שפּיץ האָבען זיך ביי יעדער זיצונג אַרומגעריסען. שאַרלאָט האָט גאָט געבעטען פֿאַר די זשיראָנדיסטען, וואָס האָבען בעשיצט דעם קעניג. מיט שרעק האָט דאָס פֿרומע מיידעל געלייענט די נייעס, אַז מאַראַט און זיינע חברים האָבען בדעה דעם קעניג צו קעפּען. פּשוט קעפּען! אַראָפּהאַקען איהם דעם קאָפּ, ווי גלייך ער וואָלט געווען אַ פּשוט'ער מערדער, אַ פֿערברעכער!

וואָס זשע טוט זי דאָ אינ'ם קליינעם שטעטעל, ווען דאָרטען אין פּאַריז ברענט די ערד אונטער די פֿיס?

און אויף להכעיס האָבען זיך איצטער אַ שאָט געטאָן בעלנים אויף איהר. וואָסער בחור עס דער־זעהט זי, וויל מיט איהר חתונה האָבען. שאַרלאָט איז געוואָרען אַ שעהנהייט, הויך געזיקסיג, אַ גע־שניצטע פֿיגור. מען האָט אַ קוק געטאָן אויף איהר און געזעהען פֿאַר זיך די נאַקעטע אַליין. איהר פּנים בלוט און מילך, און ווען עס האָט זיך צו איהר אַ זאָג געטאָן געוואָרען, איז זי געוואָרען רויט, דאָס בלוט איז איהר געלאָפֿען איבער די ראָזעווע בעקלעך און איהרע שעהנע אויגען האָבען זיך מיט מיידעלשער נאַאיוויטעט אַראָפּגעלאָזט. איהר שעהן קול איז דערשטיקט געוואָרען און זי האָט קוים געקענט אַרויסזאָגען דאָס איינציגע וואָרט: „ניין!"...

שאַרלאָט האָט שוין לאַנג אָפּגעמאַכט ביי זיך, אַז איהר לעבען געהער צו גאָט, אַז זי טאָר נישט חתונה האָבען און דאַרף זיך מקריב זיין פֿאַר אַ גרויסען אידעאַל. דאָ, אין דער קליינער שטאָט, האָט זי קיין אָרט נישט פֿאַר זיך, זי דאַרף פּאַריז!

צו איינעם וואָס האָט זיך צו איהר געשדכנ'ט, האָט זי געשריבען: „קיינמאָל וועט קיינער נישט אָנוועקשטעלען אויפֿ'ן אָנהויב פֿון דעם בריף, וואָס ער וועט מיר שרייבען, דאָס וואָרט „מאַדאַם". איך בלייב מאַדמואַזעל! מיר איז צו טייער די פֿרייהייט!"

און אָט איז דער דינער געקומען: אין מערץ 1793 דערוויסט זיך שאַרלאָט, אַז לואי דער זעכצעהנטער איז געקעפּט געוואָרען מיט אַ חדשים דריי צוריק דער קלאַנג פֿון דעם גילאָטינע־מעסער, וואָס האָט שוין אָפּגעהילכט איבער גאַנץ אייראָפּאַ, האָט זיך ערשט איצט צו איהר דערטראָגען. שאַר־לאָט איז אויף די קניה געפֿאַלען און ביטער גע־וויינט.

זי שרייבט דאַן צו אַ חבר'טע: „איך וויין אויפֿ'ן גורל פֿון מיין פֿאָלק, פֿון מיין לאַנד... אַלע מיינע פֿריינד זענען אָדער אַרעסטירט, אָדער וועלען אינגיכען אַרעסטירט ווערען... האָב רחמנות אויף מיר, ראָזע טייערע, אונזער רעפּובליק איז געוואָרען דאָס שרעק־וואָרט איבער גאַנץ־אייראָפּאַ. אַנשטאָט נאָכצוטון אונזער ביישפּיל, וועט מען פֿער־דאַמען אונזער לאַנד... מיין האַרץ ווערט צע־ריסען".

און שאַרלאָט קאָרדע האָט זיך נישט אָפּגע־נאַרט אין חשבון. איי־אָפּע האָט אויפֿגעשוידערט און זיך אָנגעהויבען אָפּצורעכענען מיט דער פֿראַנ־צויזישער רעוואָלוציע: ענגלאַנד, שפּאַניען, עסט־רייך, רוסלאַנד האָבען זיך דערקלעהרט פֿאַר אָפֿענע שונאים פֿון דער „מערדערישער רעוואָלוציע", און די רעוואָלוציע מיט מאַראַט'ן אין דער שפּיץ האָט זיך נישט געקיהלט דאָ אין האַרץ. מאַראַט איז גע־ווען דורשטיג, מאַראַט איז געווען צעווילדעוועט, אין יעדען מעסיגען און רעכטען דעפּוטאַט האָט ער געזעהען אַ שונא: וועך עס האָט אַמאָל געזאָגט אַ גוט וואָרט צו זאָגען פֿאַר דעם קעניג, אָדער קע־ניגין, איז געווען אײַנגעשטעלט אַצינד מיט זיין פֿרייהייט און מיט זיין לעבען. די גילאָטינע האָט נישט גערוהט און מאַראַט האָט געהאַלטען אין איין אונטערשרייבען דאָקומענטען וואָס האָבען געשיקט אַזוינע מענשען צום טויט.

דעם 10־טען אַפּריל, 1793, האָט מאַראַט אָפֿען בעשולדיגט די זשיראָנדיסטען אין פֿאַראַט דערפֿאַר וואָס זיי האָבען געוואָלט לאָזען לעבען דעם טיראַן, דעם קעניג. שאַרלאָט האָט געוואוסט וואָס דאָס בעדייט: איהר פּאַרטיי, די מענשען וואָס געהען אויף איהרע וועגען, און וואָס יעדענס נאָמען איז איהר איינגעבאַקען אין האַרצען — זיי אַלע זענען איצט אין סכנה, דאָס מעסער פֿון דער גילאָטינע רוקט זיך אַרויף און וואַרט אויף זייערע קעפּ...

וואָס זשע טוט זיך דאָ? וואָרום לויפֿט זי נישט ראַטעווען איהרע פֿריינד?

שאַרלאָט לויפֿט קיין פּאַריז

אין קאַיען האָט זיך שאַרלאָט דערוואוסט, אַז 22 זשיראָנדיסטען זענען אָנגעקלאָגט אין פֿאַר ראַט. 22 געגען הונדערטער טויזענטער, וואָס זע־נען ווילד געוואָרען און שלינגען מיט אַפּעטיט איט־ליכעס וואָרט וואָס מאַראַט זאָגט. זאָגט זיך אַרויס זיצענ־דיג אַ ג'אַקעטער אין דער וואַנע מיט וואַסער. די קאָמונע און מאַראַט רעגירען איבער פֿראַנקרייך. עס איז אַ רעגירונג פֿון בלוט און טעראָר. ביי שאַרלאָט'ען איז קיין אַנדער נאָמען נישטאָ פֿאַר דער קאָמונע, ווי מערדער, בלוט־דורשטיגע חיות: מאַראַט איז געווען ביי איהר אַ מלך־עגער, קראַנ־קער, בעסטיאַלישער שונא פֿון פֿראַנקרייך, וואָס וויל דאָס לאַנד אין בלוט דערטרינקען. און דוקא איהם, הערט זי, טראָגט מען אויף די הענד, איהם פֿע־געטערט מען. זי דערמאָנט זיך פּלוצים אין דער ביבלישער העלדין יהודית. יהודית איז אויך געווען שעהן, יונג. נאָר ווען דער שונא האָט געשטעלט אין געפֿאַהר דאָס לאַנד פֿון ישראל, און איבער דעם קאָפּ פֿון יודישען פֿאָלק איז געשטאַנען דער שונא (הוליפֿרניס) און געפֿאָכטען מיט דער שווערד, האָט זיך יהודית פֿערפּוצט אין איהרע שעהנסטע קליידער און מיט'ן כח פֿון איהר ווייבערישע שעהנ־קייט זיך אַריינגעבאַרט צו איהם אין געצעלט אויפֿ'ן שלאַכטפֿעלד און איהם דאָרטען דעם קאָפּ אַראָפּ געהאַקט.... וואָרום זאָל זי נישט נאָכטון דער יו־דישער יהודית? וואָרום זאָל זי זיך נישט מקריב זיין פֿאַר איהר פֿאָלק, פֿאַר איהר לאַנד און טון דאָס אייגענע וואָס יהודית האָט געטון??

(פֿאָרטזעצונג קומט)

דאָס לעבען אין גדיניע

(פון אונזער קאָרעספּאָנדענט)

גדיניע, די נייעסטע און מאָדערנסטע שטאָט פון פּוילען האָט זיך אין די לעצטע צוויי יאָהר אַזוי ענטוויקעלט, אַז די שוויענטאָיאַנסקאַ גאַס וועלכע פיהרט פון פּאָרט קיין דאַנציג און מיט צוויי יאָהר צוריק איז די גאַס געווען פּוסט כמעט אָהן וואוין־הייזער, איז שוין היינט כמעט אינגאַנצען אויסגעבויט און אַלץ מיט פיר־שטאָקיגע מאָדערנע געביידעס. צוזאַמען מיט דער ענטוויקלונג פון גדיניע, האָט זיך אויך דער יודישער קבוץ פון גדיניע ענטוויקעלט און איצט צעהלט שוין גדיניע איבער 800 יודישע פאַמיליעס וואָס ס'מאַכט אויס איבער 2400 יודישע נפשות לגבי אַן ערך 90 טויזענד נישט יודישע איינוואוינער צוזאַמען מיט די פאָרשטעט: אָרלאָווא, כילאָניע, אָבלוושע, אָקסיוויע, גראַבוווע, יוסאָיינאַ, מאַלי־קאַצק, רעדלאָווא א. אז. וו.

די יודען פון גדיניע בעשטעהן פון א קליינע צאָהל יודען פון געוו. קאָנגרעס פּוילען און די קרעסען און די גרעסטע צאָהל יודען איז פון גאַליציע. די לעצטע רעקרוטירען זיך פון די אינטעליגענץ: אזוי פּראַקטיצירען דאָ שוין 5 יודישע אַדוואָקאַטען, 4 יודישע מעדיצינישע דאָקטוירים, 2 ציין־דאָקטוירים און 4 יודישע אינזשינירען. מיט איייניגע טעג צוריק האָט דער יוסטיץ־מיניסטער נאָמינירט אַ לאָדזער יוד אַלס געשוואוירענער איבערזעצער אי־פ'ן שטח פון דער פּיזענער אַפּעלאַציע־געריכט מיט'ן זיץ־אָרט אין גדיניע.

ווען מיט 5 יאָהר צוריק האָט גדיניע פאַרמאָגט געצעהלטע יודען און קוים מיט צרות איז געלונגען די קליינע גרופּע יודען, פ"ז געוו. קאָנגרעס פּוילען צו גרינדען א קהלה, וועלכע איז צוזאַמען מיט קאַרטהויז, פּוצק און ווייהעראָווא ערשט געווען א קהלה, און אזוי איז פאַרבליבען אָפיציעל ביז'ן היינטיגען טאָג, ווייל די איצטיגע גדיניער קהלה איצט זיך אַפּרייסען פון די אויבענדערמאָנטע 3 חברים און ווערען א זעלבסטשטענדיגע קהלה, נאָר די הויפּט־סיבה איז וואָס לויטן יודישען געזעץ קאָן אַ קהלה נישט זיין זעלבסטשטענדיג ווען זי פאַרמאָגט נישט קיין אייגענעם בית־עולם און די גדיניער קהלה פאַרמאָגט דאָס נאָך נישט, ווייל די אויסמעסטונג פון גדיניער שטח, אלס שטאָט איז נאָך ביז'ן היינטיגען טאָג נישט פאַרענדיגט און מ'ווייס נישט וואו די שטאָט וועט זיך ענדיגען, כדי מ'זאָל קאָנען קויפען א שטח ערד אויף א בית־עולם. ליידער ווען ס'קומט פאָר אין גדיניע א טויט־פאַל פון א יודען מוז מען איהם פיהרען אין אַ צוגעמאַכטען קאַסטען קיין נאָהענטען ווייהעראָוואָ און דאָס איז פאַרבינדען מיט גרויסע הוצאות און דערצו בזיון המת.

צוזאַמען מיט'ן וואוקס פון דער שטאָט האָט זיך אויך ענטוויקעלט דער יודישער האַנדעל און בעזונדערס צווישען דער קלאַס סוחרים, וועלכע זענען ענג פאַרבונדען מיט'ן פּאָרט און דאָס זענען די סוחרים פון די דרום־פרוכטען. איי"ל, ריין הערינג א. אז. וו. אזוי צעהלען זיך צו די פּראָמינענטסטע יודישע פירמעס אין פּאָרט: י. פּעטער, באַנקער, „עטעהאַ", אונגער, „באַנאַנאַס", „אויבציע" „אָוואַר" צאַווא" א. אז. וו. ס'האָט זיך שוין געבילדעט אויף סטאַראָווייסקי גאַס א בערזע, וואו מ'האַנדעלט מיט פּאָמעראַנצען און אַנדערע פרוכטען אין דער גאַס. ס'זענען אויך צוגעקומען ביז 20 יודישע הייזער. וואָס לגבי מיט 5 יאָהר צוריק האָבען יודען קיין פּלאַץ נישט געקאָנט קויפען אין גדיניע.

דאָס יודישע לעבען פון גדיניע איז א קאַפּיטעל פאַר זיך די קהלה וואָס אין איהר שפּיץ שטעהט דער אַדוואָקאַט ד"ר אָטטאָ ענשה האָט א שווערע אויפגאַבע. זען איהר בודזשעט בעטרעפט ביז 50.000 זלאָטעס קעמפּט זי מיט א דוחק אין געלד, ווייל די מיטגלידער זעלען גוטוויליג נישט צאָהלען און מיט עקזעקוציעס ווילען די מנהיגים נישט פאָרגעהען ממילא איז מען שולדיג דעם שוחט, שמש, משגיח און סעקרעטאַר פאַר איייניגע חדשים געהאַלט, אויך פאַר דירה־געלד פון דער בית־התפלה וואָס דאָס בעטרעפט א שפּאַרע סומע אַזש 350 זל. א חודש, איז די גמינע שולדיג פאַר איייניגע חדשים.

ס'איז נאָר א סיבה וואָס די הכנסות זענען קליינע אין גדיניע איז אַראָפּגעקומען א ווינקעל־שוחט פון גאַליציען וואָס ער פרעגט נישט נאָך קיינעם נישט און שחט כסדר עופות און אפילו גסות. די גמינע האָט נישט געוואָלט אָננעהמען קיין ענערגישע מיטלען, וואָס ס'פּאַסט נישט פאַר א יודישע אינסטיטוציע און האָט אָפּגעשאַפט דאָס צאָהלען פאַר שחט'ען עופות, דאָך געפינען זיך אין גדיניע אַ קליין הייפעלע אָרטאָדאָקסישע יודען, וועלכע האַלטען אויס דעם דאָזיגען ווינקעל שוחט און איצט שחט ער אפילו גסות, הגם דער דאַנציגער רב האָט איהם געאסרט. די גמינע האָט בעשלאָסען דערום צו אנגאזשירען פאַר גדיניע א רב און צו דעם צוועק איז אויסגעשריבען געוואָרען א קאָנקורס און פון 36 ערהאַלטענע אָפערטען פון רבנים זענען 15 קאַנדידאַטען צוגעלאָזען געוואָרען צו קומען על פי גורל אויף יעדען שבת אויף א דרשות וועט דאַן בעשטימט ווערען דער טערמין דיגען שבת ד"ר סימאָן פון אינאָווראַצלאַוו. נאָכדעם ווי די 15 קאַנדידאַטען וועלען האַלטען זייערע דרשות וועט דאַן בעשטימט ווערען דער טערמין פון די וואַהלען אויף א רב. דערביי מוז דערמאָהנט ווערען, אז גדיניע דאַרף האָבען א רב, וועלכער דאַרף האָבען די השגחה איבער דער כשרות פון די שיפען, איי־ל־פאַבריק און אַרויסגעבען הכשרים אויף די פסח'דיגע פּראָדוקטען.

דאָס יודישע געזעלשאַפטליכע לעבען פון גדיניע איז זעהר אַ לעבהאַפטע. אויסער די ציוניסטישע אינסטיטוציעס געפינט זיך א האַנדווערקער־פאַראיין וואָס אין איהר שפּיץ שטעהט אַ לאָדזער קירשנער, ה' וואַסערמאַן, און ביים דאָזיגען פאַראיין עקזיסטירט א „בקור חולים" און איצט פּראָעקטירט מען צו גרינדען אַ גמילות חסדים־קאַסע.

מיט'ן חנוך הבנים איז אפילו א ביסעל שווערער נאָר א דאַנק דעם פּעדאַגאָג ה' גאָלדשטיין בעקומען די יודישע קינדער נאָך א ערציהונג אין נאַציאָנאַל־יודישען גייסט. אין די רעגירונגס־שולען אונטערריכטעט רעליגיע דער ציוניסט ד"ר לעווענפעלד.

בן־מאיר.

דאַגע אין ארץ-ישראל נאָכן בעשלוס פון ענגלישען קאַבינעט

ערקלערונג פון יצחק גרינבוים

פּ א ר י ז. דער מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע, ה' יצחק גרינבוים, האָט אין פּאַריז איבערגעגעבען פאָלגענדע ערקלערונג פאַרן „פּאַריזער היינט" וועגען דער איצטיגער לאַגע און ציוניזם נאָכן בעשלוס פון ענגלישען קאַבינעט:

„אין דער צייט פון די סעסיעס פונם אקציאָנס קאָמיטעט און פונם אדמיניסטראַטיווען קאָמיטעט איז אָפּגעווענדעט געוואָרען א גרויסע סכנה. די אַריינמישונג פונם אויסערן־מיניסטער פון איראַק אין די פאַרהאַנדלונגען צווישען דער מאַנדאַטאַר מאַכט און די אַראַבער האָט געדראָהט צו שאַפען א טעמיינזאַמען אַל־אַראַבישען פראָנט און שטעלען די אַראַבער פון ארץ-ישראל אונטער אַן אָרט פּראָטעקטאָראַט פון איראַק און בכלל פון די אַראַבישע זעלבסטשטענדיגע מלוכות, ס'האָט זיך געהויבט אויף א ווילע, אז די א"י'דיגע אדמיניסטראַציע האָט פאַקטיש אָנגערקענט דאָס רעכט פון די דאָזיגע אַראַבישע מלוכות מיט איראַק בראש אריינצומישען זיך אין די אינערליכע ענינים פון ארץ־ישראל. די אַראַבישע פּרעסע אין א"י האָט שוין טריאומפירט. האָט שוין געזעהען די פּערספּעקטיווע פון אָפּשטעלען די ענטוויקלונג פון דער יודישער נאַציאָנאַלער היים מיט דער הילף פון איראַק און אַראַבישע מלוכות, די פּערספּעקטיווע פון שטענדיגען אָנלעהנען זיך אויף זייער קראַפט און מאַכט.

אָט די דאָזיגע סכנה איז בעזייטיגט געוואָרען אינם בריף פון מיניסטער אָרמסבי גאָר צו פּרעזידענט ווייצמאַן איז קלאָר און דייטליך ליקווידירט געוואָרען די דאָזיגע איינמישונג. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט שטעהט דער בעשלוס פון פערשטאַרקען די רעפּרעסיעס ווע מיטלען אין א"י, כדי צו שאַפען דאָרט רוה און אָרדנונג. ד.ה. אז אין א"י וועט פערשטאַרקט ווערען דאָס מיליטער און מען וועט איבערגעהן צו א סיסטעם מאַטישער אקציע אויף צו בערוהיגען דאָס לאַנד, אויף אָפּצושרייגען עס פון די טעראָריסטישע באַנדעס, און ביז צו דעם מאָמענט וועט די קעניגליכע קאָמיסיע נישט אָנהויבען איהר אַרבייט, און די עליה וועט נישט אָפּגעשטעלט ווערען"

דער בעשלוס אין דער דאָזיגער פראַגע איז בלויז אָפּגעלעגט געוואָרען. די דאָזיגע סכנה בעשטעהט נאָך אַלץ, אין די קרייזען פון דער מאַנדאַטאַר רעגירונג טראָגט מען זיך נאָך אַלץ מיטן געדאַנק אָפּצושטעלען די עליה אויף דער צייט פון דער אַרבייט פון דער קעניגליכער קאָמיסיע.

דאָס מאָר נישט געשעהן, עס דאַרף נישט געגעבען ווערען אזא פּרעמיע פאַר מאָרד און טעראָר און פערוויסטונג, ס'דאַרף נישט דערלאָזט ווערען, אז עס זאָל פּראָדוצירט ווערען דער בעשלוס אין דער היינ־זיכט פון דער קעניגליכער קאָמיסיע. ווערט דאָס דאָזיגע מיטעל נישט אָנגעווענדעט כדי צו בערוהיגען די אַראַבער, מען זאָל נישט דאַרפען אָנקומען צו א טרעסטער און שטרענגערע אקציע אויף צו דערשטיקען דעם טעראָר, קאָן מען געווים בעגעהן זיך אָהן דער אָפּשטעלונג פון דער איינוואַנדערונג.

מיר מוזען ווייטער פיהרען דעם קאַמף, וועלכען מיר האָבען אָנגעהויבען געגען דעם דאָזיגען פאַרשלאַג. אַלע אונזערע כוחות דאַרפען קאָנצענטרירט ווערען צו דעם צוועק. אַלע מיטלען וואָס שטעהען אין אונזער רשות.

און דערביי מוזען מיר שטאַרקען דעם ישוב, פאַרפעסטיגען איהם, געבען איהם די מיטלען פאַר פאַרטיידיגונג, פאַר אויסהאַלטען די בעוואַפענטע כוחות זייניג צו פאַרדיכטען די שאָדענס, וואָס זענען געמאַכט געוואָרען, נאָך מעהר ווי איצט דאַרף דער יישוב פיהלען אז היינטער איהם שטעהט דאָס גאַנצע יודישע פאָלק אין אַלע לענדער, גרייט מיטצוקעמפען און מיטצובויען!

די א"י-דעלעגאַציע פאַר'ן שלום-קאָנגרעס אין בריסעל

ב ר י ס ע ל (יט"א) דאָס פאָרלעזען די דעקלאַראַציע פון דער א"י־דעלעגאַציע אויף דעם שלום־קאָנגרעס אין בריסעל (דעם טעקסט האָט יט"א שוין פערעפענטליכט) האָט געטראָגען א פייערליכען כאַראַקטער. די־ברוקער, וועלכער האָט געפיהרט דעם פאָרזיץ, האָט פאָרגעשטעלט ביידע דעלעגאַטען פון א"י, דוד קאַוואַסקי און גאָרדאָן יוכוף, דעם 5־טויזענד־קעפּיגען עולם, וואָס איז געווען פאַרזאַמעלט אין קאָנגרעס־זאַל. די דאָזיגע צוויי דעלעגאַטען — האָט די־ברוקער ערקלערט — זענען די לעבעדיגע פאַרקערפּערונג פון דער אידעע פון פעלקער־פאַרבריִדערונג. דאָס פאָרלעזען די דעקלאַראַציע איז אונטערבראָכען געוואָרען מעהרערע מאָל דורך הילכיגע אַפּלאָדיסמענטען.

באַלד נאָכ'ן פאָרלעזען די דעקלאַראַציע איז אויך פאָרגעלעזען געוואָרען אַן ערקלערונג אין נאָמען פון 9 דעלעגאַציעס פון פאַרשידענע קאָלאָניאַלע לענדער און אַנדערע (דערונטער נעגער פון אַמעריקאַ און פון פאַרשידענע אַנטי־פאַשיסטישע אָרגאַניזאַציעס אין דרום־אַפריקע, אינדיען, כינע און טיניס).

אין דער ערקלערונג ווערט געזאָגט, אז די אונטערגעשריבענע דעלעגאַציעס דריקען אויס זייער בעדויערען צוליב דער לאַגע אין א"י, וואו עס קומט פאָר זייט קרוב פינף חדשים טעראָר און בלוט־פערגיסונג. די דעלעגאַטען דריקען אויס זייער סימפּאַטיע דער פרידליכער א"י־בעפעלקערונג — דער יודישער און אַראַבישער — וועלכע איז אַ קרבן פון פאַשיסטישען טעראָר. ווייטער ווערט אַפּעלירט צו אַראַבער און יודען צו מאַכען א סוף צו דער שנאה און מיט געמיינזאַמע כוחות בויען דאָס בשותפות'דיגע פאָטערלאַנד.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציידען און יאסלען
האָט זיך איבערצויגען אויף
Piotrkowska 56, tel. 129-77.

א יונגערמאַן, וואָס איז געווען ביי די מיסיאָנערען

ענטלויפען צוליב זיין שווערער בימער האַרץ

„לובלינער טאָגבלאַט" דערציילט:

אין רעדאַקציע איז געקומען א יונגער־מאַן מיט א פרומען אויסזעהן, פערוואַקסען און אָפּגעריסען, טענטיג א מדינה־גייער, און איבערגעגעבען אונז אַ ביסעל פון זיין פערגאַנגענהייט, וואָס איז ווערט צו פערעפענטליכט ווערען.

ער הייסט ראובן קליינער, 32 יאָהר אַלט. שטאַמט פון א שטעטעלע אוכאַן, ביי כעלם.

געווען אַנ'אָרעמער בחור אין זיין שטעטעל און געלעפט פון עפענטליכע אַרבייטען, וואו ער פלעגט פערדינען ביי א 2—3 גילדען א טאָג.

היינט, זאָגט ער, גיט מען שוין האַרמען א יודען נישט קיין טאָג אַרבייט...

אַזאַ שווער לעבען האָט זיין שוואַכע קאָנסטרוקציע נישט אויסגעהאַלטען, און ער איז קראַנק געוואָרען אויף טובערקולאָז.

נישט זעהענדיג פאַר זיך קיין וועג, טעמונג צו ווערען, האָט ער פון גרויס יאוש, זיך געלאָזט אַנגעריעדען פון עמיצען און איז אוועק קיין ביאַליסטאָק צו די בארבאַקאַנישע מיסיאָנערען. וואו מ'גיט גוט עסען און מעדיצינישע הילף.

דאָס איז געווען אין יאָהר 1930.

ער איז אין דער מיסיע געווען א געטרייער תלמיד, געלערנט ענגליש און דייטש און אויך די רעליגיעזע לימודים און האָט זיך אויך פיזיש פערבעסערט און ארויס פון דער שווערער קרענק.

פּסיכאָלאָגיש אָבער איז איהם שווער געוואָרען דאָרט צו זיין און די לעצט האָט איהם אָנגעהויבען שטיקען, ער האָט שוין אַפילו טעהאָט איינגענומען די „ירדן־וואַסער" ער האָט אָבער געפיהלט אז דער גייסט, וואָס מ'וויל אין איהם איינפלאַנצען; האָט זיך נישט אָנגענומען, ער האָט זיך געשפּירט ווי א יוד.

חנוכה האָט ער זיך דאָרט אין דער מיסיע נאָך אָנגעזעהען אזעלכע זאַכען, וועלכע האָבען איהם נישט דערנעהנטערט צו די פיהרערס; מיר קענען אָבער, צוליב פערשטענדליכע טעמים נישט איבערגעבען אפילו דעם מינדעסטען טייל פון אַלץ וואָס ער האָט אונז אָנדערציילט...

איינע פון די שוידערליכסטע עפּיזאָדען איז געווען דער טויט פון חער בעסאַראַביער מיידעל עליזאַבעטא ליובטאָשנסקאַ, וואָס איז פאַרגעקומען אין זיין צייט, ער דערציילט וועגען דעם מיט א ציטער אין זיין גאַנצען וועזען.

ער דערציילט אויך וועגען פאַרשידענע קליינליכע אינטריגעס וואָס ווערען דאָרט געפיהרט ארום די פּענסיאָנערען. אַזוי למשל, איז פאַראַן איינער א פריהערדיגער משומד, וואָס האָט מורא פאַר נייעם משומדים, וואָס זאָלען איהם נישט קאָנקורירען, שרייבט ער בריוועלעך אין די הייטען פון די ניי־אָנגעקומענע, איז דאָרט מודיע אז זייער קרוב איז אַראָפּ פון גלייכען וועג און קלויבט זיך צום שמד. כדי די קרובים זאָלען קומען און איהם אָפּנעהמען.

ער אַליין, קליינער, האָט שוין דאָרט מעהר נישט געקענט זיין, ווייל ער האָט זיך געפיהלט פרעמד. דערצו האָט מען איהם כסדר חושד געווען אין ווידערשפּעניגקייטען און גערודעפט, איז ער, נאָך 7 חדשים זיצען דאָ, אוועק פונדאַנען. וואוהין די אויגען האָבען איהם געטראָגען.

אזוי איז ער שוין נע־ונד 6 יאָהר געפינט נישט פאַר זיך קיין מקום מנוחה, לעבט פון א שטיקעל ברויט, און שלאָפט אין דער הכנסת־אורחים אָדער אין א בית־המדרש, און זיין היים שעהמט ער זיך צו קומען, ווייל זיינע חברים פון דער מיסיע האָבען איהם דאָרט פערשוואַרצט.

איצט איז ער געקומען צו וואָרענען די יודישע קינדער ווי זאָלען זיך אַראָפּנעמען א מוסר פון איהם און נישט לאָזען זיך אַראָפּפיהרען פון דרך הישר.

ער קען נישט רוהען ביז ער וועט נישט איבערגעבען דער עפענטליכקייט זיינע יסורים און האַרצווייטאָגען.

ערשט נאָכדעם, ווי ער וועט אַראָפּוואַרפען פון זיך די דריקענדיגע משא פון זיינע איבערלעבענישען וועט טעהמען א סוף צו זיין גלות — ער וועט זיך לאָזען צוריק אין זיין היים־שטעטעל, און דאָרט אין דעם האַרטען לעבען אויסקויפען די זינד פון זיין אָפּטרינניגקייט.

Dr. REICHER
פּאַלודניאַווא 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער - שוואַכע - בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען פון פּסיכאָ - אַנאַליזע
נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אַוונט.
זונטאָג און חגאות פון 9—12.

ספּאָרט און גאַסען-אַנטיסעמיטיזם

זיג פון יודישען באָקסער מאַכט רומעניש אַנטיסעמיטען משוגע-ווילד

ב וקארעשט (יט"א) אין בוקאַרעשט איז פאָרגעקומען א באָקס־מעטש מיט דער בעטייליגונג פון יודישען טשעמפּיאָן פון רומעניען, ספּאַקאָוו, וועלכער האָט שוין עלף מאָל געגומען די רומענישע באָקס־מייסטערשאַפט. דער מעטש איז דורך די אַנטיסעמיטען פערוואַנדעלט געוואָרען אין א העסליך־אַנטי־יודישען ספּעקטאַקל. די גאַנצע צייט פון מעטש האָבען עטליכע טויזענד ספּעציעל־מאָבילוזירטע מיטגלידער פון די אַנטיסעמיטיש־פאַשיסטישע אָרגאַניזאַציעס געברילט: „לעג ספּאַקאָוו'ן טויט!" און „נידער מיט די יודען". היות דער מעטש איז טראַנסמיטירט געוואָרען דורכ'ן ראַדיאָ, האָט מען דאָס געבריל געהערט איבער'ן גאַנצען לאַנד, נישט קוקנדיג דערויף, וואָס די [illegible] נינסטיגע בעדינגונגען, האָט ספּאַקאָוו אויך דאָס מאָל געזיגט און צום צוועלפטען מאָל גענומען די באָקס־מייסטערשאַפט פון גאַנצער יאָג פון רומעניען. ווען עס איז געמאָלדען געוואָרען דער רעזולטאַט. האָט זיך צום רינג געלאָזט א מחנה פון עטליכע הונדערט כוליגאַנעס, וועלכע האָט זיך געריסען דורס־צו־זיין ספּאַקאָוו'ן. עטליכע דרייסטע פייגד פון באָקסער האָבען איהם. א פערמאַטערטען פון קאַמף, שנעל אַראָפּגעטראָגען פון רינג. דער רינג איז צושטערט געוואָרען, און די מחנה כוליגאַנעס איז זיך פונאַנדערגעלאָפען ערשט דעמאָלס, ווען פּאָליציי האָט אויף זיי אָנגעשטעלט וואַסער־שלאַנגען, [illegible] איבערגעגעבען. האָט ספּאַקאָוו בעשלאָסען מעהר נישט אויפצוטרעטען אין רומעניען.

אויף אַנטיסעמיטישע אַרויסטרעטונגען מען זיך אויך גערייכט בעת א מעטש, וואָס צוזאַמענגעבונדען נאָך דעם געשעהעניש פאַרגעקומען צווישען בוקאַרעשטער מכבי מיט א רומענישע סטודענטען־מאַנשאַפט. אויפ'ן אָרט איז געווען בילייזירט א גרויסע פּאָליציי־שמירה. צו קיין אַנטיסעמיטישע מעשים איז נישט דערגאַנגען פון שיי־ליך בלויז דערפאַר, וואָס די מכבי־מאַנשאַפט האָט דעם מעטש פערשפּילט (2:0).

נייער פאָלקסבלאַט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

דאָנערשטאָג, 10 כ"ג אלול תרצו

סעפּטעמבער
זון-אונטערגאַנג 5.55
זון-אויפגאַנג 5.43

אינסטרוקציעס פאר די קרייז-קאמיסיעס צו די שטאט-ראט-וואהלען

דעם 14 ד. ח. קומט פאָר אין דער הויפּט-וואַהל-קאָמיסיע אַ זיצונג פון די מיטגלידער פון אַלע 10 קרייז-קאָמיסיעס און פון די פאָרזיצערס פון די אַבוואַדאַיוע קאָמיסיעס, כדי זיי צו בעקענען מיט דער טעכניק פון דער אָפּשטימונג, אָרגאַניזאַציע, אָרדנונג א. אַז. וו.

3 טעג פאַר דער אָפּשטימונג דאַרפען די פאָרזיצערס פון די אַבוואַדאַיוע קאָמיסיעס צונויפ-רופען די מיטגלידער פון זייער אַבוואַד, כדי צו פערטיילען די אַרבייט, איבערנעהמען די וועהלער-רשימות, שרייב-מאַטעריאַלען, קאָפּערטען א.אַ.וו.

דאָס קאָנטראָלירען די קאַנדידאַטען-ליסטעס

די הויפּט-וואַהל-קאָמיסיע ענדיגט שוין היינט דאָס קאָנטראָלירען די קאַנדידאַטען-ליסטעס, וועלכע זענען אָנגעגעבען געוואָרען דורך די וואַהל-קאָמיטעטען.

אַלע ציוניסטישע ליסטעס זענען געפונען געוואָרען אין אָרדנונג און די פערטרויאונגס-מענער האָבען נאָר געמאַכט קליינע אויסבעסערונגען.

אַממייסטען האָט געהאַט אונטערשריפטען די ציוניסטישע קאַנדידאַטען-ליסטע, פון צעהנטען ק' יי וואו עס פיגורירט אויפ'ן ערשטען אָרט דער פאָרזיצער פון דער פּאָליטישער קאָמיסיע אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע און דער ציוניסטישער עסקן ה' אַדוו. שטרויך.

דער אַלגעמיינער יודישער בלאָק האָט צוריק-בעקומען 2 ליסטעס פון 1 און 7 ק' יי, צו מאַכען די געהעריגע אויסבעסערונגען אין זיי.

היינט א זיצונג פון דער קאמיסיע

אדורכצופיהרען די וואהלען צו דער יודישער קהלה

דער פאָרזיצער פון דער קאָמיסיע אַדורכצופיהרען די וואַהלען צו דער יודישער קהלה אין לאָדז, דעפּ. מינצבערג האָט אויף היינט אין אָוועגד צונויפגערופען אַ זיצונג פון דער קאָמיסיע. אויף דער טאָג-אָרדנונג געפינט זיך די פראַגע פון אויסוועהלען אַ רעקלאַמאַציע-קאָמיסיע, יועמענס אויפגאַבע ס'וועט זיין צו ערלעדיגען די רעקלאַמאַציעס פון די וועהלער, וועלכע זענען אויסגעמיטען געוואָרען אין די וואַהל-רשימות.

לויט די פאַרשריפטען געהען אין דער קאָמיסיע אַריין 8 מיטגלידער, צווישען וועלכע ס'מוזען בעריקזיכטיגט ווערען די בעדייטענדע רעליגיעזע ריכטונגען אין דער שטאָט.

דעלעגאציע פון פאלקס-פארטיי ביים סטאראסטע

וועגען דער רציחה איבער יעקב גליצענשטייד

נעכטען איז אין דער סטאַראָסטווע געווען אַ דעלעגאַציע פון דער פאָלקס-פאַרטיי אין די פערזאָנען פון די ה"ה: אַדוו. יוייצמאַן, מאַג. באַל-באַרישסקי און פּ. כאַרי, וועגען דעם אכזריותדיגען אָנפאַל פון ענדעקעס אויף יעקב גליצענשטיין.

די דעלעגאַציע איז אויפגענומען געוואָרען דורך דעם וויצע-סטאַראָסטע ה' דעניס.

אַדוו. יוייצמאַן האָט אָנגעוויזען, אַז די יודישע בעפעלקערונג איז שטאַרק בעאונרוהיגט צוליב דעם אכזריותדיגען אָנפאַל, וואו אין מיטען העלען טאָג איז אין צענטר פון שטאָט ערמאָרדעט געוואָרען אַ יוד. דער צופאַל האָט אַזוי געוויאַלט, אַז גליצענשטיין איז דער צווייטער מיטגליד פון דער פאָלקס-פאַרטיי, וועלכער איז ערמאָרדעט געוואָרען דורך ענדעקישע אָנפאַלער. מיט אַ צייט צוריק איז בעפאַלען געוואָרען אויף זגערזשער גאַס דער שניידער מיאַדעצקי, וועלכער איז פון די

מענער-היטען
Habig • Hückel
און אַנדערע עמפּפעהלט די פירמע
B. KLAJNBAUM
Piotrkowska 31, tel. 262-18.
„ 88, „ 238-16.

וואונדען געשטאָרבען.

די דעלעגאַציע האָט געבעטען דעם סטאַראָסטע, אָנצונעמען אַלע מיטלען, אַז אַזעלכע געשעהענישען זאָלען זיך נישט איבערחזרן באַכמעהר דערפאַר וואָס מ'קען זיך משער זיין, וואו זיי ווערען אָרגאַניזירט.

דער סטאַראָסטע ה' דעניס האָט אָנגעוויזען, אַז מ'דאַרף נישט גענעראַליזירען אַלע אָנפאַלען וואָס קומען פאָר אין לאָדז אַלס ענדעקישע, ווייל אַ טייל זענען ריין-קרימינעלע. די סטאַראָסטווע און פּאָליציי פיהרט ענערגיש די אויספאָרשונג וועגען יעדען געשעהעניש און אַזוי ווי שטענדיג וועלען איצט אויך אָנגענומען ווערען די שטרענגסטע מיטלען צו זיכערן דאָס לעבען פון די בירגער אין דער שטאָט.

ארום סקאנדאל-יעזען ביאליסטאקער באיקאט אויף לאדזער וועבשטוהלען

אַנ'אָריענטירטער קאָמף ווערט איצט — ווי מיר האָבען נעכטען איבערגעגעבען — אָנגעפיהרט אין ביאַליסטאָק. אַ קאָמף אַ מאָדנער און אַנ'אויסטערלישער. דער ראַכטינגער פאַראיין פון די לוינוועבערס האָט בעשלאָסען נישט צו דערלאָזען קיין נייע לוינוועבערס, וועלכע קומען פון לאָדז מיט זייערע אייגענע וועב-שטולען.

און דער קאָמף איז אַנ'ערפאָלגרייכער, ווי מיר הערען האָט דער ראַרטינגער לוין-וועבער-פעראיין די אונטערשטיצונג פון דער עלעקטראָווניע, וועלכע גייט נישט קיין ביליגען טאַריף נייע לוינוועבער, וועלכע האָבען געבראַכט זייערע וועב-שטוהלען פון לאָדז, אויך דער האָרטינגער אַרבייטס - אינספעקטאָר ניט געערענט די לוינוועבערס. דער דאָרטיגער קאָמף נעגען די „לאָדזער" איז נאָך מעהר מאָדנע צוליב דעם, וואָס פאַבריקאַנטען האָבען יאָ רעכט צו ברענגען נייע וועב-שטוהלען און זיי נוצען טאַקע אויס די לאַגע סיטואַציע.

פרעגט זיך איצט, וואָס באַרא סיבות האָבען געבראַכט די ביאַליסטאָקער „לוינקעטניקעס" צו אַזאַ אַבסורדאַלען בעשלוס און צו אַזאַ ערנסטען קאָמף מיט די לאָדזער, וואָס האָט דערפיהרט דערצו, אַז עס האָט זיך געבילדעט אַ קליקע לוינוועבער, וועלכע האָבען זיך אַרומגעצוימט מיט אַ כינעזישער מויער נעגען די פּנחהאַסטע לאָדזער וועבער?

וויפיל מען זאָל נישט טראַכטען וועגען דעם, קענען מיר נישט געפינען קיין ענטפער דערויף, דער איינציגער תירוץ וואָלט געקענט זיין קאָנקורענץ-טעמים, היות ווי ס'איז פערהאַן וועניג לוין-אַרבייטער און אויב ס'וועלען צוקומען נייע וועב-שטוהלען וועט ווערען אַנ'אַרבייטסלאָזיגקייט און מען וועט קאָנקורירען מיט די פרייזען.

אָבער אַזאַ תירוץ האַלט נישט אויס די מינדעסטע קריטיק, אין ביאַליסטאָק איז פערהאַן זעהר פיל אַרבייט, ס'פעהלט סחורה, די פרייזען שטייגען און די פאַבריקאַנטען ברענגען נייע שפּינערייזאַצען און נוצען אויס די קאָניונקטור.

די ביאַליסטאָקער לוין-קעטניקעס האָבען קיין ריקאָכען געמוזט אָפּזאָגען פון פיל עקספּאָרט-שום פערענטפערס, זיי ווי'ען פשוט נישט דערלאָזען קיין אַנדערע יודען צו דער אַרבייט, ווייל זיי ווילען וואָס מעהר פערדינען און איינהאַלטען ביי זיך אין די הענד די אַרבייט. הונדערטער פּראָמיטע לאָדזער וועבער וואָלטען דאָרט געקענט האָבען פרנסה און אַריבערפיהרען זייער אַרבייטסלאָזע הענד און וועב-שטוהלען קיין ביאַליסטאָק ווען דער צופאַל האָט איצט צוגעטיילט אַרבייט לרוב. די ביאַליסטאָקער לוין-קעטניקעס געהט דאָך גאָרנישט אָן, וואָס זיי זענען איינגעוואַקסען אויף דער אַרבייט און שווייס פון די לאָדזער יאַלטע לוינוועבער, זיי האָבען זיך איצט פערשלאָסען און דערלאָזען נישט קיין „פרעמדע" יודען צו האָבען פרנסה.

צי זענען אָבער די ביאַליסטאָקער לוין-קעטניקעס אויטאָנאָם אין זייער טעטיגקייט, וואָס זאָגט דערצו דער צענטראַלער האַנדוועוקער - פעראַבאַנד, דער קאָמיטעט פאַר יודישער מלאכה, דער „אָרט", דער „צעקאָבע" און אַלע אַנדערע אינסטיטוציעס, וועלכע פערנעהמען זיך מיט איבערשיכטען די יודישע מאַסען און מיט אייסגעמען פאַר זיי פרנסה?

פרי זיך צו אָריענטירען אין דעם מצב פון דער ביאַליסטאָקער טעקסטיל - אינדוסטרי, האָבען מיר זיך געוואַנדעט צו איינעם פון די בעסטע לאָדזער קענער אין דער בראַנזשע, ה' מאַרינסקי, וועלכער האָט אונז אויפגעקלערט דעם ענין, פערשטענדליך, אַז וועגען דעם קאָמף פון די ביאַליסטאָקער לוין-קעטניקעס מיט די לאָדזער האָט ה' מאַרינסקי אונז גאָרנישט געקענט זאָגען, דאָמאָגען האָט ער אונז אויספיהרליך אינפאָרמירט וועגען דער איצטיגער גרויסער נאָכפראַגע אויף ביאַליסטאָקער סחורות און דער פרייזען - שטייגערונג.

די פרייזען - שטייגערונג פון ביאַליסטאָקער סחורות, האָט ה' מאַרינסקי געזאָגט, איז געקומען קודם כל צוליב דעם, וואָס אין די פריהערדיגע יאָהרען האָבען די גרויסע ביאַליסטאָקער פאַבריקאַנטען געאַרבייט אויף עקספּאָרט פילפאַכיג מעהר, ווי דאָס איז אין היינטיגען יאָהר. איצט האָבען זיך די פאַבריקאַנטען בעשטעלונגען. די סיבה דערפון איז, וואָס ס'זענען פערהאַן צוליב די דעוויזען בעגרענצונגען, גרויסע שוועריגקייטען ביים בעקומען רויה-שטאָף.

ווייטער האָט נאָך גערם געווען די פרייזען-שטייגערונג, וואָס די קאָנסומציע אויף ביליגע אַרטיקלען, אויף וואָס ביאַליסטאָק איז אַ ספּעציאַליסט, איז שטאַרק געשטיגען.

די סיבה שטעקט נאָך טיעלוויז דערין, וואָס די נאָכפראַגע אויף סחורות אין ביאַליסטאָק גופא איז געוואָרען אַ גרעסערע, ביז איצט האָבען אין ביאַליסטאָק איינגעקויפט נאָר גרויסע סוחרים. איצט אָבער קומען קלענערע סוחרים אויך, האָפענטליך דאָרט עפּעס אייפצוקויפען.

זענען טאַקע צוליב דעם צוגעקומען נייע שפּינערייזאַצען און וועבערייען אין ביאַליסטאָק, וואו די פאַבריקאַנטען אַרבייטען זעהר נעשמאַק. זיי אַרבייטען כמעט אָהן פעדלוסטען, ווייל מ'גיט געלד פאָראויס און אויב מען פאָרגט, איז נאָר זיכערע קונים.

— פאַרוואָס, פרעגען מיר, קען לאָדז נישט אַרבייטען דיזעלבע אַרטיקלען, וואָס ביאַליסטאָק?

— דאָס איז קודם כל צוליב דער אַפּאַראַטור, וועלכע מ'קען אין לאָדז נישט אַרויספּרעגנען צוליב דעם לאָדזער וואַסער, און צווייטענס, איז פערהאַן עפּעס אַ געהיימניס אין זייער אופן פון שפּינען דאָס מאַטעריאַל. אויך מיט דעם ביליגקייט קען לאָדז נישט קאָנקורירען, ווייל קודם כל אַרבייט מען דאָרט אָהן אַדמיניסטראַציע און אַנדערע זייטיגע אויסגאַבען און אויך דער לעבענס-ניוואָ דאָרט איז בכלל אַ נידעריגערער ווי אין לאָדז.

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספּעציעל-אַרצט פאַר מענער - שוועכע, ווענערישע און הויט-קראַנקהייטען
טראַוגוטאַ 9 טעל. 262-98
נעמט אָן פון 8—1 און פון 5—9 אָוונד
זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

Dr. Zalcwasser
כירורג
CEGIELNIANA 19, tel. 125-27
צוריקגעקעהרט
נעמט אָן פון 1—2 מיטאָג און פון 4—6.30 אָוונט

דערהרג'עט דאס קינד איז דער מוטער'ס בויך

אויסטערלישער צופאל אין כאיני

(א) אויף יאַגעלאָנסקי 9 (אין כאיני) האָט נעכטען פּאַסירט אַנ'אויסטערלישער פאַל.

אין דעם הויז וואוינט פראַנטשישקאַ גאַס מיט איהר מאַן. צוזאַמען מיט זיי וואוינט איהר שוועגערין לעאָנטינאַ פּאַוולאַק. די שוועגערינס לעבען צווישען זיך זעהר נישט גוט. אָפט קומט צו מחלוקת, נעכטען בעת אַ מחלוקה האָט די פּאַוולאַק אַ קאָפּיע-געטון דער שוועגערין אין בויך אַריין. די גאַס, וועלכע איז געווען מעוברת אין אַכטען חודש, איז געפאַלען צו דר'ערד בעוויסטלאָזיג זיך מיט בלוט. דער אַרויסגערופענער דאָקטאָר האָט פעסטגעשטעלט, אַז דאָס קינד אין בויך איז דערהרגעט געוואָרען. אין אַ שווערען צושטאַנד איז זי אָפּגעפיהרט געוואָרען אין קליניק. די פּאַוולאַק איז אַרעסטירט געוואָרען.

קייז ארץ-ישראל
גרופּענווייז און אינדיווידועל.
ביליגע פרייזען. גוטע בעדינגונגען.
פּינקטליכע בעהאַנדלונג.
14-טעגיגער אויספלוג קייז וויען
אָבפאַהר יעדען טאָג. 135 זל.
אויסלענדישע הנחה און קורצייט-פּעסער.
פאַרשטעהערשאַפט פון „אינטוריסט"
אויספלוגען און רייזעס קיין רוסלאַנד.
ברענגען קרובים פון רוסלאַנד קיין פּוילען
אינפאָרמאַציעס ערטיילט
דאס יודישע רייזע-ביורא
Union Lloyd
Piotrkowska 42, tel. 107-87.
פאַרשטעהערשאַפט פון „אינטוריסט"
נעמט אָן דאָס איבערשיקען
פּעקלעך קייז ז. ס. ר. ר.

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1918

היינט, דאָנערשטאָג, דאַרפען זיך שטעלען צו דער רעגיסטראַציע אויף פּיעטריקאָווער 165 פון 3-טען קאָמיסאַריאַט די אותיות
H Ch I J K
און פון 9-טען קאָמיסאַריאַט אויף די אותיות
פון A ביז G
מאָרגען, פרייטאָג, דאַרפען זיך שטעלען פון 3. קאָמיסאַריאַט אויף די אותיות:
L Ł M N O
און פון 9-טען קאָמיסאַריאַט
פון H ביז N איינשליסליך.

צוגאב-פאבאר

(א) די צוגאַב-פּאָבאָר-קאָמיסיע פאַר פּ. ק. און לאָדז שטאָט „איינס" וועט אַמטירען דעם 15-טען סעפּטעמבער ד. י. אין לאָקאַל פּיעטריקאָווער 165.

צום צוגאַב-פּאָבאָר דאַרפען זיך צושטעלען אַלע מאַנספּילען, וואָס זענען געבוירען אין יאָהר 1915 און עלטערע, וועלכע האָבען ביז איצט נישט רעגולירט זייער בעציהונג צום מיליטער-דינסט, וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 8, 9 און 11. קאָמיסאַריאַטען און האָבען בעקומען נאָמענטליכע רוף-צעטלען פון דער שטאָטישער סטאַראָסטווע.

דיפטעריט

(א) אין הסכם מיט דער פעראָרדנונג פון שטאָטישען סטאַראָסטע דאַרפען זיך היינט מעלדען צו איינשפּריצונגען נעגען דיפטעריט קינדער אין אַלטער פון 1 ביז 10 יאָהר, וואָס וואוינען אין לאָדז, וואָס זייערע פאַמיליען-נעמען הויבען זיך אָן מיט K

מאָרגען, דאָנערשטאָג: L Ł

מ'דאַרף זיך מעלדען אין די פּונקטען, וואָס זענען אָנגעוויזען פאַר יעדען קאָמיסאַריאַט. די, וועלכע וועלען נישט צושטעלען די קינדער צו די איינשפּריצונגען, דראָהט אַ שטראָף פון 3000 זל. און 3 חדשים אַרעסט.

רעוויזיעס אין די טיי-געשעפטען?

צוליב דער שטייגערונג פון די פרייזען

(א) די לעצטע טעג איז דער פּרייז פון טעה געשטיגען אויף 20 פּראָצענט. די אויפזיכטס-מאַכט האָט זיך מיט דעם ענין פעראינטערעסירט. ס'ווערען איצט אַדורכגעפיהרט רעוויזיעס אין די געשעפטען, און וואו ס'וועט פעסטגעשטעלט ווערען, אַז מען נעמט העכערע פרייזען, וועלען די סוחרים צוגעצויגען ווערען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט.

אפטייקען.

היינטיגע נאַכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: דושקיעוויטש (זגערזשער 87), האַרטמאַן (מלינאַרסקאַ 24), הישפּאַנסקי (פּל. וואָלנאָשטשי 2) פערלמאַן (ציגעל-גאַס 32), צימער (וואָלטשאַנסקאַ 37), דאַניעלעצקי פּעטריק. 127), וואָטישעצקי (נאָפּ' יורקאָווסקיעגאָ 27).

Dr. med. Trepman
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט-קראַנקהייטען,
בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע.
זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234-12
נעמט אָן פון 8—11 נאָכמ. און פון 6—8 אָוונד

ווייטערדיגע שטייגערונג פון די פּוילישע מלוכה־פּאַפּירען

אויף די אויסלענדישע בערזעס

(אַג) אויף די אויסלענדישע בערזעס בעזונדערס אויף דער געלד־בערזע אין ניו־יאָרק איז נעכטען נאָטירט געוואָרען אַ ווייטער בעדייטענדע שטייגערונג פון די פּוילישע מלוכה־פּאַפּירען. עס מוז בעטאָנט ווערען אַז געשטיגען זענען נישט נאָר די 7־פּראָצענטיגע סטאַביליזאַציע הלוואה, נאָר אויך אַלע אַנדערע פּאַפּירען, ווי די דילאָן־הלוואה, דאָלאַרובקע, וואַרשאָווער, שלעזער א. אַז. וו. די שטייגערונג בעטרעפט פון 4—6 פּונקטען.

טריקאָ־אַרבייטער פאָדערן

אַ נייעם קאָלעקטיווען אָפּמאַך

(אַ) ביים אַרבייטס - אינספּעקטאָר איז נעכטען פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ מיט פאָרטרעטער פון די טריקאָ־אַרבייטער און פאַבריקאַנטען. די אַרבייטער פאָדערן צו שליסען אַ נייעם קאָלעקטיווען אָפּמאַך, מחמת דער ביז־איצטיגער אָפּמאַך האָט זיך געענדיגט דעם 31־טען אויגוסט.

די קאָנפערענץ איז אָפּגעלעגט געוואָרען ביז׳ן 14־טען ד. ח.

פאַר אַ שטרייק אין לאָדזער שטאָטישען טעאַטער

(אַ) אויף אַ פערזאַמלונג פון די טעכנישע אַרבייטער און שטאָטישען טעאַטער איז בעשלאָסען געוואָרען, זיך צו ווענדען צו דער דירעקציע מיט אַ פאָדערונג. צו רופען אַ קאָנפערענץ וועגען רעגולירען די שטריקט־פראַגען. אויב די פאָדערונג וועט נישט נאָכגעגעבען ווערען, דראָהען זיי מיט אַ שטרייק.

שטרייק אין דער קאָנפעקציע־פירמע ח. מ. אורבאַך

(אַ) דאָס פּערסאָנאַל פון דער קאָנפעקציע־פירמע ח. מ. אורבאַך (פּיעטריקאָווער 10 און גלובנאַ 46) האָט ערקלערט אַ שטרייק. זיי פאָדערן צו רעגולירען די אַרבייטס־צייט און אַנדערע פאָדערונגען.

„העלענובעק" בעקומען די קאָנצעסיע

אויף די אַגראָנאָמישע קורסען

די פערוואַלטונג פון „העלענובעק", האָט נעכטען בעקומען צוגעשיקט פון שול־קוראַטאָריום די קאָנצעסיע אויף די אַגראָנאָמישע קורסען.

KINO TEATR
MIRAŻ
היינט און פאָלג. טעג!
דער קעניג פון הומאָר
Harry Lloyd
אין דעם פרעהליכסטען פילם פון סעזאָן
„מילכיגער וועג"

צום נייעם יאָהר

דאָס יודישע פאָלק הויבט אָן דאָס נייע יאָהר אין אויסערגעוועהנליך שווערע בעדינגונגען.

די לאַגע אין די גלות־לענדער ווערט שרעקליכער פון טאָג צו טאָג און די ענויים פון די יודישע מאַסען ווערען פשוט אומערטרעגליך. דער ים פון די יודישע צרות ווערט אַלץ ברייטער און מיר צעהלען אין די פערשידענע לענדער צעהנדליגער קרבנות, הרוב־געוואָרענע ישובים, צעבראָכענע לעבענס און עקזיסטענצען.

די הונגער־נויט פערפלייצט גאַנצע יודישע קבוצים. פּחד און האָפענונגסלאָזיגקייט האָבען בעהערשט די יודישע גאַס. ארץ־ישראל איז געבליבען די איינציגע האָפענונג אויף דערלייזונג ביי די יודען אין דער גאַנצער וועלט.

אָבער אויך דאָ, אין דעם לאַנד פון אונזער נייעם שפרודעלדיגען לעבען, זענען אין די לעצטע 5 חדשים פאָרגעקומען טראַגישע געשעהענישען, וועלכע האָבען דערשיטערט דאָס פאָלק ביז די טיפסטע טיפעגישען פון זיין נשמה.

די רציחות פון די אַראַבישע באַנדעס, וועלכע זענען אָרגאַניזירט דורכן מופטי און די רייכע עפענדי׳ס, האָבען אונז צוגענומען העכער 80 ליכטיגע, יודישע נשמות. ס׳זענען חרוב געוואָרען יודישע ווירטשאַפטען און די ענגלישע אַדמיניסטראַציע, וועלכע האָט אַצינד אַרויס געוויזען איהר אמת׳ען פּרצוף איז גרייט צו בעלוינען די מערדער מיט דעם העכסטען פּרייז — מיט אָפּשטעלען די עליה.

ס׳קומט אַצינד פאַר דער איבערמענשליכער קאַמף פון די ציוניסטישע אינסטאַנצען און יודישער עפענטליכקייט געגען דעם אַטענטאַט אויף די לעבענס - אינטערעסען פון דעם יודישען פאָלק און אויף זיין בעפרייאונגס - בעוועגונג. ס׳איז אָבער קלאָר, אַז ווי ס׳זאָל נישט זיין דער אויסגאַנג פון דעם דראַמאַטישען קאַמף, בלייבען די יודישע מערטירער - מאַסען מיט אָנ׳אונגעבראָכענעם ווילען אין דעם גוראַנגעל פון אונזערע רעכט צום לעבען, שאַפען און זיך בעפרייען אין לאַנד אונזער צוקונפט.

מיר שטויסען קיינעם נישט אַרויס פון א״י, מיר בערייבערען עס מיט יודישען שוויים, בלוט און פערמעגען. מיר שטרעבען צום שלום מיט דעם אַרבייטענ׳ען אַרימען שכנות׳דיגען פאָלק, — אָבער אויף אונזערע מינימאַלסטע רעכט ווילען מיר נישט פערציכטען.

און אין דעם דאָזיגען קאַמף בעקומען אַ בעזונדערע בעדייטונג די יודישע ווירטשאַפטליכע פּאָזיציעס אין לאַנד.

וואָלטען מיר נישט געהאַט קיין אייגענע שפּייז־פּראָדוקטען פון די נאַציאָנאַלע דערפער, וואָלט דער שטרייק אונז געקאָנט לייכט בעזיגען. די יודישע קאָלאָניזאַציע, הגם זי איז נאָך נישט גענוג גרויס, האָט געראַטעוועט דעם ישוב פון הונגער און האָט געשאַפען אייזען־פעסטע פּאָזיציעס אין קאַמף געגען די באַנדעס. ס׳איז דעריבער די דרינגענדסטע אויפגאַבע אויסצוברייטערען, פערטאָפּלען און פערפילפאַכען אונזער נאַציאָנאַלען באָדען־בעזיץ אין לאַנד.

דאָס נייע זאַמעל־יאָהר פון קרן־קימת דאַרף זיין אַ יאָהר פון ריזען מאָביליזאַציע פון גרויסע געלד־סכומים פאַרן באָדען־אויסלייז אין א״י.

אונזער קאַמף מוז בעפעסטיגט ווערען דורך דעם אויסקויף פון נייע לענדער־רייהען דורך דער שאַפונג פון צעהנדליגער נאַציאָנאַלע יודישע דערפער.

די תשרי־אַקציע פון קרן־קימת איז דער אָנהויב פון דער נייער בויענדער טאַט פאַר אונזער זיג.

די תשרי־זאַמלונגען (לוחות, ברכות, לשנה־טובה׳ס, נדרים, יזכור און קערות - אַקציעס, גרויסע הרקה א. אַז. וו.) מוזען שאַפען אַ דריטעל פון דעם יאָהר־קאָנטינגענט און ווילען זיין אַ דערמוטערונג פאַרן ישוב אין א״י און פאַר אונזערע פאָרקעמפער אין די איצטיגע שווערע טעג.

אונזער תשובה די שונאים — נייער באָדען אין ארץ - ישראל, נייע דערגרייכונגען אין לאַנד, וועלכע וועלען ברענגען יעדען ווידערשטאַנד צו דער פולער ציוניסטישער פערווירקליכונג און בעפרייאונג.

פּ. ר.

גרויסע אַקציע אַרום די הנחות

פאַר האַנדווערקער און לערן־יוגענד

אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן פערענדיגען די אַקציע פון בעוועגען די יודישע לערן־יונגלען און לערן מיידלעך זיך איינצושרייבען אין די פאַך־ענגענצונגס־שולען, ווענדעט זיך דער פעראייניגטער קאָמיטעט פאַר די ענינים פון יודישער מלאכה צו אַלע קאָמיטעטען אויף דער פּראָווינץ ווי אויך צו די פעראיינטערעסירטע האַנדווערקער־פעראיינען, אריינצושיקען תיכף אין וואַרשאָווער הויפּט־קאָמיטעט גענויע בעריכטען פון דער דורכגעפיהרטער אַקציע אויף די ערטער, אָנגעבענדיג דערביי די צאָהל פון רעגיסטרירטע און פערשריבענע לערן־יונגלעך.

גלייכצייטיג האָט דער פעראייניגטער קאָמיטעט ווּמען איצט אַ גרויסע אַקציע וועגען אויסנוצען פאַר די ענינים פון יודישער מלאכה אונטערגעדי הנחות, וואָס זענען ערטיילט געוואָרען דורכ׳ן האַנדעלס־און אינדוסטריע־מיניסטער, פאַר האַנדווערקער און לערן־יוגענד. די דאָזיגע הנחות, וואָס זענען פאָראויסגעזעהען אין די מיניסטעריום־צירקולאַרען נר. 26, 27 און 28 מוזען אויסגענוצט ווערען אין טערמין ביז׳ן 1־טען יאַנואַר 1937. דער פעראייניגטער קאָמיטעט האָט שוין, אין שייכות דערמיט, אַרויסגעשיקט ספּעציעלע בריף־צירקולאַרען צו די קאָמיטעטען און האַנדווערקער־פעראיינען אויף די ערטער. די דאָזיגע בריף־צירקולאַרען דאַרפען דורך די אַדרעסאַטען תיכף איבערגעגעבען ווערען די קאָמיטעטען אויף די ערטער, וועלכע וועלען אויפגעפאָדערט אָבצוהאַלטען ספּעציעלע זיצונגען וועגען דער נייער אַקציע.

אַלע קאָמיטעטען און האַנדווערקער־פעראיינען ווערען געבעטען ווי אַמשנעלסטען צוצושיקען זייערע בעריכטען און מיינונגען וועגען דער איצט־אונטערגענומענער אַקציע.

(יט״א)

יודישער אַרבייטער ווערט אַריינגעכאַפּט אין דער מאַשין

צופאַל אין אַ פאַבריק

(אַ) אין דער פאַבריק אויף ליפּאָווע 45 האָט נעכטען פּאַסירט אַ פּאָרפאַל מיט אַ יודישען אַרבייטער, וואָס איז על פּי נס ניצול געוואָרען פון טויט.

אין מיטען דער אַרבייט, האָט דער אַרבייטער דוד פוקס, פון פראַנצישקאַנער 13 געוואָלט איבערלעגען דעם טראַנסמיסיע־פּאַס, צוליב אוכפאָרזיכטיגקייט, האָט די מאַשין אַריינגעכאַפּט די מאַנטעל־אַרבע. צום גליק האָט ער בליץ־שנעל זיך אָנגעכאַפּט ביים פּאַס, און צוליב דעם איז ער אָפּגעראַטעוועט געוואָרען פון טויט. ביי איהם איז אָפּגעריסען געוואָרען די הויט קאָפּ און קאַרק און אַנדערע וואונדען. די פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל־אַרצט פאַר הויט.־געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע
האָט זיך איבערגעצויגען און נעמט אָן
פּיעטריקאָווער 161 טעל. 245-21
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצאַ־פרייזען
פון 11 פריה ביז 3 בייטאָג און פון 7 ביז 9 אָוונט
זונטאָג פון 8—1 בייטאָג
פאַר פרויען אַ בעזונדער וואַרטע־זאַל

דערהרגעט דעם חבר מיט אַ האַק

מערדער פערמשפּט אויף 9 יאָהר תפיסה

(אַ) אין קרייזגעריכט איז נעכטען פאָרגעקומען אַ פּראָצעס געגען דעם 21־יאָהריגען עדמונד ראָמר ביען פון רודאַ־פּאַביאַניץ. ער איז אָנגעקלאָגט געוואָרען, אַז דעם 14־טען מאַי פ. י. האָט ער בעת אַ געשלעג דערהרג׳עט זיינעם אַ חבר נאָוואַטשעק מיט אַ האַק.

דאָס געריכט האָט דעם רוצח פער׳משפּט אויף 9 יאָהר תפיסה.

טעאַטער
„ראָזמאַיטאָשטשי"
טעל. 112-25
דיר. דוד צעלמייסטער.
לעצטע גאַסטשפּילען פון
אידאַ קאַמינסקאַ
מיט אַ געקליבענעם אַנסאַמבל.
היינט, דאָנערשטאָג, דעם 10/9 9.15 אָוונט
גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג
צו ביליגע פרייזען
נייע מענשען
דראַמאַטיזאַציע פון י. פּערעצ׳ס בעריהמטען ווערק.
מאָרגען, פרייטאָג, דעם 11/9
סענסאַציאָנעלע בענעפיז פון בעריהמטען פאַקטאָמאָנטאַזש
„פריילליך דאָקטאָר".

יודישע פרוי שמוגעלט זאַפּאַלניטשקעס פון „דריטען רייך"

שרה פּאַפּאָווסקאַ בעשטראָפט מיט 13.500 זל. שטראָף

(אַ) אין מאַי ד. י. האָט די גרעניץ־וואַך פערהאַלטען אַ פּעקעל, וואָס איז געווען אַדרעסירט אויפ׳ן אַדרעס פון פאַבריקאַנט פּשיגורסקי (פּאָלודניאָוואַ 68). אַדרעסירט איז דאָס פּעקעל געווען פאַר אַ פרוי שרה פּאַפּאָווסקאַ פון דאַנציג. אין דעם פּעקעל האָט מען געפונען 180 זאַפּאַלניטשקעס געשמוגעלט פון דייטשלאַנד. שרה פּאַפּאָווסקאַ איז אַרעסטירט געוואָרען אין דער וואוינונג פון איהרע עלטערן אויף פּילסודסקיעגאָ 49. נאָכדעם, ווי זי האָט געגעבען 2 טויזענד זל. קויציע, איז זי בעפרייט געוואָרען ביז׳ן פּראָצעס.

נעכטען איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס. פּאַפּאָווסקאַ האָט זיך נישט צוגעשטעלט. דאָס געריכט האָט דערום פעראָרדנעט צו קאָנפיסקירען די 2 טויזענד זל. קויציע און צו בעצאָהלען 13,500 זל. שטראָף אָדער 135 טעג אַרעסט. אַ חוץ דעם 350 זל. געריכטס־קאָסטען.

די פאַבריק־אַרבייטער אין רודאַ־פּאַביאַניץ

סאָלידאַריזירען זיך מיט די אַרבייטער פון דער פירמע מילער

(אַ) דער אָקופּאַציע־שטרייק ביי דער פירמע מילער אין רודאַ־פּאַביאַניץ דויערט ווייטער. די אינטערווענץ פון אַרבייטס־אינספּעקטאָר און סטאַראָסטע האָבען נישט געהאָלפען

אין שייכות דערמיט איז נעכטען פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון די פאַבריקס־דעלעגאַטען אין רודאַ־פּאַביאַניץ אויף וועלכער ס׳איז אָנגענומען געוואָרען אַ בעשלוס, אַז אויב ס׳וועלען נישט נאָכגעגעבען ווערען די פאָדערונגען, וועט ערקלערט ווערען אַ סאָלידאַר־שטרייק.

ה. אַכערמאַן

ער און זיינע פרויען

ראָמאַן פון יודישען לעבען

27

קאַפּיטעל צעהן

און איצט, ליבע לעזער, לאָמיר זיך אומקעהרען צוריק צו סערקען — קיין אַמעריקאַ. און לאָמיר זעהן ווי עס לעבט זיך איהר דאָרט אין דער נייער וועלט, האָט זי זיך שוין צוגעוואוינט צום געדאַנק, אַז יאָסעל איז פערפאַלען געוואָרען, און צי האַלט זי נאָך אָן איהר פריינדשאַפט מיט מאַקס׳ען — יאָסעל׳ס פריינד?

אַ סך, אַ סך האָט סערקע שוין איבערגעלעבט דורך דער צייט און פאַר אַ פרעמדען וואָלט געווען זעהר שווער איבערצוגעבען יעדע זאַך פּאַדראָבנע, וואָס סערקע איז אין אַמעריקאַ דורכגעגאַנגען. דערפאַר וועלען מיר זיך דאָ בענוצען מיט סערקע׳ס אַ טאָגעבוך, וואָס זי האָט דאַן געפיהרט, און דעם טאָגע־בוך וועלען מיר איבערגעבען אַזוי ווי סערקע האָט עס אַריינגעשריבען.

סעפּטעמבער, דעם 23־טען.

מאַקס האָט מיר נעכטען, זיצענדיג ביי מיר אין צימער, געמאַכט אַ פאָרשלאַג, אַז איך זאָל ביי איהם נעמען געלד אויף דעם נויטווענדיגסטען וואָס איך דאַרף דערווייל. איך האָב אָבער זיין פאָרשלאַג נישט אָנגענומען אויס מורא, אַז ער זאָל עס נישט שלעכט אויסטייטשען. אין זיין בעהאַנדלונג צו מיר איז, ווי איך זעה, פערהאַן מעהר ווי דאָס, אַז איך בין יאָסעל׳ס געליבטע: יויל, זאָגט ער זאָל נישט אין זינען האָבען עפּעס מעהר, וואָלט ער דאָך מיר נישט בעדאַרפט איינרעדען, אַז נאָר ער טרעפט זיך מיט מיר, אַז איך זאָל זיך אַרויס שלאָגען יאָסל׳ען פון קאָפּ.

— יאָסעל — האָט ער מיר שוין נישט איינמאָל געזאָגט — וועט זיך מסתם נישט אומקעהרען צוריק — ווער ווייס, וואָס ס׳איז מיט איהם געשעהן...

איך קען זיך נאָך אַלץ נישט בערוהיגען פון דעם, וואָס ס׳האָט מיט מיר לעצטען מאָנטאָג געטראָפען אין שאָפּ. שוין אַריבער ד. י׳ מאָנאַטען זינט איך האָב געאַרבייט אין יענעם שאָפּ, און די גאַנצע צייט האָט דער שעף אויף מיר געמאַכט אַן איינדרוק פון אַ פיינעם מענשען.

ווען איך בין אַרויפגעקומען אַרבייטען דעם ערשטען טאָג, האָבען זיך מיר די הענד נישט געציטערט צו דער אַרבייט. האָט זיך גראָד געמאַכט, אַז דער שעף אַליין איז דעמאָלט דורכגעגאַנגען און ער האָט געהערט, ווי דער אויפזעהער זאָגט צו מיר:

— עס טוט מיר לייד, אָבער איך קען אייך נישט האַלטען ביי דער מאַשין איהר האָט אפילו נישט קיין אַהנונג אין דער אַרבייט וואָס איהר טוט.

דאַ האָט זיך דער שעף אָפּגעשטעלט. ער האָט ווייט אויס געהערט וואָס יענער האָט מיר געזאָגט. ער האָט אָפּגערופען דעם אויפזעהער אָן אַ זייט און ער האָט איהם עפּעס אַריינגעשפּישעט אין אויער אַריין און איך בין געבליבען ווייטער אַרבייטען.

און זייט דאַן האָט דער שעף אין מיינע אויגען אויסגעקוקט ווי אַ מלאך. יויל מעהר וואָלט מיר נישט געפעהלט ער זאָל מיך דאַן געוואָלט אַרויסשיקען. כ׳האָב דאַן איינגאַנצען פערמאָגט אַ פאַר דאָלאַר און גאָט ווייסט, וואָס מיר וואָלט געוויזען אויסגעקומען צו טון...

יעדען טאָג פלעגט שוין דער שעף דורכגעהן באַהענט נעבען מיר און ער פלעגט יעדעס מאָל אַ פרעג טון ביי מיר, ווי עס געהט די אַרבייט און נאָך איידער איך האָב איהם צייט געהאַט צו ענטפערן, פלעגט ער מיר פערכאַפּען דעם וועג און אַ זאָג־טון: איהר וועט זיין אָל־רייט אין אַמעריקאַ. זאָרגט זיך נישט.

אַזוי פלעגט ער מיר יעדען טאָג אָפּזאָגען די, אָן עטליכע ווערטער און גאָרנישט.

לעצטען מאָנטאָג, אַרום פינף מינוט צו צוועלף קומט צו מיר צו דער שעף און דערלאַנגט מיר אַנ׳אַרבייט, און ער רופט זיך אָן צו מיר: פיל רובין, מאַכט דאָס פערטיג, מ׳וואַרט אויף דעם — און ער ענדיגט: ווערט איהר נאָכדעם אַרונטערגעהן צו מיטאָג. איך האָב דערין נישט געזעהן קיין שום ביין און האָב איהם געענטפערט: „גוט".

צוועלף אַ זייגער זענען אַלע אַרונטערגעגאַנגען צו מיטאָג און איך בין געבליבען אַליין. פלוצים איך גיב אַ קוק, דער שעף מיינער דרעהט זיך אַרום און זיבגט זיך עפּעס צו אַ לידעל, און אַז איך בעוויין זיך נישט אַרומצוקוקען וואַקסט ער אויס נעבען מיר...

אָבער באַלד פיהל איך, ווי ער נעהמט מיך אַרום מיטביידע הענד און ער הויבט מיך אָן קושען. איך האָב געגעבען אַ געשריי. האָב זיך אַרויסגעריסען פון זיינע הענד און בין אַרונטער די שטיגען...

דאָס פּנים האָט מיר געפלאַמט און מיר האָט זיך געדאַכט, אַז אַלע מענשען קוקען אויף מיר און ווייסען וואָס ס׳איז געשעהן.

איך בין אַהיימגעקומען צו מיר אין צימער, האָב זיך אַוועקגעלייגט אין בעט און האָב שטאַרק געוויינט...

סעפּטעמבער דעם 24־טען.

שוין עטליכע טעג, אַז איך זוך אַרבייט און ס׳איז זעהר שווער צו געפינען, דערווייל געהט אַוועק געלד און די עטליכע דאָלאַר מיינע הויבען אָן צו ווערען קלענער...

(פאָרטזעצונג קומט)

שוין נעכטען, אין ערשטען ציהונגס־טאג פון דער 4־טער קלאס זענען די געווינסטע׳ יזו

5.000 זל. אויף נומער 126449

2.000 זל. אויף נומער 1093

געפאלען אין דער גוט־בעקאנטער און גליקליכער קאלעקטור פון

I. H. LITTMAN

פיעטריקאווער 32.

נאך א קליינע צאהל גליקליכע לאזען צו דער איצטיגער 4־טער קלאס זענען נאך צו בעקומען. כל הקודם זכה!

גנבים און אוואנטוריסטען פארן געריכט

(א) פארן שטאטישען געריכט זענען נעכטען גע־שטאנען עטליכע גנבים, וואס זענען געכאפט געווא־רען בעים אויספיהרען גנבות.

דער גנב אנדזשעי גורעצקי האט אויף דער פאסט ארויסגעצויגען א פארטמאנע ביי לעאן פאל־מאן. מ׳האט איהם דאן געכאפט ביי דער האנד. דאס געריכט האט איהם פערמשפט אויף 1 יאהר תפיסה.

טאמאש לעסלאר, האט דעם 6־טען אויגוסט גע־ראבעוועט צוזאמען א שטיק סחורה אין מאנופאקטור־געשעפט פון לעאן פוקס, נאוואמייסקא 16. זי איז פערמשפט געווארען אויף 8 חדשים תפיסה.

דער בעקאנטער אוואנטוריסט שאהנאוויטש באריך, זייענדיג שכור, האט דעם 12־טען אויגוסט אויסגע־ראבעוועט די שויב פון א קאפעהויז און זיך געווארפען צום ביסעל זיסווארג. ער איז פערמשפט געווארען אויף א יאהר תפיסה.

זי בעגלייט איהר מאן צו זיין אייביגער רוה

און גנבים לעדיגען דערווייל אויס די וואוינונג

ווערענדעסנטען איז אין פאזנאנסקי׳ס שפיטאל גע־שטארבען דער 38־יעהריגער יעקב בערקאוויטש פון 11־טען ליסטאפאד־גאס 58. די לויה איז אפגעקו־מען נעכטען 3 נאכמ. פון פאזנאנסקי׳ס שפיטאל.

אהיימקומענדיג פון דער לויה, האט די אלמנה בעמערקט, אז דער שלאס פון דער טיר איז אפגע־ריסען, און אין דער וואוינונג איז אלץ געווען אי־בערגעקערט. ס׳איז געווען צו זעהן, אז בעת די פאמיליע איז געווען אויף דער לויה, האבען גנבים דערווייל אויסגעלעדיגט די וואוינונג. די גנבים הא־בען צוזאמענגענומען געלד, בייזשעוועריע, וועשע, מלבו־שים און וואס איז נאר געווען פון ווערטה פון עטליכע הונדערט זלאטעס, אפילו די וועש פון קיך, נישט איבערגע־לאזט קיין זאך.

פאליציי זוכט די גנבים.

שוין אין 1־טען ציהונגס־טאג פון דער IV־טער קלאס זענען די געווינסטען:

10.000 זל. אויף נומער 166878

10.000 זל. אויף נומער 171294

5.000 זל. אויף נומער 14342

געפאלען

ביי וולאנאוו

ציהונג פון דער מלוכה־לאטעריע

4־טע קלאס; 1־טער טאג

10,000 zł. — 80551, 166878. 171294.

5,000 zł. — 27072, 111249. 114313, 126449.

2,000 zł. — 1093, 8185, 13210. 14196, 18555, 34252, 41536, 46144, 74105. 87908, 97005, 105499, 138208, 145598. 169060.

1,000 zł. — 457, 11543, 13216. 15540, 16288, 25317, 27264, 33146, 32680. 44065, 45637 54393 68735 67384 73705 75903 90909 94314, 96810 97626 98353 101522 115204 120855, 122456, 136494. 141098, 143091, 147973, 150502, 158000, 179315. 180005, 186940, 186669.

CIĄGNIENIE I
WYGRANE PO 200 ZŁ.

160 214 312 57 88 433 37 87 829 43 98 1083 104 63 575 616 60 80 831 45 912 2106 20 88 243 389 531 90 608 729 823 66 933 3012 15 60 131 205 12 58 79 430 751 812 72 4037 64 423 67 76 648 800 5414 29 77 927 73 6049 294 304 8 543 656 710 20 7054 64 123 263 89 92 578 771 803 67 909 8251 327 64 644 814 9105 7 215 97 387 618 59

10057 136 223 30 365 94 432 60 6 800 56 926 35 82 11087 272 3 585 647 96 12135 43 496 607 800 911 13075 220 7 313 28 686 88 99 707 995 14028 295 385 409 15566 831 45 78 993 16157 325 477 725 82 917 17260 300 596 647 714 99 842 59 18185 506 833 916 19245 385 98 400 33 78 547 77 844 69 936

20153 342 539 96 611 29 47 802 13 21049 346 52 54 549 614 22098 417 739 925 23132 88 224 369 412 20 915 42 24013 131 265 83 524 47 59 837 903 9 53 25070 357 75 422 36 578 846 963 4 26006 15 96 193 292 732 990 27043 244 50 528 63 641 85 740 28026 116 41 87 278 83 7 443 643 65 745 78 807 29168 219 23 322 519 52 8 727

30118 230 7 57 315 770 31140 67 96 203 310 66 641 940 32022 70 8 87 138 64 377 84 509 18 828 36 33021 104 48 249 306 412 502 889 950 34003 734 92 35023 7 116 85 210 341 87 502 670 701 36310 74 464 724 823 960 37126 78 213 340 553 38053 141 265 72 335 37 495 97 500 735 903 5 39224 45 67 363 73 422 527 711 963

40105 209 218 520 719 883 41125 53 260 480 511 25 667 895 42051 130 219 376 419 48 71 597 638 901 20 43014 79 202 28 415 64 791 44186 280 459 552 606 854 45162 372 478 517 63 84 863 966 46092 350 406 796 47063 18 44 100 299 415 54 810 48069 226 34 509 58 49013 104 625 813 49

50086 428 34 598 646 742 7 877 936 51030 61 211 643 845 930 52019 90 188 92 228 511 87 649 763 963 53014 256 734 73 854 64 54358 66 532 660 707 835 940 67 55141 375 612 34 963 56032 99 264 6 322 480 886 658 921 82 57018 250 401 651 702 9 87 58079 124 244 319 540 601 66 876 981 59100 13 338

60021 90 174 240 337 525 619 84 56 954 72 61073 114 250 360 513 69 80 5 848 900 62056 184 239 342 530 8 750 63041 160 252 358 477 698 769 70 97 834 978 64035 199 202 97 719 63 813 930 65035 131 499 542 639 910 66114 18 532 606 894 5 969 67575 628 61 760 81 835 43 916 68043 384 623 65 785 94 68 69095 362 631 789

70035 195 238 354 76 464 748 56 99 906 71125 356 422 24 535 44 614 724 48 80 8 40 72136 7 273 326 584 630 65 742 73009 38 587 699 777 838 79 954 74062 172 8 232 48 337 501 637 898 915 527 75045 142 227 333 459 597 628 828 63 76000 120 39 54 256 88 390 409 696 783 832 77019 662 243 4 516 35 610 78004 150 8 280 495 586 641 848 9 79024 55 407 254 436 64 771 851

80123 7 203 409 16 56 93 613 81050 410 506 732 930 8 82002 116 96 311 479 536 66 603 750 949 99 83276 677 961 84331 798 881 85150 252 463 504 665 786 86275 507 10 746 945 9 87065 240 475 528 607 908 88031 318 416 88 9 537 9 769 853 959 67 89117 19 266 349 529 549 606 32 756 7 969

90004 97 138 48 214 643 807 30 2 54 91040 477 768 91 860 92074 84 425 73 737 963 70 93109 90 336 718 818 065 94156 224 587 824 44 953 95148 95 372 417 633 96110 57 336 9 42 584 633 733 914 97004 468 516 635 797 98005 210 433 40 92 660 897 99004 158 222 510 52

100119 217 328 626 828 45 77 101060 172 405 78 723 861 916 45 102038 49 118 251 510 90 103102 55 409 528 656 708 104065 77 89 210 480 524 97 633 760 826 927 105294 330 509 612 784 906 7 106160 304 646 768 884 5 928 107124 60 278 82 467 583 627 752 108144 67 293 321 642 835 109028 43 198 394 472 767.

110026 338 566 72 647 705 60 858 928 111189 212 340 528 609 727 804 112057 349 593 610 958 113035 205 408 741 62 79 883 996 114056 45 19 428 641 4 74 776 115219 307 445 14 645 818 116134 262 667 76 117024 30 36 84 144 205 350 418 80 736 801 93 927 118040 151 79 246 80 336 783 948 89 119028 248 330 439 514 792 967

120061 378 441 670 759 832 121112 30 202 44 67 321 36 9 89 99 481 719 71 122142 58 74 276 301 460 6 625 33 4 7 723 903 123022 227 646 65 821 124189 247 418 70 94 500 13 31 53 6 627 81 777 835 125000 227 90 301 676 727 67 814 54 8 978 126018 114 200 43 426 576 609 31 702 7 840 959 127100 213 49 546 638 92 741 57 806 12826 248 59 62 87 462 559 82 605 821 33 85 129072 214 54 435 55 8 97 921

130095 538 672 96 708 27 48 940 82 131193 252 63 342 72 85 97 401 542 617 782 859 132083 315 409 521 755 65 863 931 36 57 72 133235 89 310 524 71 73 958 134003 100 93 256 385 439 528 636 42 968 135091 141 773 136205 497 514 645 79 806 137097 253 362 503 50 94 863 931 138082 175 249 95 96 328 64 537 139083 96 117 46 242 44 317 405 555 669

140039 109 74 794 871 953 141016 25 63 150 285 92 304 504 644 46 830 73 97 142184 487 530 46 648 925 143004 88 208 308 685 144156 374 640 880 972 89 145275 529 866 98 997 146052 75 236 499 826 147037 353 461 546 55 754 863 973 148017 175 454 586 90 98 651 72 149015 131 63 242 83 84 537 56 625 808 42

150127 32 333 403 32 151048 349 54 404 530 45 610 840 933 38 53 152054 76 122 375 523 840 956 153023 109 276 89 658 831 154094 119 217 317 559 742 155058 308 377 557 765 883 156011 225 664 157024 273 729 60 899 158378 657 866 919 159002 16 89 112 426 679 708 70

160216 375 637 161167 266 366 677 701 87 853 64 87 912 162007 154 202 364 410 524 824 70 916 20 90 163012 31 113 19 256 350 59 70 404 5 56 627 82 826 164046 180 97 274 710 32 888 922 165103 319 70 428 80 94 537 735 40 895 166027 77 251 485 89 501 33 602 853 983 167031 103 25 272 88 311 426 766 168066 236 328 497 636 941 169004 125 263 462 593 785 969

170103 266 330 92 544 846 60 171026 104 293 568 672 89 747 172151 393 409 553 68 632 92 713 173026 229 97 387 92 402 663 777 174045 107 210 524 35 783 937 74 77 93 175005 180 272 85 788 90 804 176136 315 465 665 177178 961 411 19 546 617 92 852 178046 340 437 528 611 19 700 35 42 858 955 179265 349 93 411 682 810 94

180119 343 74 96 424 81 518 46 616 888 181072 278 504 733 931 182015 48 56 129 317 410 575 716 40 53 183170 226 445 555 822 976184162 202 17 564 615 736 832 74 165029 337 403 816 186268 348 705 67 81 856 946 187155 74 204 407 597 619 188105 64 330 448 66 623 59 67 716 875 950 189064 95 106 321 554 837 989

190124 337 46 444 637 729 191401 546 856 82 192123 27 200 511 56 672 94 823 903 193072 154 200 350 401 529 90 732 903 24 194003 73 311 589 847

CIĄGNIENIE II.

25,000 zł. — 101086.

10,000 zł. — 25882, 134383.

5,000 zł.—14342, 15111, 107704. 135760

2,000 zł.—24251, 45608, 51671. 57911, 60636, 65498, 72913, 78926, 77661. 88229, 85130, 95020, 108526, 117041. 112946, 135140 136468 138870 139952 140592 158808 171863.

1000 zł. — 3057 20830 22478 23452 24710 33482 34771 37235 43974 45627 51323 56323 57802 62109 68018 68575 70006 72343 82991 83496 94230 99437 101364 109062 117518 141712 146356 149070 165620 165697 183108 185278 189693 193107 194718.

עקסטרא טעלעגראם!

נעכטען אין 1־טען ציהונגס־טאג פון דער IV קלאס איז דאס גרעסטע געווינס פון טאג

25.000 זל. אויף נומער 101086

אין דער בעקאנטער קאלעקטור פון

M. GERBER

זאמענהאף 13, טעל. 212-35

א קליינע צאהל לאזען פון דער איצטיגער IV קלאס נאך צו בעקומען.

פאליטישער פראצעס

(א) פארן קרייזגעריכט זענען נעכטען געשטא־נען אויפ׳ן אנקלאגע־באנק ... פיהרען א קאמוניסטישע טעטיגקייט ... ער איז פערמשפט געווארען אויף 1 יאהר תפיסה.

WYGRANE PO 200 ZŁOTYCH.

4 392 734 67 834 1074 435 699 767 2158 578 626 74 3170 4055 214 311 469 838 5174 6023 95 228 866 7112 33 258 373 438 619 920 8488 665 9153 217 67 587 914.

10090 612 11516 703 17 12476 566 614 987 13268 350 86 14236 87 499 862 16168 267 17062 364 97 18369 468 692 19027 289 689 758 999.

20327 75 832 21057 143 254 374 464 697 978 22006 177 589 607 22 23156 92 440 618 24103 68 290 673 25272 373 405 547 873 924 26058 67 310 504 747 953 27294 407 981 28065 125 60 266 74 86 524 29237 858.

30033 37 602 973 31128 211 346 461 32259 478 521 33119 598 730 73 936 34164 205 667 939 64 35239 664 840 36385 783 810 37203 308 487 783 959 38925 39199 338 514 980.

40426 50 507 74 625 75 41095 253 771 85 42393 757 887 43004 344 481 846 44372 671 867 46274 325 466 596 47095 110 349 727 925 48157 335 770 98 957 49434 812 985.

50516 33 51140 248 86 383 625 895 97 908 37 52265 479 581 53230 64 654 54142 58 322 901 55108 570 782 976 56033 61 131 39 384 57032 377 58005 831 59305.

60365 739 967 98 61043 113 280 484 593 855 988 62080 197 328 66 63066 250 81 483 545 93 677 64189 472 663 805 990 65006 53 66079 244 437 538 628 795 861 67253 576 744 68085 457 501 69295 345 681.

70078 220 761 873 975 71089 172 281 93 848 935 72079 516 601 34 73218 33 656 785 840 936 51 74508 46 92 736 892 962 75190 225 560 627 76161 65 319 546 613 77226 468 72 893 78039 352 98 648 79021 179 292 315 640 74 821 70 91 925 49.

80007 215 88 93 363 641 729 36 81388 464 630 59 70 709 15 82005 274 350 563 757 83083 388 462 761 826 84039 417 85244 366 494 902 86425 712 87097 378 476 556 92 88145 233 73 528 89053 171 786 801.

90182 299 361 942 91002 03 19 127 748 81 92109 340 84 93002 290 735 801 47 94065 95 162 462 888 95042 437 545 96211 317 558 623 45 766 97111 85 376 425 682 904 76 98013 533 726 99381 480 632 49 969.

100060 352 511 42 811 44 66 101024 155 242 71 373 467 819 102445 79 890 905 103191 283 430 40 546 94 783 88 104181 321 434 105900 41 44 106329 470 574 611 96 906 107007 65 75 294 340 466 666 992 108506 109373 402 05 549 92 829 981.

110164 365 603 89 111110 344 47 734 83 885 98 919 113382 595 114454 921 115066 85 430 116161 260 708 831 62 117175 457 85 747 52 899 118221 408 795 119056 516 609 703 960.

120333 740 56 890 121011 445 94 599 744 804 36 122234 324 415 709 71 123052 216 391 482 801 20 83 97 124219 352 568 125139 322 96 431 85 644 126060 439 91 584 648 127168 380 653 55 808 128025 210 71 657 54 822 924 129080 479.

130102 200 457 72 532 766 965 131813 52 55 32240 309 79 443 854 133332 615 61 75 134019 179 273 937 135156 667 97 833 73 988 136015 83 784 977 137052 303 639 943 138130 656 838 139106 407 606 876.

140164 208 925 141458 142111 423 61 604 871 923 143058 198 700 94 144513 58 145190 235 566 906 24 146142 352 557 147054 539 148043 148 72 149219 94 989.

150312 427 650 851 931 151117 38 448 640 152162 333 406 635 49 819 906 153524 630 154137 72 877 155087 140 503 24 907 64 94 156163 68 318 699 711 31 73 822 157016 75 368 534 703 893 977 158092 140 488 547 525 64 68 841 159294 416 875.

160426 95 582 927 161091 342 891 162171 75 90 259 558 681 859 73 943 54 163176 98 348 406 55 537 850 164041 139 277 750 78 84 88 165091 568 793 928 166014 188 167129 582 83 626 49 723 826 75 168460 921 169041 598 768.

170148 592 676 882 171174 498 692 859 172094 308 695 745 173123 75 225 393 509 17 25 793 174056 130 33 832 916 175025 519 623 177314 16 18 31 66 439 502 621 758 879 994 178208 15 781 859 179090 131 213 356 426 38 701 94 871.

180667 779 872 181309 524 57 775 839 96 182184 204 40 935 183163 407 609 75 93 184228 485 772 78 996 185227 28 362 438 641 760 186060 241 187244 316 46 541 880 929 188062 297 407 35 844 189272 302 401 668 85.

190163 244 49 54 855 967 94 191140 92 518 79 647 861 66 192199 234 443 919 193172 220 525 972 894 194029 285 372 974.

TRZECIE CIĄGNIENIE.
WYGRANE PO Zł. 200.

131 219 318 44 660 702 76 838 1251 785 2901 92 3066 85 128 222 393 506 14 33 728 71 999 4023 150 475 5013 206 33 549 801 6031 472 557 624 787 7298 486 8184 366 675 9021 507 681 779 901 69.

10016 233 606 11066 374 632 69 744 920 12520 13383 455 972 14100 29 45 79 98 321 489 504 15070 685 915 16645 84 777 17951 18259 836 19285 320 47 687 768 91 99 855

20022 67 305 563 773 21071 786 22266 356 591 894 935 23646 710 60 24681 26776 817 27419 60 67 737 28034 41 88 678 933 29505 739 824

30791 31020 97 182 835 57 32190 372 453 69 563 751 33258 94 354 741 819 974 34084 193 296 317 31 404 899 35363 503 33 94 624 36159 408 39 541 707 22 91 853 958 98 37570 738 69 846 980 38209 76 422 98 567 857 39052 172 231 759 800 40788 41013 162 88 215 403 17 71 537 746 909 12 22 42037 440 647 810 43275 334 401 44403 537 610 45 74 825 45011 70 504 622 46240 926 73 47090 48094 368 769 71 828 71 49012 91 251 305 734.

50435 84 681 713 89.

51097 201 430 858 52096 272 536 868 53156 634 35 54184 308 72 522 46 69 749 979 55641 56685 57435 557 613 58190 570 640 856 907 78 59157 510 771 843 925

60365 61189 246 428 696 930 72 61189 246 428 696 930 72 62601 63003 275 82 417 27 806 937 64054 243 482 562 85030 180 88 235 62 724 66020 428 86 580 67105 357 513 632 46 720 23 884 68348 485 796 809 69072 156 80 322 540 677 719 833 999

70054 110 60 208 647 71215 448 629 72272 350 510 735 871 73029 746 905 74122 82 258 301 14 480 678 90 893 75297 334 937 76038 283 646 740 77075 629 78166 953 79127 265 595 661 772

80286 508 784 969 81135 269 310 15 445 916 82048 76 149 223 834 83117 50 326 450 848 55 84309 539 663 872 914 46 85203 441 567 86260 333 87566 865 71 954 88252 93 349 593 840 89275 731 52 868

90113 234 488 627 91842 915 26 92248 475 696 747 61 880 93037 173 494 649 94141 57 510 605 95045 90 265 96337 511 675 787 97095 371 556 82 901 98016 81 584 891 99321 72 572 963

100542 605 101215 496 639 964 102306 39 730 103317 828 981 104141 67 212 411 94 901 72 05145 106103 300 765 75 833 107019 142 229 319 588 746 108523 638 739 981 109391 729

110153 449 752 111060 580 645 802 112395 477 91 577 661 861 76 113109 826 114003 106 497 115036 56 390 704 116039 11 27 593 620 17199 577 94 814 118112 231 650 793 119381 520 121194 940 122556 776 23304 34 93 409 2 42 713 823 124207 587 602 69 729 60 125434 515 126580 856 81 995 127284 433 608 34 826 128533 688 129128 229 424 558 73

130345 81 749 829 48 900 34 131127 566 644 937 132024 218 56 664 862 80 922 133407 692 134141 56 336 414 83 96 135486 900 77 136131 42 575 780 981 137396 487 587 138313 626 982 139728 70

140043 45 68 83 299 492 610 55 736 141703 26 64 885 142013 38 131 703 143006 329 604 32 790 915 144213 69 501 04 145137 61 404 146061 286 382 582 84 621 69 706 24 922 147387 571 645 866 80 927 34 91 148192 341 95 540 45 659 149375 614 65 712

150043 238 561 711 819 151414 649 868 152010 172 206 27 304 626 76 95 809 42 905

153201 154027 472 509 19 769 850 155034 90 268 361 156047 373 77 531 637 892 157111 439 659 70 983 158360 506 899 159056 164 230 310 54 538 652 820.

160149 445 550 86 663 809 988 161020 279 430 555 706 801 47 973 162394 923 26 163195 212 41 644 711 802 164032 259 412 567 767 842 165019 199 455 527 890 973 166086 138 428 82 512 59 71 666 167194 557 660 168036 445 684 878 999 169022 129 335 676 740 49 83 809 32 09.

170004 130 37 238 430 650 879 94 171240 67 552 74 82 790 961 87 172306 647 814 94 173301 30 837 971 174189 452 744 67 175073 75 463 176006 431 550 606 802 951 177239 80 571 736 863 984 178030 123 179008 231 48 596.

180543 68 741 923 181848 968 182907 183028 171 381 525 618 806 993 184169 526 75 185414 540 628 62 186225 323 528 187042 45 93 96 577 87 188298 801 189048 147 738 63 904.

190998 191108 205 350 634 965 192015 158 493 745 930 193287 747 814 941 85 194331 945.

טרויער-זיצונג נאכ׳ן וו. פּרעזעס יעקב גליצענשטיין ז״ל

נעכטען איז פארגעקומען אין לאקאל פון ראד-פערקעהר-פעראיין פילסודסקיעגא 43 א גרויסע טרויער-זיצונג געווידמעט דעם אנדענק פון יעקב גליצענשטיין ז״ל.

די זיצונג עפענט ח. גראסמאן און רעדט ארום וועגן דער פערזאן פון קדוש. די פערזאמעלטע בע-עהרען איהם מיט אויפשטיין און א מינוט שטיל-שווייגען.

טרויער-רעדעס האבען געהאלטען די ה״ה: אדוו׳ ווייצמאן, מאג. באלבארישסקי, לייב גערעכט און וואלף גראסמאן. ביי דער געלעגענהייט איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע געגען באר-בארישען אנטיסעמיטיזם וואס בושטייעט אין לאנד און ספעציעל אין אונזער שטאט לאדז.

רעפעראט פון זאב זשאבא-טינסקי אין פילהארמאניע

שבת דעם 12 ד .ח. קומט פאר אין פילהארמאניע א רעפעראט פון פרעזידענט פו׳ דער נ. צ. א. וול. זשא-באטינסקי א. ד. ט. „זיין, אדער נישט זיין״.

עס איז זעלבסטפערשטענדליך, אז דאס קומען פון בעקאנטען ציוניסטישען מנהיג אין איצטיגען מאמענט פארן ציוניזם האט ארויסגערופען א פערשטענדליכע פער-אינטערעסירונג אין די קרייזען פון נאציאנאלען יודענ-טום אין לאדז.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע-בע האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

אויך אין דער צירק-בראנזשע איז נישט פויגעלדיג..

בעשטראפט א צירק-דירעקטאר פאר נישט אויסצאהלען די ארבייטער

(א) דער דירעקטאר פון צירק „ארענא״, וואס האט לעצטענס געשפילט אין לאדז, איז צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט דערפאר, וואס ער האט נישט אויסגעצאהלט די 80 ארבייטער, וואס זע-נען געווען בעשעפטיגט אין צירק.

אויף דער קאנפערענץ ביים ארב. אינספעקטאר, האט דער דירעקטאר רוסיני ערקלערט, אז ער צאהלט נישט אויס דערפאר, ווייל דער צירק האט אין לאדז נישט געהאט קיין ערפאלג. פארן ארבייטס-אינספעק-טאר איז דער מאטיוו געווען א צו-שוואכער, און דעם ענין איבערגעגעבען דעם שטאט-רעפעראט, וועל-כער האט דעם דירעקטאר פערמשפט אויף 1 חודש ארעסט, אויב ער וועט ביז׳ן 30-טען ד. ח. אויס-צאהלען די ארבייטער, וועט איהם די שטראף גע-שענקט ווערען.

ווארשאווער אפיציעלע בערזע

דעוויזען:

האלאנד — — — —	359.80
לאנדאן — — —	26.86
ניו-יארק (קאבעל) — — —	531
פאריז — — — —	34.99
פראג — — — —	21,96
ציריך — — —	172,85

אפיציעלע פראצענטיגע פאפירען

באנק פאלסקי — — —	99,00
3 פראצ. אינוועסטיציע I. פרעמירטע	— —
3 „ „ II. —	62,00
4 „ דאלארובקע — — —	44,75
7- „ סטאביליזאציע — —	51,50
5- „ ווארשאווער — —	53,50
5- לאדזשער — — —	48,00

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג (קאמוניקאטען)

לעצטע גאסטשפילען פון אידא קאמינסקא מיט איהר אנסאמבל אין ראזמאיטאשטשי טעאטער.

היינט פאפולערע פארשטעלונג

אידא קאמינסקא מיט איהר אנסאמבל, וועלכע האבען געוואונען די סימפאטיע פון גאנצען לאדזער פובליקום און האבען בעוויזען ארויסצוציהען די ברייטסטע קרייזען פון דער יודישער אינטעליגענץ אין יודישען טעאטער, פערבלייבען אין לאדז נאר עטליכע געציילטע טעג. עס איז דעריבער כדאי אויסצונוצען די לעצטע גע-לעגענהייט צו זעהן די אויסגעצייכענטע פארשטעלונגען. היינט, דאנערשטאג ווערט געגעבען א פאפולערע פארשטע-לונג צו ביליגע פרייזען פון דער בעריהמטער געווארענער פיעסע „בייע מענשען״. די דאזיגע אינסצעניזאציע פון בעקאנטען ראמאן פון יהושע פערלע האט ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג נישט נאר אין לאדז, נאר אויך אין אלע טעאטער-צענטערס אין פוילען. „בייע מענשען״ פערמאגען אנ׳א-נטערעסאנטען אינהאלט, א מאציאלען הינטערגרונד פון זייער אקציע און אויך א גרוי-סע צאהל פרעכטיגע קונסט-ראלען, דאס אלץ בעשאפט א ספעקטאקל, וועלכען עס איז ווערט צו זעהן.

מארגען, פרייטאג בענויט אידא קאמינסקא די אויס-געצייכענטע רעפארטאזש פיעסע „פרויליין דאקטאר״ פון י. טעפא. אידא קאמינסקא, וועלכע איז די איינציגע אויס-פיהרערין פון דער ראל אויף דער יודישער ביהנע, האט מיט דער דאזיגער אויפפיהרונג געהאט א טריאומף-דער-פאלג אין גאנץ פוילען.

צום אויפטריט פון יוסף קאמען אין לאדז

ווי ס׳איז געווען פאראויסצוזעהן, האט דער אויפ-טריט פון יוסף קאמען אין לאדז ארויסגערופען גאר א גרויסע פעראינטערעסירונג.

קאמענ׳ס אנ׳אווענד איז נישט בלויז רעציטאציע, נאר אקטיארישער טעאטער-שפיל פון דער העכסטער מדרגה. קאמען שפילט די געלייענטע ווערק מיט׳ן גאנ-צען קערפער, מיט דער שטימע, מיט די הענד, מיט זיין אונגעהויער אויסדרוקסליבען פנים. זיין אויפטריט פער-אייניגט אין זיך גייסט און קערפער.

גערענקען מיר דאך אלע זיינע פרעכטיגע קרעאציעס פון דעם פעריאד ווילנער-טרופע, זייטע טיפען אין קידוש השם, דער-זינגער פון זיין טרויער, דער טויבער און פיל אנדערע.

פאר דעם איצטיגען אווענד האט דער הטוב׳ער גאסט צוגעגרייט א רייה ווערק פון זיין רייכען רעפערטואר.

מען קען מיט זיכערקייט זאגען, אז דער ארטיסטי-שער אווענד פון יוסף קאמען זונטאג דעם 13 סעפטעמ-בער אין פילהארמאניע, וועט פערוואנדעלט ווערען אין א גרויסער מאניפעסטאציע פארן לעבעדיגען יודישען ווארט און איז א טריומף פארן גענצענדיגען אינטערפרע-טאטאר יוסף קאמען.

פון שטאטישען פוילישען טעאטער

אין שטאטישען פוילישען טעאטער ווערט היינט 8.30 אווענד געשפילט „טויזי אגענט״.

ראדיא - פראגראם

דאנערשטאג, דעם 10-טען סעפטעמבער

6.33 גימנאסטיק, 6.50 (פליטען, 7.20 ידיעות, 7.40 מוזיק (פליטען), 8 אוידיציע פאר שולען, 11 קאנצערט פון פליטען, 11.57 צייט-סיגנאל, 12.03 מוזיק (פליטען), 12.13 מיטאג-ידיעות, 12.23 קאנצערט, 1.10 הויזווירט-שאפט, 3.27 לאדזער בערזע, 3.30 ווירטשאפטליכע ידיעות, 3.45 שמועס, 4 פאפולערער קאנצערט פון משעקאטשי-נעק, 4.45 רעפעראט, 5 סאליסטען - קאנצערט, 5.50 פעל-יעטאן, 6 מוזיק (פליטען), 6.15 מוזיק (פליטען), 6.35 רעקלאמע - קאנצערט, 6.50 אקטועלער שמועס, 7 קאנ-צערט פון דזשערזשאנאווסקי׳ס פאלקס-קאפעלע, 8 לער-שפיל, 8.45 אווענד-ידיעות, 9 „אונזערע לידער״, 9.55 קאנצערט, 10 ספארט פון לעמבערג, 10.10 ספארט-קאמו-ניקאט פון פויזען, 10.12 לאקאלע ספארט-ידיעות, 10.15 ליובטע טאנץ-מוזיק.

Dr. Wołkowski
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקה.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
נעמט אן פון 8—11 בייטאג און 4—9 אווענט

קלאבג-קינא CAPITOL זאוואדזקא 16
היינט און פאלגענדע טעג!
הויפט=מייסטערווערק פו׳ דער פראדוקציע Metro-Goldwyn Meyr
„BOUNTY"
אין די הויפט-ראלען:
CHARLES LAUGHTON, CLARK GABLE. Fr. TONE
פול מיט בראוואור! פול מיט שטארקע איינדרוקען און ראמאנטיזם, עפאָ פון Frank Lloyd רעזשי
מיר ווילן דעמאנסטרירן טראדיציאנעל נור פילמען פון העכסטן קינסטלערישן ווערט.
אונזער דעוויז: קאפיטאל פאר אלע! אלע אין קאפיטאל!
בעסטער רעפערטואר! די נידריגסטע פרייזן!
באלקאן 54 גר. | 1 זל. 09 גר. | 85 גר.

לעבער
הערצן אויסגעגאסע ביליג
ביי ג. נארדמאן
שרודמיעסקא 8

Doktór Med.
Szymon Grinberg
55 פילסודסקיעגא 55
טעלעפאן 168-58
נעמט אן פון 8-טען ד. ח.
פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

לאפעז? שמיקלעך מאפעל צו יעדער צייט אין גרויסען אויסוואהל צו בעקומען
אייכענבוים און יאנאווסקי,
ווארשא, מיראווא 25
וו. 5, טעל. 11-55-51.

SZCZEPIENIA PRZECIWBŁONICZE
(przeciwdyfterytyczne)
przeprowadza
PIERWSZE
Prywatne Pogotowie Lekarskie
Legjonów 6 (Zielona)
tel. 12-333.

Zarząd farbiarni i wykończalni
B-ci GEYER w Łodzi
Zgierska 96, tel. 198-00, 207-09.
דערמיט טיילען מיר מיט, אז די פאבריק איז מיט׳ן
נעכטיגען טאג געלאזט
געווארען אין בעטריב
און נעהמט אן, ווי ביז איצט, אלע
סחורות צום אויספערטיגען, ווי אויך
גארן צום פארבען, מערצעריזירען
און בלייכען

קריינע אנאנאסען!
1 זלאטי אנאנאס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

Leczniса
Lekarzy Specjalistów
Piotrkowska 45
tel. 147-44.
Szczepienia przeciwdyfterytyczne
w godz. ½12–½2 i od ½4–½6.

פרייע פאסטענס
א לערן-יונגעל פון אנשטענדיגע עלטערן, וואס וויל זיך אויסלערנען דאס טאפעצירער-פאך, קען זיך מעלדען ביים טאפעצירער ל. מרוז, צעגעלניאנא 58.
אנ׳ערליך יונגעל פון 15—16 יאהר קען זיך מעלדען ביים צייטונגס-פערקויפער על. 1-טער מאי 35.
ס׳ווערט געזוכט א פאדרעטשניצע אדער א וויקאנטשארקע צו סוועטערס. — פיעטריקאווער 79, וו. 52.
איך זוך א שיק-יונגעל פון א אנ-שטענדיגע פאמיליע. צו ערפאהרען זא-וואדזקא 20, אין פוטער-געוועלב, ביי רייכענבערג.
ס׳זענען נויטיג שנעלע האנד-נייהע-רינס און רעפעזירקעס צו סוועטערס. צו ערפאהרען ביי פאלאשינסקי, וואלבארסקא 3.
נויטיג א לוינער מיט א 8-ער מאשין, ווענדען זיך פאלודניאווא 4/וו. 7.

לאקאלען
Do wynajęcia pokój umeblowany świeżo wyremontowany, wejście nie-krępujące. Piotrkowska 62, front, II p., mieszk. 8, tel. 171-68.
אנ׳ארט צו שלאפען ביי אנ׳אנ-שטענדיגע פאמיליע פאר איינעם אדער 2 יונגעליים. שרודמיעסקא 7, פראנט, 3 שטאק, וו. 10, פלאטעק.

פערשידענעס
אויף א 8-טער שטריק-מאשין נעם איך ארויס ארבייט. אפערטען אין אדמי-ניסטראציע פאר „כאלופניק". 6577

ארויס א יודיש זאמעל-בוך
אין ארץ-ישראל
בלעטער
געווידמעט דעם אנדענקען פון יונג-פערשטארבענעם יודישען דיכטער
ל. מלאר
דאס בוך איז ארויסגעגעבען פון יודי-דישען ליטעראטען און זשורנאליסטען-פעראיין אין ארץ-ישראל, און ס׳בע-טייליגען זיך די בעסטע יודישע דיכ-טער און זשורנאליסטען מיט ארטיקלען און דערצעהלונגען.
—— פרייז 50 גר. ——
צו בעקומען אין דער פארקאוו-ביבליאטעק אל. מאשטשוישקי 9.

לעטשניצע
פאר ווענעריש קראנקע פון דאקטוירים ספעציאליסטן
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-73
מעטוג פון 8 פריה ביז 9 אוונט.
ווענעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
אין טעטיג א גאנצען מעת לעת
נאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג-כירורג
ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און אורין-קראנקהייטען
NAWROT 8, tel. 219-90
נעהמט אן פון 4—7 נאכמיטאג
צוריקגעקעהרט.

בחנם ווערט צוגעפאסט
אלערליי גלעזער!

„OPTICUM"
28 פיעטריקאווער 28
בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשיידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער-גלעזער, טערמאמעטערס, בינירטע גלעזער, טערמאמעטערס, אלעס צו די ביליגסטע פרייזען.
ס׳ווערן אויך אויסגעפיהרט זעמטל. רעפעראטורען פינקטליך און רעעל. — געדענקט די אדרעס עס ווערען אנגענומען אלע ארט רעצעפטען פון די ה״ה דאקטוירים.

ווילסטו פערקויפען
א נייזמאשין
אין ערצילען
דעם העכסטען פרייז?
ווענד זיך צו:
Skład maszyn do szycia
Singer i Lachman
Łódź, Zydowska 2,
telefon 246-73.

Dr. med.
M. GLAZER
ספעציאליסט פאר הויט-און וועגערישע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
ZACHODNIA 64, tel. 185-49
נעהמט אן פון 12—2 מיטאג און פון 7 ביז 8.30 אוונד.
זונטאג און חגאות פון 10—12 בייטאג.

Dr. B. Hurwicz
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב — פון 8—1 בייטאג

לעטשניצע
פאר וועגעריש-קראנקע
מענער - שוועכע און הויט-קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוונט.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרויען-דאקטער פון 11-1 און פון 5-7 אוונט.
א בעראטונג 3 זל.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעלעפאן 246-09
נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אוו

DR. MED.
G. GERSZTAJN
ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אן פון 11—2 און פון 5—830 אוו.

Ze wydawnictwo „Najer Folksblat". spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub.
Czcionkami i druk. tłocz. „Najer Folksblat" P...wska 21
Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman